

ELOFIZETÉS
HELYEKEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-hetesben petit sor egyszer 20 fl.,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyolctör petít sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, május 15.

PÜNKÖSD ÉS A NYELVEK.

Arad, május 14

A Közhangulat, a vezető cikkek íróinak muzsája az íróasztal fölé pillantott. Az asztalon papírlap feküdt, amelyen a cím és a dátum reménykedve várta a folytatást. A cikk-iparos, aki még mindig a bibliából merített anyagot az ünnepi hasábkra, hivatásához ille komolysággal írta le a címet: *Tüzes nyelvek*. Pünkösdi ünnepe előtt volt.

A Közhangulat, miután helyet foglalt az íróasztallal szemben levő karosszékekben, azt kérdezte:

— Mit fog írni, kedves, a tüzes nyelvekről?

— Még nem tudom — felelte becsületesen a cikkíró. — Valószínűleg azt, hogy mint valaha az apostolokra, úgy vezető politikusainkra szálljanak alá a tüzes nyelvek és hirdessék azokkal szerte az országban a nemzet javára szolgáló politikát. Amint ezt már megírtam 1909. május 29-án, 1908. június 6-án, 1907. május 18-án, a korábbi évek pünkösdijeiről nem is szólva.

A Közhangulat napernyőjével a szöveget csiklandozta, aztán így szólt:

— A cikk bizonyára szabatos és kerekded lenne, mint önnek minden nagybetűse. Azonban most ne így, ne ezt írja meg.

— Hát?

— Akármilyen országban, árva Britontól kezdve Nagy-Montenegróig meg lehetne írni ezt a cikket, a tüzes nyelvek dicsőítését. Nálunk legfeljebb a tűz s nyelvek nekrológjáról lehetne szó.

— A tüzes nyelvek — folytatta a Közhangulat — okozták ennek az országnak fölfordulását. Attól a perctől kezdve, hogy az első tüzes nyelv a katonai kérdések első obstrukciójában diadalt aratott, azóta mindenki a tüzes beszédre alapította sikereit, semmi mással nem törődve. Sőt versengve tüzeskedtek a nyelvek. Mindegyik a perzselő erejével akart hódítani, elfelejtve azt, hogy azzal nemcsak a lelkeket gyújtja föl, hanem a fizikumot is rontja, akár a szesz-mámor.

— Itt azután, asszonyos szeszélyességgel hirtelen így szólt:

— Ismeri Menenius Agrippa novelláját?

— A gyomorról és . . .

— Dehogyan. A derék római nemcsak ezt az egy anatómiai mesét írta. Hanem a nyelvről és az agyvelőről. Ez a kettő egy napon összeveszett. Az agyvelő a nyelvnek szemére hányta, hogy az ő megkérdése nélkül, sőt az ő meggyőződése ellenére szokott peregni. „Ne törődj velem”, mondta a nyelv. „Látod, amit mondok, a népek tetszik, azt beveszi s nem kutatja, hogy ellenkezik-e a józan ésszel. Amíg rád hallgattam, a te utasításaid szerint szóltam, ritkán voltak zajos sikereim.” „Lehet” — mondta az agyvelő, — „de ezeknek a sikereknek nyomában jár a kiábrándulás. A nép megtudja, hogy üreset, valótlan, megtévesztőt fecsegtél s aztán nemcsak téged szid, hanem engem is. Mert a népschase tudja, hogy mikor van egyetértésben a nyelv az agyvelővel, a meggyőződés fészkeivel.”

— Természetesen, ez a mese applikálni fog.

— Szinte nem is kell applikálni. Hát nem látni már egészen tisztán a nyelvek politikáját, a mely mellőzte az agyak józanságát? Más volt-e a vívmányokért, az elérhetetlenekért, az ábrándokért folytatott, fálnak menő harc? Törődtek azzal, ha az agy azt mondta: „nem éri meg ez a harc az áldozatot, a mit érte hoznak; nincsen elég erőnk, hogy az elérhetlent kivívjuk, miért pazaroljuk hiába azt a keveset, a mi van?” Bánták is azt, hogy a küzdelemnek az ország megfeneklése lesz a vége? Nem bánták. A nyelvek villogtak, népszerűséget, sikereket, ünneplést váróan. Nem bánták a holnapot; a közvetlen hatásokat aratták, azokban kéjelegtek.

— S most itt vagyunk a kiábrándulások napjaiban. A mit az agyvelő előre megmondott, de a mire a tüzes nyelvek nem hallgattak, a mivel nem akartak törődni: itt van. A végtelen válság, a hosszú, féktelen italozást és mákonyt követő betegségek.

— Tehát: morál...

— A morál kézenfekvő, de nem min-

dig diadalmaskodik. A megrögzött alkoholisták, ha az ital a szervezetüket megtámadta, nem hagynak föl az iszákossággal, hanem változtatják a régi italt — valami erősebb szeszszel. Nézzé: most is van egy politikai csoport, a mely a maga bukásának okát abban látja, hogy nem eléggé tüzeskedett és mámorított. A régi itala volt: az önálló hadsereg. Az újabb: az önálló bank, a választójog, az obstrukció. Ilyen erős pálinka vagy meggyulad a szervezetben, vagy — így mondják — meggyógyítja azt. S ennek az erős bódító szernek hatása alatt lángol a nyelvük, — az agy ellenére.

— Hét óra van, írnom kellene, meg vacsoráznom is, — jegyezte meg a vezércikkíró.

— Már írhat is, — mondta a Közhangulat. — Írja meg, hogy ezen az egy pünkösdiön, ebben az egy országban nincsen szükség a tüzes nyelvekre. Igen szépek a tüzes nyelvek a hazafias ünnepeken, az ifiúság tüntetésein, s a politikában is, a mikor a munkát nem zavarja. De a mikor a tüzes nyelvek már azt kívánják, hogy a kedvükért hagyjuk árván a műhelyt, lemondjunk miattuk az ebédünkről? A tüzes nyelvek politikája miatt, a mindenáron nemzetieskedő és kurucodó politika miatt maradt dologtalan az ország műhelye és marad éhesen a nemzet. Ezekkel most kurtán kell elbánni. Tüzes nyelvek helyett higgadt, szürke beszédre van szükség; a nyelvnek az agyvelő előtt való megalázkodására van most szükségünk. Akik pedig hallgatják, gondoljanak a csalódásra, amely a tüzes nyelvek, a parlamenti és népgyűlési daliák nyomában járt. Ebben az országban eddig örökös pünkösdi volt: talán azért is, hogy a kormányra jutott pünkösdi királyok uralma örökké tartson. Most lebuktak; a nemzet pedig mondjon le erről a pünkösdről, mondjon le a tüzes nyelvekről, hogy azután Péter Pál napkor friss erővel, késsedelem nélkül foghasson hozzá a törvényarathoz. Ezt írja meg, — végezte a Közhangulat.

— És a vezércikkíró kihuzta az előtte levő papírlapra irt címet.

Jézus megkísértetése.

Irta: Nagy György.

Egy Tibur vidéki fürdőben, hol a római felső tizezer, vagy mondjuk inkább highlife szokott egymásnak találkozót adni: — egy elegáns villának a verandáján, kényelmesen elterülve a széles lektikákon, ebédutáni sziesztáját tartja két nyugalmazott prokonzul: Pontius Pilátus és Quintus Marcellus. Pontius Pilátus Judeának, Quintus Marcellus pedig tudvaleg Kappadociának volt a helytartója. A római szenátus, mely a zsiros prokonzulságok osztogatója volt, ugy határozott egy szép napon, hogy mivel a két jeles ur eléggé megtollasodott a két dús gazdag tartományban és egyébként is közel 40 esztendeje szolgálják a római imperiumot, 60 évesek is rég elmúltak már, a szolgálati szabályoknak idevonatkozó paragrafusai értelmében teljes mértékben megértek a nyugalomra. A szenátusnak ez a felfogása „senatus consultum”-má vált és a császár visszahívta Pontius Pilátust és Quintus Marcellust. Másnap a római hivatalos közlöny publikálta a felmentést, megengedvén Pontius Pilátusnak és Quintus Marcellusnak, hogy hosszú és buzgó szolgálataiknak jutalmul tógájukra a biborszegély mellé egy keskeny kis aranyesikot is varrathassanak.

Pontius Pilátus és Quintus Marcellus tehát visszatértek hazájukba, birtokot vásároltak maguknak és akárcsak a mi mágnásaink a Balatonnak derűs partjain, vagy a Tátra vadregényes tájain: — ők is építettek egy kacér kis nyaralót Tiburban. Amint a bevezető sorokból már tudjuk, épen ebédutáni sziesztájukat tartják, falerni bort kvaterkázni és jobb foglalkozás hiányában az asztalkákon maradt flamingo tollakból fogpiszkálót farigcsálnak és szorgalmasan vájják elvéhnedt, odvas fogait. Az emésztés gyönyörűségeiből a reggeli postával érkező gyorsfutár éles fütyje zavarta fel a két vén penzióst.

— Hála adassék Jupiternek, csak hogy már végre-alahára megérkezett a cursor és nem sokára itt lesznek a római reggeli tabulák — kiált fel Pilátus.

— Ugyan mit olvashatni bennük — felel Marcellus. — A császár a vége-hossza nélküli obstrukciók miatt a szenátust elnapolta, a politika vizein tehát minden csöndes, legföljebb a Quarnero vizeit zavarja fel egynehány — cápa.

— Kétségkívül itt az uborkaszazon, kedves kollega — válaszolt Pilátus — kinyujtva kezét a lapok után, melyeket egy nyugalmazott licior hozott a verandára.

— Ne quid novi, kérde Marcellus Pilátust.

— Semmi, épenséggel semmi. Vezércikk Quintustól, tárcsa Aegrotustól és fejhír Vulpestől. No és a napihirekben olvasom, hogy egy-

pár álmodozó, kik a Társadalomtudományi társulatnak a tagjai, veszedelmes összeköttetést tart fenn a római csöcselékkel. A rendőri nyomozás során az is kiderült, hogy szinte egész Róma alá van aknázva titkos folyosókkal, melyek néhol óriási méretű termekké szélesülnek. Ezen termekben tartják gyüleseiket a római mobbal a Társadalomtudományi társulat tagjai. A gyüléseket sajtóságos miszteriumok előzik meg; sűrűn száll a tömjén füstje, alkalmasint azért, hogy a földalatti penészes odvak dohos szaga enyhüljön. Megállapítást nyert az is, hogy a titkos gyülesezőknek a legtávolabbi provinciákban is vannak elvtársaik, akikkel állandó összeköttetést tartanak fenn. A rendőrség épen akkor ütött rajt az összeesküvőkön, midőn valami Pál nevű elvtársnak, ki jelenleg Kharinthusban él, a római elvtársakhoz intézett levelét olvasták fel. A levél könyörtelen szigorúsággal tör pácát a római asszonyok és férfiak eltévelyedett, természetellenes erkölcsi felett.

— No, csinos botrányra van kilátás, ha a nevek is nyilvánosságra kerülnek — szolt Marcellus.

— Marcialis, ez a szemfüles riporter már is pedzi a neveket. A vén eselszövő Polonius pedig, amint olvasom, összeakarja hivatni az elnapolt szenátust, hogy interpellálhasson a pikáns ügyben. Polonius ugy látszik, boszut akar állani azokon, akik kibuktatták őt a cenzori méltóságból... És tudja-e kollega, hogy ezeknek a veszedelmes embereknek ki a szellemi vezére?

Marcellus kérdően nézett Pilátusra.

— Hát az a sápadt arcú, rőt szakálu zsidó férfi, kinek a vemhes számon való groteszk bevonulásán oly jól mulattunk ezelőtt vagy husz esztendővel Jeruzsálemben.

— Ha jól emlékszem, Jézus Krisztusnak hívták ama bűbájost. A toprongyos had, mely bevonulásán kísérte, valóságos udvart képezett körülötte. Soha ennél furcsább menet! Még most is, husz esztendő múltán szinte magam előtt látom azt a vöröshaju, nyult testű, szépséges zsidó asszonyt, ki hiszterikus fellángolásában annyira elragadtatta magát, hogy leomló hajával törülte le az utiport ama bűbajos sarujáról, midőn a nagy templom előtt isteni méltósággal szállott le számára hátáról.

— Jó, hogy emlékeztesz erre az asszonyra Marcellus. No ugyan megjártam ezzel a heterával. Mert az volt — hetera! Ha ismerte volna saját értékét! Teste fehér volt, mint a habokból született Aphrodité. Ha táncolt, az izgalom kiült remek testére és a halvány rózsaszín pir, mely ilyenkor végig ömlött a meztelen, cédrus termeten, olyan volt, mint a lazacnak remegő husa. Keble halmain a menybolti kék erek tyrisi bibort árasztottak a mell bimbóiba. És köldöbe Marcellus! Láttál már alabastrom esését, mely sohasem szűkölködik nedvesség nélkül? Ó a

dianai kellem, a vénuszi báj, a junói fenség egyesült megtestesülése volt a syriai nő. Nagy céljaim voltak ezzel az asszonnyal, de hát nem ismerte saját értékét és hiszterika volt! Ó, ki caezárok szerelmére volt érdemes, belemerült a vámosok, katonák, zsebmetszők hitvány tömegébe, kik bizonytal nem kezelték az ő testét a szerelem művészetének azzal a mesterfogásaival, melyet méltán megérdemelt volna ez az isteni alkotás.

Enyhe szélroham suhant most végig a kertben. A betula albak fehérkergű sudarai szinte a földig bókoltak. A szél felborzalt, lándzsahegy alakú, ezüstös levelek úgy csillogtak a gyenge galyakon, mint vonulások a szardinia sereg a tenger habjain. Egy következő szélroham pedig jázmin szirmokkal havazta be a veranda mozaik padlatát. Sötét felhők tornyosultak egymásnak az előbb még derűs nyári égbolton. Opál színű lett a levegő, a szél is hirtelen elült, a vihar előtti fenségesen nyomasztó csendet csak itt-ott zavarta meg egy-egy fészke siető madárnak párját hívó fütyje.

Pontius Pilátus kissé összevonva a mellér. tógája redőit — tovább beszélt.

— Te ismerted az én kormányzati programomat Marcellus, melynek megvalósítására törekedtem Judeában. Hatalmassá, gazdaggá akartam tenni Judeában. Hatalmassá, gazdaggá forrásokat nyitni a birodalom számára. A keleti kereskedelem gócpontjává akartam fejleszteni Jeruzsálemet. E célból utat akartam építeni ki a tengerig. Jeruzsálem számára pedig a közhasznú intézmények terveinek egész raja zsongott az agyamban. Azonban a zsidók közismert, nemzeti rut gyűlölsége a legjobb szándéku terveimet is keresztelte.

— De mi köze volt mindehhez a vöröshaju heterának és ama bűbájosnak? — szolt közbe Marcellus.

— Csak légy türelemmel, mindjárt rátérek... Egy tikkasztó délután, egyikén azoknak, midőn ismét hasztalanul iparkodtam terveimnek megnyerni a zsidó papi fejedelmeket, irástudókat és farizeusokat, kimerülve a hosszúra nyult tanácskozástól gyaloghintómon sétára indultam úgy alkonytájban a kapernaumi utra, hogy a délután izgalmaim lecsillapítsam. Jól tudod, hogy a kapernaumi ut szelid lejtőjű hegoldalok alján kigyózik. Az ut egyik fordulójánál egyszerre csak nagy néptömeget pillantok meg a magaslatok lankáin. Az ormon pedig ott ült ama bűbajos és szólt a tengernyi néphez nagy méltósággal, mint az öntetett ére nyelvek zengése. Nem készült az a beszéd a szónoklattan szabályai szerint, a mondatok közt laza volt az összefüggés és mégis kijelentései közül egypár megragadta elmémet. Ime, halljad a legérdekesebbeket.

„Nem jöttem én a régi törvényeket eltörölni, hanem inkább azokat betölteni.”

Trubor.

Irta: Herczeg Ferenc.

Kuncsera lovag derék szál ember. Bár az utolsó huszonöt esztendőt szigorú apósának gyári irodájában töltötte, a gyertyaegyes tartása és a férfias modora ma is rögtön elárulja még a hajnali dragonyos-tisztet. Midőn az apósa meghalt, Luncsera megvette a tótzsámi nagy uradalmat, egy hét alatt megfeledezett az irodáról, a gyárról és a tótzdéről és olyan kedvesen robusztus agráriussá lett, hogy öröm volt ránézni. Ez annál nevezetesebb volt, mivelhogy a Kuncsera lovagoknak sohasem volt egy virág-cserépnyi földjük sem, ők mindenkor katonák voltak. A méltóságos asszony — verpeléti Wellich-leány — egészen jól beleillett a tótzsámi nagy kastélyba. Régebben kissé kreolos külseje volt ugyan, de a mióta megöszült, előkelő, mondhatnám arisztokratikus benyomást kezdett tenni.

Csak a gyermekekkel volt baj. Mind a hárman az öreg Mónira ütöttek, az asszony nagybácsijára, akinek existenciáját különböző okokból gondosan titkolta a család. Ez a családi hasonlatosság azért volt kellemetlen, sőt végzetes, mivel az öreg Móninak olyan furcsa, girbe-gurba kis figurája volt, mint a sósperecnek, a feje pedig csupa profil volt, még pedig torz módon elrajzolt, tulságosan beszédes, gunyoros és töprengő plebejus-profil. Móni bácsi maga is oly ósoktól örökölte ezt a fejet, akik a kellenél többet dolgoztak és gondolkodtak.

Most már hiába nevelkedett az ifju Kuncsera Berlinben, sőt Oxfordban, a két leány pedig Genfben, a vézna kis testükön ülő aggodalmas nagy Móni-fej lehuzta őket a mélységbe és tönkre tette a nagyszerű lendületet, melyet a család ujabban vett. Az impozáns Kuncseráné ugy szégyelte magát délceg ura előtt, mint a hattyuánya, amely kis kacákat költött.

A mióta beleültek a tótzsámi kastélyba, társadalmi szempontból a levegőben függtek, akár a Mahomed koporsója. A vármegyei nagyurak, akikhez a lovag régi nemessége és katonai multja révén vonzódtak, jéghidegen viselkedtek és ez igen fájt Kuncserának. Egyes kurta urak ebből jogcímet akartak meríteni, hogy konfidens módon közeledjenek a tótzsámiakhoz, de a lovag hamarosan értésükre adta, hogy nem szándékozik velük barátságba keveredni és ez megint azoknak fájt.

Hogy a vidéken oly szigorú kasztszellem tenyészett, annak a megye első birtokosa, Kelemen Henrik főherceg volt az oka. A fenséges ur tavaly megvette a régi Homonnay uradalmat, azóta ugyan még nem ért rá, hogy ellátogasson a megyébe, de a pusztá tény, hogy a láthatáron egy főhercegi kastély rézteteje emelkedett, döntő befolyással volt a társadalmi viszonyok alakulására. A főherceg volt a láthatatlan állócsillag, melynek vonzó ereje utat szabott minden bolygónak. A megyei családok a fenség kedvéért nagy szeretettel csiszolták és gondozták tulajdon előkelőségüket, mintegy készenlétben tartván őseiket, a jövő eshetősé-

geire. Szigorúan osztályozott udvari társaságot alkottak, melynek ormán az örökké távollevő főherceg számára hagytak üres helyet. Ebben a társaságban bősé és alattomos esatákat vivott az érvényesülés vágya. A nemesség egészen lefoglalta magának a fenséget, persze csak elméletben, az önérzetes polgárság pedig azzal vigasztalódott, hogy az uralkodóház tagjának meg se kottyán egy fuzsitus bárócska, vagy egy incifinci gentry. A gazdag családoknak jól esett a gondolat, hogy ők alkalomadtán méltó módon tudják fogadni a főherceget, az elszegényedett familiák pedig nevelésnek találták, hogy egynemely parvenük a pénzükkel akarnak imponálni egy fejedelmi sarjadéknak!

Kuncsera lovag lojális vágyai furfangos kerülőuton sompolyogtak a fenséges ur felé. A napoleoni háborúk idején élt egy Kuncsera ezredes, aki kitüntette magát valamelyik ütközetben. Ha már most tudjuk, hogy a legfelsőbb uralkodóház tagjai mennyire tisztelik a katonai erényeket, akkor könnyű szerrel elképzelhetjük, hogy Kelemen Henrik ur ő fensége egy véletlen találkozás alkalmával (talán az ősi nagy kőrvadászaton) így szól a lovaghoz:

— Rokona ön a vitéz Kuncsera ezredesnek, aki akkor és akkor, ott és ott, olyan derakasan harcolt a korzikai bitorló ellen?

Kuncsera elképzeltte magának ezt a jelenetet és elkészült arra is, hogy mit fogna válaszolni a fenségnek. A véletlen találkozás azonban nem történt meg, mert a főherceg az ősz-

„Meg vagyon írva: imádd az Istent. Én pedig azt mondom: szeresd a te felebarátodat, mint tenmagadat.”

„Meg vagyon írva: szemet szemért, fogat fogért. Én pedig azt mondom: aki téged arcúl ütend jobbról, annak nyujtsd oda balorcádat is és aki téged kövel dob meg, azt te dobd vissza kenyérrel.” Kétség kívül elmés mondás, Pilátus, mert ha mindenki megfogadja ezt a parancsot, — nem lesz kövel megdobott és nem lesz arcúl ütött ember.

— Kérlek, ne zavarj Marcellus... Sajátosság nézete volt az anyagi dolgokról is.

„Ne legyetek ti szorgalmatosak a hónapi nap munkájában, mert minden napnak megvagy a maga munkája. Epen azért ne gyűjtsetek kincseket. Hanem akinek két köntöse legyen, adja oda az egyiket az ő felebarátjának.”

„Mert ki táplálja az égi madarakat és ki ruházza a mezők liliomát? ... Bizony mondom néktek, Salamon király minden királyi ragyogásában nem volt oly fönséges, mint a legszerényebbje is e virágok közül.”

Ugy hatott e beszéd, mint a vérző szivre hulló könynek langyos permetegje. Helyeslő moraj nem zúgott a beszéd nyomán, — a tömeg néma megilletődéssel hallgatott.

Ekkor egy ötletem támadt. Megnyerni kormányzati terveimnek őt és általa a tömeget. Azt képzeltem, hogyha minél mélyebben szállok alá a néprétegekbe, annál kevesebb fogékonyt, érzéket fogok találni a kicsinyes, szűkhatáru, ugynevezett nemzeti eszmények iránt. Mert a tömegnek szive barátom — a gyomorban korog.

Az volt a tervem, hogy a bűbájossal fellátom a kiszipolyozott, baromi sorsban tengődő tömeget, rászabadítom a csöseselket a papifejedelmekre, farizeusokra és irástudókra és így erőszakolom ki terveim megvalósulását. Elsősorban tehát a bűbájost kellett megnyernem.

Bizonytal emlékezze Marcellus Jairus századosra, parancsnokára annak a kohorsznak, mely a praetorium diszorségeül mellém volt rendelve Jeruzsálemben. Ennek a századosnak a beteg leányát ugyszólván a halottaiból támasztotta fel a bűbájost. A csodálatos esetnek nagy híre kelt az egész tartományban, — tudomást szereztem róla én is. A cselekvésre itt volt az alkalom. Magam elé idéztem Jairus századosot, megismerttettem őt terveimmel és felszólítottam, hogy hálából vendégelje meg a bűbájost és a lakomán legyen ott a vöröshaju hetera is, hogy remek táncával lenne multságára a vendégseregnek és csábító szépsége varázsával ejtse hatalmába a nagy bűbájost.

Alkonytájban volt a lakoma a századosnak az olajfák hegyén épült kéjlakának a terraszán. A lakoma végén, midőn a görög bor gőze, a nárdus illattal szagosított mécesek párájával vegyesen kóválygott a fejekben és a menyboltra kapaszkodó hold teli fénye végig ömlött a tájon: — a panaszos hangu tibiák és az édesszavu

hárfák zenéjére halk táncba kezdett a vöröshaju hetera. Csendesesen kezdte a táncot, majd a zenének élénkítő ütemeire az ő tánc is egyre szilajabb lett, míg végre egy párducos simaságu fordulattal befejezve a táncot — a bűbájost lábához omlott. Felemelve hozzá éjsötét szemeit, meztelen karjával lemutatott a völgybe és csábos hangon beszélni kezdett:

— Mester! Nézd mily sejtelmesen hullámzik a tengernyi szőke vetés a hold ezüsthényében! ... Látod amott a sötét mezőkön a csendes kerdőz, kövér tulkok ezreit fehéríteni? A hegyoldal a venyige már érleli a pattanásig duzzadó, mézédés gerezdet. Ez a mérhetetlen gazdagság mind a tied lehetne, csak elveidnek *toronymagasságából szállnál alá*. Piros csodákkal van teli az élet fája és te mégis a koponyák köves útját akarod járni? ... *Változtasd át a köveket kenyérré, haszonná a magad számára!*

— Ugyan mi célra, magdulai Mária — felelt a bűbájost. — Hiszen az én országom nem e világból való!

— Pedig jobban tennéd Mester, ha ezt a világot leborulva imádnád! ... a farizeusok és irástudók gyanakvó szemmel kísérik minden léptedet és már ácsolják számodra a hideg keresztet.

— Tudd meg leányzó, hogy a testamentom az ember halálával erős; míg él a végrendelelkező, a testamentom értelen ...

... Teljes erejével tört ki most a nyári zivatar. Jupiter pluvius megnyitotta az ég csatornáit, trónja zsámolya mellől előkerítette menyköveit, melyeknek villanása élesen világította meg időközönként Pilátusnak márványba vésett, hideg, fanyar profilját. A prokonzul az égháboru zaja miatt kissé emelkedettebb hangon folytatta elbeszélését:

— Nem sikerült tehát a terveimnek megnyerni a bűbájost... A többi jóformán már tudod Marcellus. Én, a római imperium legfőbb őre, nem nézhettem tétlenül, hogy a názarethi anarchiát teremtsen az egész tartományban, — mikor abból nekem semmi hasznom se látszott lenni. Jézusnak a zsidó husvétü ünnepeken rendezett zenebonájával betellett a mérték: — nem volt tehát semmi kifogásom se ellene, hogy a keresztre jussom.

— Én azt hiszem, vette át a szót most Marcellus, hogy tulajdonképen az az ostoba syriai nő ügyetlenkedte el a dolgot. Ha talán magát kínálja fel a megvesztegetés eszközéül, többet ér el a bűbájostnál, mint azzal, hogy hitvány földi javakat helyezett kilátásba annak a demagógnak.

— Igazad van, Marcellus. Epen ezért mondtam elbeszélésem elején róla, hogy nem ismerte saját értékét... De amint látom, elmúlt a fürgeteg, kiderült az ég, az eszplanádon már hangolnak a zenészek... nem tenne jót egy kis séta, Marcellus?

— Tudjátok, miféle agár ez? — mondta Fred, a felindulástól elfojtott hangon. — Ez Trubor, a főherceg agara!

A leányokon valami ájtatos borzongás futott végig. A nagyobbik, Daisy, kíváncsi lett, hogy hallgat-e a nevére.

— Trubor, Trubor! — kiáltotta szeliden, hizelegve.

Az állat azonban mereven és mozdulatlanul nézte őket a drótháló mögül.

— Fél a puskától!

Fred vérvörös lett, amint a kezében levő fegyvert nézte. Odaadta az őröknek, hogy vigye hamar a kastélyba. Trubor most már kijött. Szórakozottan szaglászva követte Daisyt, aki hátrafelé tipegett és édes hangon szöngött.

— A parkba vezesd, a parkba! — lihegte Fred izgatottan.

Kuncsera ur és a hitvese a nagy verandán ültek a reggeliző asztal mellett és a fővárosi lapokat olvasták. Mikor a gyerekek odajöttek Truborral és halk, izgatott hangon elmondták azt, amit az agárról tudtak, a mama arca felragyogott, az apáén pedig valami különös megindultság kifejezése látszott.

Az asszony egy darab kenyeret nyujtott Trubor felé. Az megszagolta, de nem fogadta el.

— Hová gondolsz? — szólt rendreutató hangon a lovag.

Odaadta neki a reggeli sonkáját és Trubor

PARCELLÁZUNK.

Mozgalmak Aradmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14

Az agrikulturn államok mintaképének Magyarországban természetes gyors fejlődésére szinte megbénítással nehezedenek a hatalmas latifundiumok. A szegényebb földművesosztály nehezen tud földet szerezni. Az a földműves, aki hosszas küzdelem után egy-két lánca földet össze tudott kaparni, még boldognak mondhatja magát, hisz a maga gazdája.

Hogy a földműves osztály nagy nyomorát valamiképen enyhíthessék, az egész országban mozgalom indult meg, hogy a nagy latifundiumokat parcellázzák. Ilyen mozgalom tapasztalható Aradmegyében is. Természetes, hogy a földműves nép körében ennek hírére nagy öröm keletkezett, hisz mindegyikük egy szebb, boldogabb életet remélt akkor ha a maga ura, a maga gazdája lesz.

Ez az öröm még nagyon is korai volt. Sok nagyon sok akadály állja útját a parcellázásoknak, s egyik sem megy olyan könnyen, amint azt gondolták. Számos birtok vár parcellázásra s egy vagy más ok miatt késik annak lebonyolítása. Így a *tauci Königsberg* Fidél gróf-féle 7000 holdas latifundiumot akarják már évek óta parcellázni, de mindezekig nem lehetett nyélbe ütni, mert nincs rá vevő.

Most folynak a tárgyalások *Edelsheim-Gyulai* Lipót gróf ujanáti 410 holdas birtokának parcellázása iránt. Glogováci gazdák akarják megvenni ezt a birtokot, hir szerint holdanként 1640 koronáért.

Régóta tervezik már *Fehér* Józsefnek Csermő határában fekvő 1800 katasztrális holdat kitevő birtokának szétdarabolását, valamint a gróf *Csáky és Meisl*-féle 20,000 holdas birtok vár parcellázására.

Ez utóbbi azonban aligha valósul meg, mert a földek oly annyira silányak, hogy egyáltalában nem akad rájuk vevő. A *kerülősi* hirhert birtokot se tudják parcellázni, mert nem jelentkeznek vevők. A föld itt is olyan rossz, hogy nem akad olyan meggondolatlan földesgazda, aki egy holdat is venne belőle.

Mig a megyében szerteszét ezek a nagyarányu tervezetések folynak, Aradváros határának tőszomszédságában egy parcellázási mű-

szel világhörüli utra indult, de történt helyette más valami.

Egy szép őszi reggelen nagy ribillió támadt a park mellett levő kis majorságban, ahol a méltóságos asszony mindenféle fajbaromfi-val passziózott. Egy kóbor kutya betört a volierba és sorra fojtogatta a nagyszerű orpington-tyukokat. Fred ur — hjah igen, ez volt a kis Kuncsera neve — puskával a kezében előrohant, hogy lelője a mesés szemtelenségű bestiát. Ott találta a négy lábú gyilkost a drótháló mögött. Igen nagy, hosszuszőrű, fehér agár volt.

Fred célba vette az állatot, de ekkor halkan megszólalt Miska, a lovasz:

— Ez a főherceg ur kutyája!

— A főhercegé?

A fiatal ur leeresztette fegyverét. Ugy rémlet neki, mintha egy fényes, nemes fantom terjesztené védő karjait az állat fölé... Simonyi, a gazdasági őrök is elősietett a lármára és ugyancsak megismerte a kutyát.

— Igen, ez a fenséges ur muszka agara. Trubornak hívják. Két hónappal ezelőtt küldték ide, mert Bécsben nem lehetett tartani. A főhercegi tisztiek azt mondják, hogy a fenséges ur az orosz császárnétól kapta ajándékba.

— Az orosz császárnétól?

Fred kissé elhalványodott és a tenyerét rászoritotta a puskasó nyílására. Most már gigászi, sötét árnyékként állott közte és a kutya között a szent orosz birodalom génusza...

A két leány is megjelent a volier előtt.

szívesen megette. A gyermekek nevettek örömmükben.

— Jó étvágya van! mondta Fred.

— Hogyne, hiszen nagyot járt ma — magyarázta az apa.

A kutya szaglászva járt körül. Igazán pompás állat volt. Karcsu, magas, acélos és gögös. A feje keskeny viperafej, a szeme hideg és szúrós, mint a kigyóé. Most felugrott az egyik heverőszékre és kényelmesen elhelyezkedett a selyemvankosok között.

— Jól érzi magát nálunk! — suttozta az asszony nem minden büszkeség nélkül.

A lovag óvatosan megsimogatta Trubor fejét, sőt megveregette a lapockáját is. És Trubor szívesen tűrte.

— Apa jól tud bánni velem! — mondta Daisy.

A lovagnak azonban eszébe jutott, hogy milyen különös dolgok történnek a világon. Ime, ezt az állatot már megsimogatta az orosz császárné hófehér keze és Kelemen Henrik férfiás jobbja, most pedig megsimogatja ő is, Kuncsera lovag és így a kutya bizonyos összeköttetést létesít a világ két leghatalmasabb dinasztijája és a Kuncsera-család között. Ez oly egyszerű dolognak látszik és mégis nagyon titokzatos.

E pillanatban éles fütttyentés hallatszott. A parkkerítés bokrai fölött egy lovasember feje bukkant fel. A tányérsapkájáról megismerték, hogy főhercegi lovasz. Trubor a füttyszó hallatára felpattant és hosszú szökésekkel kislépett,

veletet már végre is hajtottak. Kis-Varjason a gróf Zichy-féle 3000 holdas birtokot parcellázták. A birtokrészeket jórészt kisvarjasi és forray-nagy-iratosi gazdák vásárolták.

Kétszáz éves aradi templom.

A görög katolikus imaház lebontása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14

Régmult idők emlékei mindig bizonyos kegyeletteljes érzést ébresztenek bennem. Ugy képelem ezeket a régi emlékeket, mint hosszú évtizedek, esetleg évszázadok csendes, bölcs szemlélőjét, akik némán nézték az idők suhanását, látták azokat a törekvéseket, küzdelmeket, amelyeket a fejlődést, a haladást lázasan követelő emberi elme, az ezekből kialakult korok szellemei készítettek és idéztek elő.

Ezek az érzések és gondolatok ragadnak meg akkor is, mikor belépek a Deák Ferenc-utcai görög katolikus templom falai közé, amely immár majd két évszázad óta dacol a mindent elpusztító idővel s amelyet nemsokára ki fog kezdeni a fejlődés kérlelhetlen csákánya. A *kis templomocskát ugyanis talán már a legközelebbi időben le fogják rombolni*, hogy helyén új templomot építsenek a görög katolikus hívők számára. Eltűnnek a zord komolyságu vastag kőfalak, eltűnnek innen az érdekes színezetű keleti egyházi szentképek, hogy egy új, megfelelőbb épületben nyerve hajlékot, figyelmeztessék a hívőket az élet mulandóságára és az erkölcsös, vallásos élet szükségességére...

A görög katolikus templom lebontásával Arad város egyik legrégebbi emléke tűnik el. Ez az igénytelen fatornyos, zsindeyes templomocskája hosszú, majd két évszázados multra tekinthet vissza. Majdnem két évszázadon keresztül volt tanuja azoknak a nagyszerű eseményeknek, amelyek a magyar történelem küzdelmekkel tele utolsó két századából e város falai között zajlottak le. S habár műtörténeti szempontból nem is jelent veszteséget a templom lebontása, tisztelettel állunk meg régi falai között, mert kulturtörténeti érdekessége el nem vitatható.

A templom építésére 1770. esztendőben indult meg az első mozgalom a görög katolikus

hívők között. Ehhez a felekezethez tartozók akkor még igen kevesen voltak a városban, de már mégis szüknek bizonyult Ungár István polgár háza, ahova ünnep és vasárnapokon a hívők istentiszteletre szoktak összegyűlni. Sokáig tanácskoztak, hogyan lehetne az istentisztelet elvégzésére megfelelő hajlékot építtetni. A tanácskozások azonban nem vezettek eredményre, mert nem tudtak rá elegendő pénzt szerezni.

Végre 1773. évben elhatározták a hívők, hogy a kincstárhoz fognak fordulni segítségért. El is készítették az alázatos folyamodványt, amelyben engedélyt és segílyt kértek a templom építésére. A kérvényt Arad vármegye, ahová benyújtották, felterjesztette a bánáti szerb helytartósághoz, amely Temesváron székelt.

A következő esztendőben, 1774. július 28-án jött vissza a folyamodvány, *kedvező* elintézés-sel. Az engedélyt a templom építésére megadták, sőt a kincstár telket és 1600 forint építési segílyt is kiutalt. Minthogy pedig a pénz még mindig kevés volt, újabb folyamodásra a következő évben még 1000 forintot adományozott a kincstár.

Igy az anyagi eszközök biztosítva lévén, a templomot még az évben, 1775-ben felépítették, míg a hozzá tartozó paplak 1776-ban készült el.

A templom épülete minden valószínűség szerint ugyanolyan lehetett, mint ma. Biztosat tudni nem lehet, mert a templom multjára vonatkozólag csak igen kevés okmány maradt fenn. A megmaradt okmányokat Luca Laureán jelenlegi esperes gyűjtögette össze és e cikkben foglalt adatokat is ő volt szives rendelkezésünkre bocsájtani.

Különbség az akkori és mostani templom között nem igen volt. Nagyobb átalakításról sehol sincs szó. Egyébiránt pedig maga a templom épülete olyan primitív, hogy kisebb tatarozásokon kívül nem volt szükség javításra, átalakításra. Mindössze azt tartjuk említésre méltónak, hogy a templom bejárata felett egy vésett betűs nagy fatábla volt, amely azonban Beresán János esperessége idején, 1860. táján eltűnt és így feliratát se tudjuk pontosan. Valószínű azonban, hogy azonos vagy legalább hasonló felirata volt, mint a zábrányi templomnak és paplaknak, amelyek egy időben, hasonló körülmények között épültek. Ennek a fatáblának, melyen felül a kétéjú sas diszeleg, felirata a következő:

S ha ezer asszony remegne érted
És te mégis csak hozzám térnél meg,
Hogy felcsókoljam sebedről a vért —
Én édes harcosom!

Mányiné Prigl Olga.

A londoni XII. nemzetközi alkoholelles kongresszusi benyomásaim.

Irta és az aradi alkoholelles „Szeretet” páholyának f. évi február hó 20-iki megalapításán előadta:
Ausztervelli László dr.

Május hóban lesz két éve, hogy Stein Fülöp dr. budapesti orvos, a magyar alkoholelles mozgalom kezdeményezője s egyik tudományosan legképzettebb és legbuzgóbb apostola Aradon megalapította az egész művelt világon elterjedt „Good Templar Rend” kötelékében az első alkoholelles páholyt, a „Kitartást”. Az eltelt időben a páholy igyekezett feladatának megfelelni, tagjaitól megkövetelte fogadalmukhoz híven a mindennemű szesz italról való teljes tartózkodást és gondja volt arra, hogy a mozgalom ezen legfontosabb alapkövetelményét tagjai betartsák: azon egy pár tag ellen, aki fogadalmát megsértette, szigorúan megindította az alapszabályaiban koronázott pörös eljárást; de ilyen kellemetlen eljárásra hála istennek csak ritkán került sor. Igyekezett továbbá a páholy eszméinek menél több hívőt szerezni, számos zártkörű és nyilvános előadásban ismertette a

Mariae Theresiae Hungariae Reginae Pietas insignis fervensque unio nis zelus filio corregente Josepho istas errexerunt Aedes. Anno MDCCLXXVI.

Mária Therezianak, Magyarország királynőjének kegyessége, az unió iránti igen nagy és forró szeretete fiával Józseffel együtt uralkodása idejében emelték ezen épületeket. 1776.

A templom eleinte a kincstár kegyurasága alatt állott. 1826-ban már a város, mint az egyik okmány mondja „Arad szabadalmazott város” 1834-ben pedig Arad szabad királyi város a templom kegyura.

A templomban egy sir is van elhelyezve 1859. óta, de hogy az *kinnek a hamvait tartalmazza, annak sehol sincs nyoma.*

Az aradi görög katolikus hívők és így a templom is eleinte a nagyváradi egyházmegyéhez tartoztak.

Érdekes megemlíteni, hogy a plebános fizetése a templom felépítésétől kezdve 1834-ig 324 frt 31 kr. volt s csak akkor nagy küzdelmek után emelték fel 600 forintra.

Uri szegények.

A nyomoruság inkognitója. — Néctelen tragédiák.

Mint az igen tisztelt társadalom akcióinak türelmes megfigyelője, gyakran gondolkoztam azon, miért nem látom a jótékony megnyilvánulását úgy, ahogy e magasztos eszme idealizmust kereső szemem előtt megjelenik. Be kellene látni a szűkölködők lelkebe, át kellene érezni bánatukat s erkölcsi vagy anyagi támogatásban kellene részesíteni őket anélkül, hogy a segítő elárulná nekik a nevét.

A legtöbb esetben a jótékony megnyilvánulását az egyéni hiúság megadóztatásának, sokszor farizeuskodásnak, vagy az önvédelem egy nemének látom és csak ritkán tulajdonítom igazi könyörületességnek. Látni látom, olvasni olvasom a sok jótékony akció, a *gyermeknapokat*, a szereplést, a sok egyesület célját, eredményét. Hiszen erről minket, *nem jótékony* elemeket oly pontosan értesítenek, hogy szinte

a kertből. A sötét bokrok elnyelték fehér alakját, mint a felhők a holdat. Kuncserák hozsanzan és némán tekintettek utána.

Ha még egyszer...

Ha még egyszer találkoznék veled,
El se engedném többé a kezéd.
Át, meg átfogna két gyöngye karom,
S mig elringatna épedő dalom,
A lelkemből vetnék ágyat neked,
S megcsókolnám a két okos szemed.
Csókolnám reggel, csókolnám este —
Örök szerelemmel!

Mégis, de sokszor elfog a kétség.
Ha megkísértne a hír, — dicsőség
És elcsalna harcba, háboruba,
Győzelmet ígérve, osztogatva,
Otthagynád-e csöndes kis otthonod,
Csakhogy babér körtise homlokod,
Hideg borostyán és sok-sok virág
Egy szál virág helyett?

Vagy asszony volnék, én is hiú asszony!
— Kire bár a meny üdve ragyogjon —
Párom csak annál jobban imádnám,
Ha veszély közt legbátrabbnak látnám.

szesz italok élvezetének a természettudományos vizsgálatok és kísérletek alapján ma már senki által többé igazságos módon kétségbe nem vonható káros következményeit az emberi szervezetre, a családra, a társadalomra, az államra, stb. igyekezett a megyében is az alkoholelles ismereteket terjeszteni, Eleken és Kisjenőn ezen célból népgyűlést hívott össze és szándékában van idővel a mozgalmat más községi gőcpontokba is bevinni. Utóbbi időben azonban, részben tagjainak nagyobb száma, részben felfogásuknak különbözősége miatt kitűzött feladatának és céljának teljesen megfelelni többé nem volt képes, vezetésében a szükséges egységesség megbomlott s ezért célszerű és időszerű lett városunkban egy második alkoholelles páholyt felállítani s így most városunkban a közös célt, t. i. az alkoholos szokások és ivások káros hatása ismereteinek terjesztését két páholy is fogja szolgáltatni, habár lehetséges, hogy nem egyforma eszközökkel.

Ezen második páholy alapítása alkalmat ad arra, hogy a mult év július hó 18-ikától 24-ig Londonban tartott XII. nemzetközi alkoholelles kongresszus tapasztalatairól beszámoljak.

Ezen feladatott többféle oldaláról felfogva lehet megoldani; én ezen alkalommal az idő rövidsége miatt csak arra akarok kiterjedni, hogy képet nyújtsak arról, hogy ma már az alkoholelles mozgalom mily fokban van elterjedve az egész világon és hogy Londonban a kongresszust hogyan fogadták és kik érdeklődtek iránta:

megható. Sőt tovább megyek: időnként valószínűségi düh fogja el önöket, mélyen tisztelt társadalom és én mégis azt bátorodom mondani, hogy ehhez a szívnek vajmi kevés, vagy legtöbb esetben semmi köze sincs.

A társadalom ugyanis leginkább ott gyakorolja jótékonyosságát, ahol hiúsága érdekelte van. (Ez ugyan nem volna baj, mert a célszerűt az eszközt, ha a hiúság nem tengene túl). Vagy ott mutatkozik a jótékonyosság, ahol a szegénység kirívóan, provokálóan, szinte öklét mutatva jelenik meg. Azonban ott hiába keressük, ahol a nyomorgók szűkölködésüket nem kürtölik világgá, félve az informálás erkölcsi következményeitől, vagy ahol az ugynevezett józsiság egyenesen megtiltja a könyöradomány kihívását. Az uri szegényeket gondoljuk, akikről mélységesen hallgat a társadalom. Ha például egy társaságbeli jut szegénységre, oly szépen, oly egyetértően kiküszöböl magából a társadalom, mint a belpoklost, mert az uri embernek mindent meg tud bocsátani, csak éppen a szegénységet nem.

Ha színpadon lát, vagy papírosan olvas egy nyomorult, sorsüldözött, vagy eltévelyedett emberről, krokodilus könyeket hullat, ha ellenben az életben találkozik egy ilyen szerencsétlenel, ha történetesen a házban van, kidobja, ha az utcán találkozik vele, vigyáz, hogy ruhája valahogyan hozzá ne érjen.

Hogy a sok közül valamit kiragadjak, elmondok az életből ellesett történetekből néhányat, hiszen a társadalom szereti a realizmust könyvben, színpadon, mert az idegeit kellemesen borzolja.

Hivatalnok-család. A férj a maga hibáján kívül, a sors csapásai folytán eladósodott, úgy, hogy fizetését részben letiltották a hitelezők. Ez nem lett volna baj, mert félfizetése megmaradt. Azonban a hitelezők ügyvédjei, akiknek felesége bizonyára a jótékony egyesületekben buzgálkodik, gondoskodtak róla, hogy még ennyije se maradjon. Bár követelésük biztosítva volt, az árverés folytonos kitűzésével erkölcsileg kényszerítették, hogy havi fizetését tulajdonos részét kezükhöz juttassa, jól tudván, hogy uriember inkább éhez, de csekély holmiját elárverezni nem hagyja, ami különben is egyenlő lenne az erkölcsi halállal. Hiába könyörgött, hogy hagyják meg legalább fizetését, nem használt. **Maradt havonta husz-huszonöt forintja hattagu családja részére.** El lehet

képzelné, mit jelent az Aradon, amikor ebből az összegből kell megélni. Egész télen fűtetlen lakásban lakni, heteken át száraz kenyeret enni. Hej, ha a nagyságos szocialista urak egyikével esnék meg ilyesmi, mi lenne akkor? Hogy szidnák a töke uzsorásait, tele lenne velük a világ. Még tüntetnének is. De mit tegyen egy hivatalnok, aki az előítéletek prokusztes ágyába von szoritva? Egyszer meglátogattam a családot. Délben volt. Az asztal gondosan megterítve és mindenkinek kiosztva az ebédje: egy karéj kenyér. De csak egy, mert több még abból sem jutott. És a szememből kiesordult a köny, kezem öklöbe szorult. Ahol ilyesmi megtörténhetik, ott nincs igazi könyörületesség, ott csak hipokrizis van, de nem jótékonyosság.

Elmondom ennek a történetnek a pendantját. Templom mellett lakom. Látom, ahogyan osztogatnak a szegényeknek. Hogy ezzel egyes szegények a pálinkás boltba mennek, köztudomású, de hogy a nők egy része a könyöradománnyal a gyógytárba siet s ott Margit-kremet vásárol, ez azt hiszem ismeretlen a közönség előtt. Bár ebből általánosságra következtetni nem lehet, valóság, hogy nem mindig ott a legégetőbb a nyomor, ahol leplezetlenül előtér, de néha ott van, ahol legkevésbé hisszük.

Hány családapa virrasztja át az éjszakát a legrettenetesebb gondoktól gyötörve és nincs fórum, ahova — ha nem is mindig anyagi támogatásért, de közbenjárásért — folyamodhatna; mert azzal verte meg az Isten, hogy urnak és szegénynek született. Az ur pedig ha nem győzi tovább a küzdelmet, löjje magát föbe, vagy sikasszon, vagy csaljon, vagy züljék el családostól, de ne tartson számot jótékonyosságra, mert ez csak a hivatalos szegényeknek dukál.

Itt vannak a **gyermeknapok**. Kívánom, hogy az eredmény most is megjutalmazza a **Gyermekvédő Liga** fáradozását és lélekemelő munkáját. Csak arra kérem önöket, hogy nagy feladatuk teljesítése közben ne feledkezzenek meg azokról a szegény gyermekekről sem, akik ugyan nem elhagytak, de akiknek szülei a szereteten kívül mást nem nyújthatnak nekik, akiknek a lemondás, a nyomor, a lenézetés kálváriáját már gyermekkorukban kell megjárniuk, gondoljanak arra — mialatt a züllött gyermekekért fáradoznak, — hogy az intelligens, nyomorgó ember gyermekét is meg kell menteni az elzülléstől.

káros hatását, érdeklődéssel s ellenmondás nélkül hallgatták meg, de később egy korcsáros hevesen kikelt a szónok ellen és tiltakozott igazságai ellen, mire a szónok azzal győzte őt le, hangsúlyozottan, hogy bizonyára jól tudják mit tesznek az angol biztosító társulatok akkor, a midőn az alkoholelleses biztosítandókat olcsó díjtételek mellett veszik fel, mivel a nem ivó emberek hosszabb életűek; Amerikában ez idő szerint már bevonják a korcsmai engedélyeket, Angliában már nem adnak több concessiót, Londonban meg nem szabad a pálinkamérésben és snapszputikokban leülni.

19-én, hétfő délelőtt Lord Weardale P. C. nyitotta meg a kongresszust és üdvözölte a tagokat és a kormányok képviselőit; hivatalosan képviseltette magát Európának csaknem valamennyi állama, a magyar kormány is, továbbá Északamerikai Egyesült Államok, Ausztrália és az angol gyarmatok; voltak a kongresszusnak tagjai Indiából, Japánból, Jeruzsálemből, Kanadából, Egyiptomból és Nev-Zelandsből is. A megnyitás napján este az angol kormány nevében gróf Harcourt, angol közügyügyi miniszter fogadta a kongresszus tagjait az Imperial Institute nagy csarnokában. Ez Victoria királyné 50 éves jubileumára épült gyönyörű renaissance épület, 180 m. hosszú homlokzattal. Ezen intézet célja felvilágosítást terjeszteni minden technikai, kereskedelmi és természettudományi kérdésben, a mely által az angol birodalom földje s kincses forrásai mennél jobban kihasználhatóvá válnak; a fogadtatáson

A KIRÁLY VADÁSZIK.

Gödöllői képek.

*

Teljes készütségben várja a felséges ur kirándulását a gödöllői pompás vadászterület. Mikor híre jött, hogy a király budapesti tartózkodásra Magyarországra jön, minden előkészület megtettek arra nézve, hogy ha az uralkodás nehéz gondjai közepette a királynak akad egy kis ideje arra, hogy legkedvesebb szenvedélyét kielégíthesse, a gondozott területen kellő siker koronázza fáradozását.

Több év mult el anélkül, hogy ő felsége budapesti tartózkodásai alatt Gödöllőre ment volna. A válságos politikai helyzetek, külföldi események stb. mindig meggátolták ebben és talán négy-öt éve már annak, hogy a gödöllői erdei magány csendjét nem verte fel az uralkodó fegyverének dördülése.

Arról természetesen, hogy a mi királyunk, úgy hódoljon Diana istenasszonynak, mint ahogyan ezt évekként ezelőtt tenni szokta, szó sem lehet. Nemesak a természet rendje, hanem más körülmények is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a régi vadászszenvedély mulóban van. A sok sorscsapás és gond, amelyek uralkodónkat az évek hosszú során át felkeresték és amelyeket senki nem viselt el oly férfiasan és megadással, mint királyunk, lassan elvették kedvét a hosszab vadászkirándulásoktól. Pedig, hogy milyen vadász volt a mi királyunk, azt csak azok tudják igazán, akiknek alkalmuk és szerencsésük volt vele járhatni, őt elkísérni vadászatain. Közel hatvanöt éves vadászmult áll az őz uralkodó mögött, telve érdekes emlékekkel, izgalmas vadászkalandokkal és pompás zsákmányokkal. A löjegyzékben olyan adatokat találunk, aminőkkel alig tud még valaki előállni. Mondhatni, hogy nemesak a monarchiában, hanem a világon létező összes érdekes vadpéldányok szerepelnek a jegyzékben és különösen érdekes gyűjtemény került ki őz- és szarvasagancsokból, vaddisznóagyarakból, valamint fiatalabb éveiben a déli égöv alatt elejtett állatok trofeáiból. Hova tűntek a ragyogó, színes, káprázatos vadásznapiak, amelyek még igen sokaknak élénk emlékezetében vannak? Nagyon kevés maradt meg a régi, kedves szokásokból, elmúlt, eltűnt a multban megszokott, de ma

A kongresszus formális kezdete július 17-én, vasárnap d. u. volt a Szt.-Pál templomban tartott istentisztelettel; a Szt.-Pál katedrális széles e világon páratlanul álló nagy londoni forgalom centrumában, a Cityben egy dombon épült; a City közepén van ezen London legkiválóbb épülete, melynek középhajója 112 m. hosszú; ezen templomban olvastatott fel annak idején a Lutherre vonatkozó pápai átokitélet; a szemlélő láthatta, hogy az anglikanus pap miséjét a világnak sok tájáról idejött tarka viseletű emberek hallgatják meg, különösen érdekes a szónok pap azon megjegyzése, hogy London közönsége azon szempontból is nagyon örül a kongresszusnak, hogy ebből is erőt fog meríteni a sok alkoholt fogyasztó angol matrózok alkoholelleses oktatásához, mert Anglia egyik csapása és baja a matrózoknak nagymértvű visszaélése a szesz italokkal. A Szt.-Pál templomból elkerültem a híres Hyde-parkba, a mely nem kisebb területű, mint 158 hektár, a város kellő közepén van, a hová vasár- és énnepnapokon London népe és polgárságának nagy tömegei jönnek össze, vándor apostolok a magukkal hozott szöszéküket a park formásabb pontjain elhelyezik és nézeteiket és elveiket hirdetik; szónokolnak ilyenkor sok mindenféleképpen: politikáról, különböző vallásokról, hittérítésekről, vivisection s antivivisectionról, feminizmusról, stb. Egyik szöszékről az antialkoholizmust hirdették, itt nagy közönség gyűlt össze, feleségem s én is ezek közé álltunk; egy fiatal ügyvéd fejtegette az alkoholizmus

megjelent az előző kongresszus elnöke, a svéd királyi trónörökös is, a kinek a kormányok képviselőit és a kongresszus vezetőit bemutatták.

Vasárnap, 20-án, kedden megkezdődtek az előadások; több mint 60 nagy előadás volt, ezek felölelték az alkoholkérdés minden ágát; napirenden főképpen azon kérdés szerepelt, miképpen lehet a gyermekeket megóvni az alkoholelvezetéstől és miképpen kell a nevelést úgy irányítani, hogy a szesz italok fogyasztása megszűnjön, vagy legalább is csökkenjen. Az összes előadások legkiválóbbja volt dr. Taav Laitinen, helsingforsai egyetemi tanár, a közegészségügyi intézet igazgatója, a ki ez idők szerint az alkoholt az emberi és állati szervezetre gyakorolt hatása kutatóinak leghíresebb buvája; kísérleteivel bizonyította, hogy már a legkisebb alkohol mennyiség is káros hatással van az állati vér összetételére; ezen kísérleteit az emberekre is kiterjesztette és arra az eredményre jutott, hogy már a legkisebb mennyiség is kedvezőtlenül befolyásolja az emberi vér összetételét, t. i. az u. n. vörös vérszövetek eleve felvevő képességét leszállítja s csökkenti a vér baktérium ölt tulajdonságát és ez által már kis mennyiségű alkohol is leszállítja az emberi szervezetnek a fertőző betegségekkel szemben való ellenállását. Ez nevezetes kísérleti eredmény! Immár természettudományilag megállapított tény, hogy az u. n. mértékletes ivás is káros, egészségtelen, veszélyes, könnyebben kapnak ezek az u. n. mértékletes ivók tüdőgyuladást, tifuszt vagy más fertőző betegséget és ha egyszer meg-

szomorúan nélkülözött sok szép vadász-ünnepség, amelyeknek középpontjában a király daliás alakja állott. Most már csak hébe-hóba jut egy kis éltető napsugár a kies gödöllői berkeknek, ha a király mégis rászánja magát és néhány órát eltölt odakünn a vadban bővelkedő erdőkben.

Rége, mintegy varázsütésre mozgalmas lett Gödöllő. Ünnepi díszbe öltözött az egész község és heteken át tartott a sok udvari vadászat. Valamikor az egész királyi család ott töltötte el a szép őszt, a karácsonyi ünnepeket és napokig szólt a közeli erdőkben a fegyver.

Ott lett vadászszá boldogult Rudolf trónörökös; ott gyakorolták magukat a lovaglás mesterségében a királyi hercegnők, akiknek nem kisebb mesterük volt, mint maga dicsőült Erzsébet királyné, minden idők legkitünőbb lovasnője és ott, ahol a hercegnők bölcsője ringott, egy boldog, elégedett királyi pár élte kedveléssel a napokat — míg ma mindennek csak a kedves emléke van meg. Szinte fáj, ha ezekre az időkre gondolunk vissza és a szomorú, kietlen jelent látjuk. Valamikor hangos kopófalca verte fel a szántások csendjét és a falca mögött daliás lovasoktól környezve vágatott pompás telivérén Erzsébet királyné. Kalapjának szürke fátyolát játszi könnyűséggel lebegtette a hűvös őszi szél, amely piros rózsákat varázsolt szép arcára. Gyönyörű paripája hatalmas szökésekkel vette az útjába eső árkokat, akadályokat és a felső asszony sohasem fáradt el, neki sohasem volt sok a mulatság, végig kitartott, amíg csak az őszi alkony végét nem vetette a sorakozásnak. Végig elől járt a lovasok között, nem akadt oly akadály, amelyet elkerülhet volna, bátran ment neki a legnehezebb útnak és olyankor volt legboldogabb, ha tajtékzó paripájáról leszállva elmondhatta élményeit a királynak. E vadászatokon a felső ur is résztvett. A hetvenes évek krónikáiban találjuk feljegyezve, hogy az akkori gödi vagy főthi találkáról a királyi pár ritkán hiányzott. Milyen élvezetes, izgalmas lovasvadászatok voltak ezek! Öröm volt nézni a két felső lovas, amint szenvedélyvel, tüzzel igyekeztek a kopófalca nyomában maradni. Ügyességük, bátorságuk és vakmerőségük a tökéletes lovas mintaképeül szolgálhat. Egy alkalommal — amint ezt szemtanúk beszélnek — a király a kopók nyomában haladva egy mély, mocsaras

szélű árokhoz ért és ezen kellett átugratni. Kísérője, aki a terepet pontosan ismerte, tisztelettel jelentette, hogy ezen a helyen lehetetlen átugratni, mert a süppedős talajon a ló nem tud elugrani s így könnyen baleset történhetik. A király ügyet sem vetett a kísérő szavára és sarkantyuba kapva lovát, egyenesen neki vezetette az ároknak. Talán éppen azért volt kedvére ez az ugrás, mert veszedelmesnek látszott. *Egy pillanat — és a király lova az árok tulsó partján elcsuszva elbukik és maga alá temeti felső lovasát.* A következő percben a kísérő is nekimegy az ároknak, de őt is hasonló sors éri. A bukás igen veszedelmesnek látszott, de a puha talaj szerencsére nem esett komolyabb baj. A felső ur felkel, felveszi összenyomott cylinderét, felül lovára és vigan vágat a kopók után, amelyek a szorongatott rókát elérik és darabokra tépnék, ha az időközben odaérkezett uralkodó lovaszostorával széjjel nem kergetné őket. A többi lovasok messze elmaradtak, senkinek sem volt kedve egy biztos bukáshoz. Mikor végre összejött a társaság, amely kerülő uton, sima terepen igyekezett a kopók után, a király mosolyogva mondja: „Igy kell lovagolni, uraim, nem szabad megijedni egy kis bukástól!” és e megjegyzésben egyúttal el is itéli a válogatás lovasokat.

Ezt a kis epizódot azért mondtam el, mert alig hiszem, hogy erről valahol feljegyzéseket lehetne találni, de a felső urnak ez bizonyára élénk emlékezetében van és méltán gondolhat vissza büszkeséggel erre a lovasbravúrra, amely megérdemelné, hogy emlékét a helyszínen valamely alkalmas emlékmű hirdesse.

Nemcsak a lovasvadászatokban volt mester a király, hanem mesterileg kezelte és kezelte még most is a fegyvert. A gödöllői erdőkben csomóban felszálló fácánkakasokat egyenként szedegeti le a magasból, ugyszólván sohasem hibáz és amire ráfogja fegyverét, azt zsákmányul is ejti. A hatvanöt éves praxis alatt nem igen változtatott fegyvert. A sok ujtás és találmány nem volt inyére; régi, megszokott fegyvereit használja, éppen úgy, mint ahogy a vadász-toalettjét is éveken át ugyanarra a mintára csináltatja és pörge vadászkalapjai, rövidke kabátja mindig ugyanazok maradtak.

Most persze már elfáradt az uralkodó is, talán a régi vadászszendevély is mulóban van

és az évek sulya érezteti hatását. A mostani budapesti tartózkodás alatt azért talán mégis akad majd egy-két szabad délután, talán másüt újra a gödöllői kies erdőkre a királylátogatás meleg sugara és az ottani zöldelő berkek alkalmat adnak, hogy elsimuljanak az őszi uralkodó gondterhelt homlokán a ráncok és örömet találva a vadászatban, gazdag zsákmányt ejtve el, térhessen vissza a budai palotába, ahol a terhes napi munka, az országglás nehéz gondjai között egy vadászattal eltöltött délután megnyugvást és pihenést jelent.

A francia bonne fizetése.

Izgalom az aradi járásbírószágon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

A tekintetes királyi járásbírószágon kókökakkal lakott folyosóján, ahol zord felperesek és alázatos ijedt arcú alperesek szokták várni a tárgyalások kezdetét, az elmúlt napok egyikén egy sikkes, székeháju nőcske járkált izgatottan fel és alá. De nem ez a rendkívüli a dologban. A marosmenti komor épületben, ahol földi bírák hoznak válópörökben igazságos ítéletet, nem ritkaság egy-egy szőke, barna, vagy éppen vörös nőcskének a jelenléte. Az se csodálatos, hogy a törvényszék jegyzői kara s az ifjabb bírák, de még az öregebbek is bámulatos előzékenységgel adnak utbaigazítást és felvilágosítást a házasság súlyos terhétől agyongyötört al- vagy felperesnek és egy-egy agilisabb ügyvédjelölt nagy készséggel ajánlkozik kalauznak az igazság marosmenti hajlékának szövevényes folyosóján. Ezen igazán nincs mit csodálkozni! Az ügyviteli szabályzat előírja a bíróságoknak, hogy a felekkel udvariasan és előzékenyen bánjanak és ha az igazságszolgáltatás közegéi ennek a rendelkezésnek fokozottabb mértékben tesznek eleget a gyöngédnemű felekkel szemben, hát ez csak dicséretükre válik. A rendkívüli az volt ebben az esetben, hogy vagy egy óra hosszáig a legnagyobb zavarban voltak a bíróság ifjú jegyzői és az agilis ügyvédjelöltek, mert a legjobb jóakarattal mellett se tudtak felvilágosítást adni a kis szőke nőnek, aki kétségbeesve könyörgött mindenkinek:

— Je vous priez monsieur, ou est monsieur le juge? Je vrais pretender mon gage... Oh mon gage, mon gage...

A várakozó fel- és alperesek körében érthető

kapták, nehezebben gyógyulnak ki abból, mint a nem ivók, illetve a szeszivók közül több % pusztul fertőző betegségekben. Érdekes volt Tawkes kapitány előadása, a ki a brit hadseregben elterjedt alkoholelles mozgalomról és annak nagy előnyeiről beszélt. Nagybritannián kívül Franciaországban, Hollandiában, Dániában, Norvégiában és Belgiumban vannak abstinent katonai egyesületek. Kívánatos volna, ha a magyarországi hadügyi vezetőség is belátná a kérdés fontosságát és megengedné a katonának és csendőröknek abstinent egyesületekbe való belépését. Dr. Henrichen, a stockholmi orvosegyetem belgyógyászati tanára, az alkoholizmus és tuberkulózis közti szoros összefüggésről tartott előadást, klinikai és statisztikai adatokkal igazolta, hogy az alkoholizmus közvetlenül és közvetve elősegíti a tuberkulózist.

Az alkoholkérdés nemzetgazdasági vonatkozását Sir Th. Whittaker, az angol képviselőház tagja, közismert nemzetgazda fejtegette és arra a következtetésre jutott, hogy az alkoholfogyasztás nemzetgazdasági szempontból is káros, elsősorban, mert azok a milliárdok, amelyet az egyes népek alkoholra költenek, teljesen haszontalan és improduktív célokra szolgálnak, másodsorban, mert az alkohol termelése és forgalomba hozatala más produktív, fontos és szükséges célok szolgálatától vonja el a földnek és munkáskezeknek aránytalanul nagy részét, harmadszor, mert egészségügyi, kulturális és szociális káraival közvetlenül megkárosítja a társadalmat és az államot és végül, mert az államnak

alkoholjövédelmé tulajdonképp alig fordítható az államszükségletek fedezésére, hanem azt majdnem teljesen felémésztik az alkohol okozta közvetlen és közvetett károk szanálásának költsége.

A. B. Mc. Hardy (Edinburgh) az alkohol és a bűntettek közötti összefüggést ösmertette és a Skótszagra vonatkozó adatokat sorolta fel, amelyek alapján kiderült, hogy az esetek 84%-ában szerepelt az alkohol, mint a bűntettek közvetett vagy közvetlen előidézője.

Dr. Archaffenburg (Köln) híres pszichiáter és törvényszéki orvos a bűntevő alkoholistákkal való elbánásról tartott előadást, mely szerint minden iszákos könnyen válik bűntevővé; a bűntevő alkoholistákkal szemben a bűntető intézkedések nem elegendők, olyanokkal kell még kiegészíttetniük, amelyek az iszákosság ellen irányulnak. Ilyenekül ajánlja: az iszákos bűntevők elhelyezését iszákosok gyógyintézetében, ezt megelőzheti szabadságvesztés büntetés is, gondnokság alá helyezés, visszaesés esetében két évnél előbb ki ne bocsáttassék az intézetből.

Brantwaite, (London) a belügyminisztérium alkoholügyi előadója szintén az iszákosokról hozandó törvényekről tartott előadást; követelte, hogy az egyes államok érelyesen intézkedjenek az iszákosság ellen, mert minden iszákos veszedelme a társadalomnak, de az emberszeretet is parancsolja, hogy veszendőbe menő embereknek és családjaik megmentésére mindent megtegyünk.

A magyar előadók közül Dóczy Imre dr. „Az alkohol hatása a gyermekekre” és Kiss Adolf, a budapesti kerületi munkásbiztosító pénz-

tár igazgatója az alkoholkérdés és a munkásbiztosítás és munkáségszégügy kapcsolatát nagy tetszéssel fejtegették.

A British Medical Temperance Assotiation ünnepélyes fogadtatásban részesítette a kongresszus orvos tagjait a London Temperance Hospitalban; ezen kórház arról nevezetes, hogy itt a betegek sohasem kapnak alkoholt, sőt orvosságként sem rendelik még typhus és tüdőgyuladással sem és azon eredményre jutottak, hogy a fertőző betegségeknek alkoholtólküli kezelése jobb gyógyulási eredményt ad.

A kongresszuson alakult egy nemzetközi egyesület a szesz italok gyártásának, forgalombahozatalának és elárúsításának megállítására, ezen egyesületben csaknem minden világ-rész minden állama képviselve van; Amerikában jelenleg 24 olyan állam van, amelynek területén szesz ital készíteni és elárúsítani tilos.

Felejthetetlen kedves emlék marad az angol rendező bizottság részéről rendezett „reception” a Grossvenor River Klub Henleyben levő helyiségeiben, az ekkor a Themse kristálytisza kék vizén rendezett garden party és a Grossvenor Klub London, mint a londoni legelőkelőbb klub helyiségeiben rendezett bucsulakoma, a melyen az elért sikereken és a felejthetetlenül kellemesen eltöltött időn felbuzdulva sokan hátróztuk el, hogy a jövő évben Haagban megtartandó nemzetközi alkoholelles kongresszuson újból találkozni fogunk.

feltűnést keltett a sikkes francia bonne megjelenése. De csak a feltűnés volt érthető. A nőt nem értette meg senki. Az ügyvédek és ügyvédjelöltek között véletlenül egy sem volt olyan, aki franciául beszélt. Pedig valamit tenni kellett, mert a kis bonne már kétségbeesve tördelte a kezét.

— Ou est monsieur le juge? Oh mon dieu, mon dieu!

Végre az egyik jogásznak eszébe jutott **Drágics**. Drágics, aki a végrehajtási osztályt vezeti és aki uton-utfélen csak így köszönti ismerőseit:

— Bon jour monsieur! Bon jour monsieur!

Drágics, bár a szláv nyelvcsalád tagja, bizonyosan perfektül beszél franciául, mert különben nem hivalkodnék évek óta a francia tudományával. Az egyik ügyvédjelölt tehát berohant a kezébe.

— Drágics ur, Drágics ur, jöjjön gyorsan. Nagy szükség van magára. Egy szép nő akar beszélni önnel.

A „szép nő” szó hallatára a végrehajtási osztály derék vezetője felugrott és felhuzta a kabátját.

— Hát osztán hol az a szép nő? — fordult az ügyvédjelölthöz.

— Jöjjön csak velem Drágics ur, — biztatta a fiatal ember és magával vonszolta a folyosóra, ahol a kis bonne körül már egész tolongás támadt.

Az ügyvédjelölt nagy diadallal vezette Drágicsot a bonne elé. A kis nő reménykedve ragadta meg a derék kezelő kezét.

— Oh cher monsieur! Je vous pries, mener moi chez le juge...

Drágics ur kezdte rosszul érezni magát. Minden szem ránézett, mindenki tőle várta, hogy megszabadítsa a szőke nőt kinos helyzetéből. De Drágics lesütötte a szemét, elfordult és szégyenkezve hebegte:

— Nem tudom franciául. De szerbül tudom. Tán meglehetne próbálni?

A folyosón morajlás futott végig. Hogyan, Drágics nem tud franciául? Vége minden reményességnek.

Megpróbálkoztak hát a szerbvel, de eredmény nélkül. A német és az angol nyelvek is kudarcot vallottak. Már kezdtek csüggedni, mikor egyszerre feltűnt a bejáratnál **Reisinger Ferenc dr.** alakja. Lelkes üdvözlőfogadta a fiatal ügyvédet, aki tudvaleg a világ összes nyelveit beszéli. Elmondták neki miről van szó, de Reisinger sajnálkozva utasította el a kérést.

— Nagyon sajnálom uraim, de jelenleg csak a bunguz és a csuvasz nyelveket kultiválom. A franciával most nem foglalkozom.

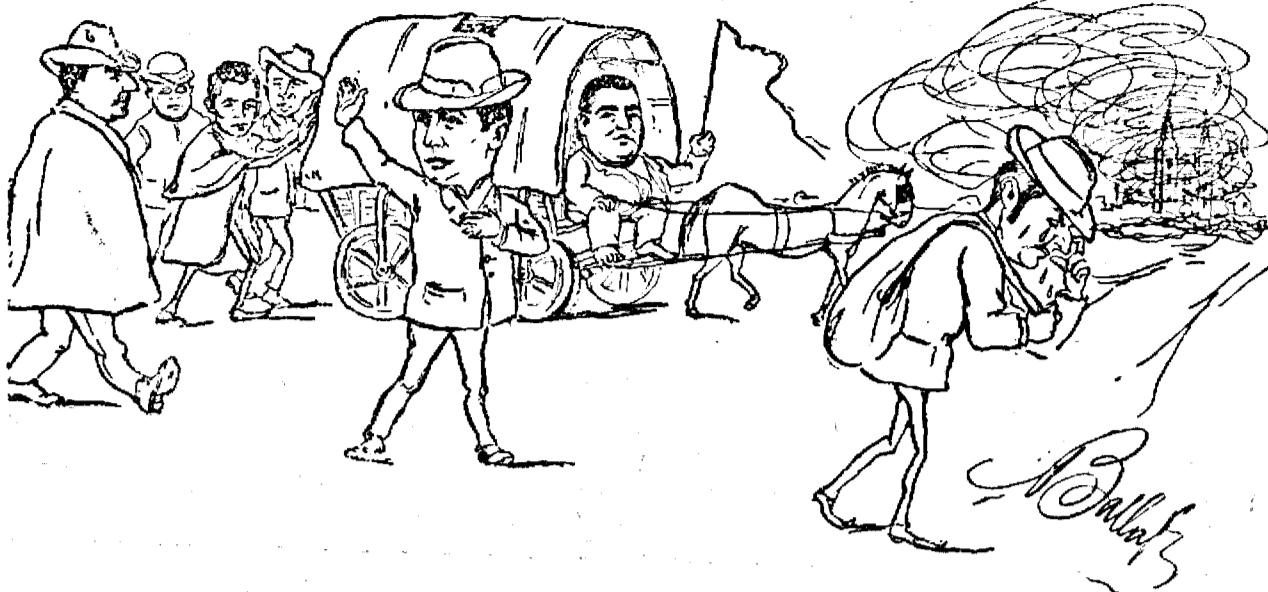
Nagy lehangoltság támadt. Valaki megpendítette az eszmét:

— Meg kell próbálni **Suciu** doktorral. Ő a román tolmács, már pedig a francia meg a román nyelvek rokonságban vannak egymással.

Az eszme helyesléssel találkozott és rohantak **Suciu** doktorért. **Suciu** meg is jelent, de hiába. Kiderült, hogy a román meg a francia nyelv csak távolról rokonok, de egyik nem alkalmas a másik megértésére. A kis francia bonnak már könyös volt a szeme, amikor végre megjelent az ajtóban a szabadító: **Vaida István dr.** A szőke kisasszony hálásan borult keblére és elsírta bánatát **Vajda** doktornak. A család, amelynél alkalmazásban volt, felmondott neki, de fizetését visszatartotta. Ezt akarta aztán érvényesíteni a járásbírósnál. **Vajda dr.** készséggel vállalta el a francia bonne képviselőjét. A kitűnő ügyvéd azonban kissé szórakozott ember és elfeledte megkérdezni a szőke ügyfelének a nevét, úgy hogy érthető, hogy a bíróságnál derős csodálkozást keltett az a sommás koreset, amely tegnap érkezett a járásbíróshoz és ezzel kezdődött:

— **Szekeres András** ügyfelem mint francia nevelő volt alkalmazásban alperesnél...

Szomorú kötelesség.

Szendrey Mihály: Rettenetes, hogy nekem minden esztendő májusában le kell menni Abbáziába

pihenni. Ilyen szomorú a sorsa a szegény vidéki szinigazgatónak.

A GYERMEKNAP.

Tanácsok a gyűjtő hölgyek részére.

*

Az asszonyok, a szép asszonyok jótékony-ságból állnak az utcák sarkára gyűjteni. Szó se férhet hozzá, a főökuk mindenesetre a jótékony-ság. A lelkőknek, szép, fehér lelkőknek szüksége van rá, hogy a jó cselekedetek nemdívé legyenek. Gyönyörűen csinálta meg a jó Isten a női lelket, hogy ezt a gyönyörű palántát beléje oltotta.

Ámde a női lélekben egyéb apró vonások-kák is vannak, a mik szintén ösztökélik a nőt, hogy menjen mézet gyűjteni a jótékony-ság virágos kertjébe. A jóságon kívül a szépség is kiviszi a nőt az emberek közé s a legnagyobb emberi indulat, a szabadság szeretete. Hogy egy napig és minden komoly veszedelem nélkül olyan lehessen az asszony, a milyen különben nem akar lenni, az is kergeti az urnák mellé.

Megszólíthat minden férfit. Kipróbálhatja a nézése varázsát idegen médiumokon. Pénzt kérhet az uraktól. Oh, ez még jobban izgatja a nőt, mint a jótékony-ság.

Mindegy no, magában mégis gyönyörű dolog, hogy asszonyaink kimennek az utcára s esetleg esőben, sárban, szélben és hidegben nap-estig fáradnak a jótékony-ság szolgálatában. Erre nincs más válasz a férfiak részéről, mint mélyen megemelni a kalapot az urnák és az urnák előtt s lehető mélyen belenyulni az er-szénybe.

Mégis, a hogy azt a Liga maga is szükségesnek tartotta, én is helyénvalónak vélem némi utbaigazítást adni a jótékony-ság anygáinak. Például összeállítom a gyűjtés receptjét:

1. A jótékony-ság legyen a főcélod. A tet-szeni vágyás csak mellékcél lehet. Ha eléred az elsőt, nyomában jár a második.

2. Ne tegyél különbséget adomány és adomány között. És tulságosan feltűnően az adakozók között se. A szegény ember krajcárja megér annyit, mint a gazdag ember hatosa, dacára, hogy az előbbihez könnyebben jutsz hozzá.

3. Tisztelj a határokat s ne gyűjts a szomszéd urnó területén. A jóizlés határait is tisztelheted ezen közben.

4. Ha valaki kérő szavaidra azzal felel, hogy: „Már adtam!”, akkor hidd el, pedig ren-

desen nem igaz. De az ilyen ember akkor se adna semmit, ha nem hiszel neki.

5. A ki lehorgasztott fővel, szégyenlősen el akar osonni az urnád mellett, azt hagyd futni és ne szólítsd meg. Az ilyen ember szeretne adni, de nincs pénze. A kinek tele van a zsebe, az emelt fővel halad el melletted, a szemedbe kacsint, s úgy nem ad semmit.

6. Adományokat a nőktől is el lehet fogadni. Elvégre nőnek is szabad jótékony-nak lennie. De szabad ám!

7. Az udvarlóidat ne rendeld levelezőlapo-
kon az urnához. Mert vagy nem jön el, s ak-
kor te haragszol meg, vagy eljön, s akkor ő
haragszik meg.

8. Ha a férjed vagy a vőlegényed az urna közelében mutatkozik, akkor alaposan pumpold meg. Jó az ilyen alakokat hozzászoktatni, hogy minél többet adjanak.

9. Virágot, kézszorítást vagy pláne esőkot ne adj jótékony adományért. Nem adhatnak olyan sokat érte, hogy ne te légy az, a ki ráfizet.

10. Midőn az urnához mégy, olvasd el a nap és a szél vitájáról szóló mesét. „Szél urfi-val fogadott az öreg nap, hogy egy vándor köpenyegét melyikök kaphatná le hamarabb.” A te csatád is a vándor köpenyegéért vívódik. Az unszólo erőszakoskodás a heves szél, a szelid mosoly az olvasztó nap. Ha ostromlod a járó-
kelőt, fázósan a köpenyébe buvik. Ha rámo-solyogsz, a kabátját is leveti. Mosolygás legyen a te legyvered.

A nők azért vannak, hogy szeressék és nem azért, hogy megértsék őket.

Mindig az volt a céleményem, hogy egy férfi, aki nősülni készül, vagy mindent tudjon vagy semmit.

Nem feltétlen igazság valami csak azért, mert valaki érte meghalt.

Az asszonyok a férfiaknak calóban életük aranyát adják, de mindig visszakövetelik apró-pénzben.

Két mód van arra, hogy a művészetet ne-szeressük: az első, hogy nem szeretjük, a má-sik, hogy józanul szeretjük.

Mindnyájan a sárban fetrengünk, de némely-lyek közülünk a csillagokra néznek.

Aradot megcsapta a modern kor és az autobusz szele. Legközelebb már repülőversenyeket is

rendeznek, s az utasok türelmetlenül várják a lég-hajókra való fölszállást. Szóval haladunk. Csak egy

dolog marad itt örökké: a nyugodtan sétáló lófejű: az arad — gáji expressz.

NŐK PARLAMENTJE.

— Naplótöredék, az Ur 2015-ik éve május havának 20-ik napján tartott üléséről. —

(Tárgyalatik: a Budapesten létesítendő tizedik lelencház ügyében a magyar országgyűlés női képviselőháza elé terjesztett törvényjavaslat.)

Elnök. (Zaj. Csöngget.) Méltóztassanak meghallgatni a férfiak képviselőházának üzenethozó jegyzőjét. (Lássuk!)

Takács Barnabás. (Kezet csókol az elnöknek.) Kiszti Hand! — Tisztelt Ház! (Zaj. Nagy mozgás. Kiáltások a szélsőbalon: „Gyalázat! Miért küldtek ilyen öreget?” „Ki vele!”)

Takács Barnabásné szül. Domák Erzszi (csipőre teszi a kezét.) Ki meri itt sérteni a férjemet?

Takács Barnabás (a Ház asztalára teszi az írott üzenetet, kezét csókol az elnöknek és rémülten menekül.)

Takácsné (férje után kiált): Pipogya! Kellett ez neked? Aztán még kezét is csókol! No megállj, majd otthon! . . .

Mágocsi Petronella női belügyminiszter. Tisztelt Ház! (Halljuk!) A javaslat tárgyalása előtt indítványozom, hogy írjunk át a férfiak képviselőházához, fiatalabb és csinosabb üzenethordóért. (Általános élénk helyeslés.)

Bérczesné, Széri Ágnes, előadó. Az előtünk fekvő törvényjavaslat, mely a teljes nőemancipáció 65-ik évének méltó — (Szónokhoz egy cselédleány közeledik: „Polgártársnő! Férje kéreti a spájz-kulcsot!” Előadó hosszas keresés után előadja a kulcsot.) Az előtünk fekvő — (Gyermek-sírás a jobboldalon. Rendre! Rendre!)

Elnök (tévedésből kulcsosomóval csöngget). Tihál Anna képviselőhölgyet felkérem, hogy szoptassa meg, vagy vigye ki a gyermekét.

Tihál Anna. Személyes kérdésben kérek szót. (Nagy zaj. Kiáltások a baloldaltól: „Miért hozta el azt a mameluk-porontyot?” „Hát a férj mire való otthon?” Elnök csöngget.) A házszabályok 15-ik szakasza — (Eláll!)

Bérczesné, előadó. A lelencügy, kérem — (Abog! Nem kell pártolni a könnyelmű perszónákat!) — rendkívüli fontosságánál fogva — (Eláll! Nagy zaj. Elnök csöngget.)

Elnök. Csöndet kérek. Azonkívül felhivom az illető hölgyeket, ne tessenek annyit fölkokettirozni a karzatra. A kacérokodás és kihívó látszóvezés nem fér meg a Ház tekintélyével. („Neveket!” „Majálisrendező uri bizottság van a karzaton!” Mozgás a karzaton.)

Elnök. Nyugodt viselkedésre intem a hallgatóságot. Ha nem lesz csöndesen, kiűrtetem a karzatot.

Weiszné Schwarz Gabriella: Csak tessék! Akkor mi utána megyünk. (Gyermek-sírás a jobboldalon. „Hát még mindig itt van az a kölyök?”)

Tihál Anna. Melyiketek merészelte —
Elnök: Tihál képviselő hölgytől megvonom a szót.

Kebeldy Róza. Vonja meg inkább a gyerekitől!
Elnök. (Nagy zaj. Csöngget.) Így nem lehet tanácskozni. (Nem is kell!) Kérem az előadó hölgyet, tessék folytatni a beszédet.

Bérczesné előadó. Tisztelt Ház! A lelencügy — (Egyik teremőrnő fülébe jelent valamit az elnöknek. Elnök hirtelen távozik. Alelnök elfoglalja az elnöki széket.)

Alelnök. Érdemes elnökünknek váratlanul haza kellett mennie. Férje vigyázatlansága folytán ugyanis összefutott a tej. (Gunyos nevetés a szélsőbaloldalon. „Slampéria!” Férfi gazdálkodás!)

Bérczesné előadó: Tisztelt Ház! A teljes nőemancipáció — (Növekvő lárma. „Hát még mindig beszél?” Alelnök csöngget.)

Czifráné Ludmilla női igazságügyminiszter. Nagyon furcsának találom, hogy némely szélsőbali képviselőhölgyek folyton zavarják — („Eláll!” Az elnök dolga rendet csinálni.)

Vércse Borbála. Pártom nevében tiltakozom az igazságügyminiszternő rendreutasítása ellen. Téved a t. miniszternő, ha azt hiszi, hogy imponál nekünk a gyémánt fülbevalóival. (Viharos helyeslés balról.)

Czifráné Ludmilla női igazságügyminiszter: (Halljuk! Eláll!) Senkitől se fogadok el leckéztetést. Legkevésbé holmi vén kisasszonyoktól. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Vércse Borbála. Inkább vagyok vén kisasszony, mint afféle vén satrafa, akit lépten-nyomon megcsal a férje. (Óriási mozgás. Az igazságügyminiszternő kivont körmökkel Vércse képviselőnőre rohan. Leirhatatlan zaj. Alelnök csöngget.)

Bérczesné előadó. Tisztelt Ház! A lelencügy — (Szóló szavai elvesznek az általános zsidongásban.)

Kartácsné Ludovika női hadügyminiszter (harsány hangon). A kormány nevében —

Vércse Borbála. Még maga is beszél? Azt hiszi, a bamba férjével van dolga, akinek szarvakat rak a homlokára!

Kartácsné női hadügyminiszter (rikácsolva). Szemtelen!

Vércse Borbála (legyezőjét hajtva Kartácsnéra). Neszet!

Czifráné igazságügyminiszternő. Hallatlan botrány! Kusza kiáltások. Általános sivalkodás. (Alelnök csöngget.)

Vércse Borbála. Czifra urról saját tapasztalásból tudnék beszélni!

Kebeldy Róza. Az én férjemnél nem sikerült a miniszternő ő exca csábitása.

Tihál Anna. Le a kormányral!
Alelnök (Csöngget.) De hölgyeim! — (Szörnyű zsidaj.)

Mágocsi belügyminiszternő. Jesszus Mária!

Tihál Anna. Le a miniszterekkel!

Alelnök. De hölgyeim, az Isten szerelméért!

Bérczesné előadó. A lelencügy, tisztelt Ház —

Kebeldy Róza. Hoch!
Czifráné igazságügyminiszternő. Segítség!

Takácsné. Vigyék ki legalább a gyerekeket!

Ötvenöt képviselőnő. Igaza van! Üssed, Tinka! Nem ereszti el mindjárt a tünikemet? Cibáljátok a kócos frizuráját! Szurkáljátok csak a hajtüvel! Mit tépazza azt a gyereket! Nini, elvesztette a haját! Lobjátok ide! (Pokoli lárma. Tettlegességek. Sikoltozás. Gyermekordítás. A gyors és kusza beszédet jegyző gyorsirónók egymásután ajultán ki-dőlnek. Elnök megjelen az ajtóban.)

Elnök (mennydörgő hangon.) Tisztelt Ház! Van szerencsém jelenteni, hogy Fopper és társa szabónők megérkeztek Bécsből. (Hirtelen csönd.) Továbbá holnaptól kezdve egy főuri kelengye látható Kovács Ádám üzletében, a Váci-utcában!

(A Ház rohamosan kiürül.)

Szeretném . . .

Szeretném, ha menny a földdel összeérne.
Szeretném, ha ajkunk forró csókban égne!

Szeretném, ha az ég villámokat szórna,
Szeretném, ha szívünk egybe forrva volna.

Szeretném, ha egyszer jégeső szakadna,
Két hatalmas karod féltve megragadna,
Szivedre ölelnél, mint azelőtt, régen!
Szívárvány gyulna ki a szaggatott égen!

Radnay Ella.

A nők, mint kiskorúak, a várakozásból élnek.

Szeretem a másokról szóló botránymeséket,
de a rólam szólók nem érdekelnek: hiányzik belőlük az ujság ingere.

Élni, ez a legritkább dolog a világon. A legtöbb ember csak oán.

Ne mondd, hogy az életet kimerítetted. Aki ezt mondja, azt csak az élet merítette ki.

Arad ellen.

Mangra: Eljöttök-e velem testvéreim, hogy bosszút álljunk az aradi záptojás-hősökön?

A magyarcsékei választók: Mindnyájan ott leszünk.

Egy pap: Akit ezek az emberek megütnek, az nyomban megzúdul.

HÜLYÉK KÖZÖTT.

Látogatás a borosjenői ügyefogyottak intézetében. — Az élőhaltak kriptája.

— Az Arad. Közlöny tudósítójától. —

A. 10. m. 1115 4

Ha I. Rákóczi György vitéz katonái, akik egykor az aradmegyei borosjenői vár védelmében haltak hősi halált, ma poraikból feltámadnának, bizonyára nagyon elesodálkoznának. Az ősi vár nagy tetűket látott falai, ahol annyi honfivér hullott el a hazáért, ma a szerencsétlen, szánalomraméltó ügyefogyottaknak szolgálnak hajlékul.

Az egykori várudvar, délceg tornák, büszke harcjátékok színhelye: ma a szerencsétlen bomlott agyú gyermekek játszótere, a komor folyosók, melyek valamikor régen elszánt hősök rengő lépteitől visszhangzottak, ma segyvedt testű leányok és legénykék csoszogását adják vissza kiréretties rémitgetéssel s a címerterem a fegyvertár, a kemény, edzett ősök lakhelyei mind-mind átalakultak hálósobákká, ebédlökké, tantermekké és munkatermekké, amelyekben árnyékemberkéek imbolyognak esendesen, bizonytalanul. A véres harcok, jókedvű diadalmi torok színhelyén esendőség uralkodik, amelyet csak néha, néha tör meg egy-egy artikulálatlan kiáltás, vagy alig érthető gúgyogés.

I. Rákóczi György büszke várkastélya ma az állami gyógypedagógiai nevelő és foglalkoztató intézetnek szolgál hajlékul.

Végtelenül szomorú tanyája ez, a legszomorúbb, amit valaha életemben láttam. A legszomorúbb mindazon intézmények között, amelyeket az emberi humanitás azoknak a szerencsétleneknek gyógyítására és istápolására alkotott, akiket szellemi vagy testi fogyatékossgal vert meg az igazságtalan sors.

Voltam siketnémák intézetében, voltam az öröksötétben élők a vakok intézetében, de sehol a kietlenségnek, a szánalomnak azt a fájdalmas érzését nem éltem át, amit ebben az intézetben, rövid ideig tartó látogatásom alatt. Hiszen a siketnémákat ma már megtanítják beszélni és megtanítják arra, hogyan érthetik meg az emberi szót, a vakok pedig intézeteikben valóságos külön kis társadalmakat alkotnak. Ezeket a szerencsétleneket a mostoha természet más tekintetben kárpótolta, úgy tette elviselhetővé testi hiányaikat: az ügyefogyottaknál azonban az elmebeli hiányokhoz rendszerint más testi fogyatkozások is járulnak. Rendszerint rosszul hallanak, nehezen beszélnek, elnyomorodottak a végtagjaik; véznák vagy puposak...

A világtalanok csak külön-külön egyénenként hangolnak sajnálatra bennünket. Ha intézeteikben látjuk őket, inkább csodálkozás, mint szánalom fog el bennünket. Szinte azt mondhatnám vig élet uralkodik ott. Egészséges külsejű, rendes természetű emberek teljes biztonsággal járkálnak a folyosókon. Zene zaja veri fel a pihenési idő alatt a szobákat, az udvart, az intézet minden helyiségét. Egyik szobából zongora, másiból hegedű, harmonium, fuvola és más hangszerek hallatszanak. Egyik társaság a tornatermet lepi el, a másik vígan kártyázik, a harmadik roppant komolyan és nagy előrelátással sakkozik, sőt a fiatalabb gyerekek az udvaron és a kertben még fogócskát is játszanak. A nélkül persze, hogy csak egyik is neki-szaladna valami útjába eső tárgynak. Mintha csak az ember szeme valami felesleges érzék volna. Sőt így tart ez még este alkonyat után is, amikor mi, látók, ügyetlenül botorkálunk a folyosókon...

Mert a természet a látó-érezék pótlására egy csudálatos tehetséget fejlesztett ki bennük. Talán azt mondhatnám: egy külön hatodik érzéket: a térérzéket fejlesztette ki bennük. Ez

a hihetetlenül kifejlett érzék, meg a hallás és tapintás mesés finomsága ha nem is pótolják teljesen, de mindenesetre enyhítik a látóérezék hiányát.

A szerencsétlen hülyék fogyatkozását nem pótolja, nem pótolhatja semmi. Az örülteknek vannak tiszta perceik és még örületükben is, habár eltolódottan, élnek szellemi életet. Az ügyefogyottak lelki élete teljesen zavaros khaosz, oktalan és indokolatlan ferdeségek egész sorozata. A külső hatásokról helytelenül vesznek tudomást és lelki megnyilatkozásaikban nincs összhang, nincs észszerűség. Hiszen a legfőbb igazgató: az agyrendszer van megromolva. Sírni tudna az ember, amint az intézet udvarán és folyosóján közönyösen ténferegnek ezek a lények. De ez a közönyösség még csak sajnálatraméltó, a szomorkodásuk és örömkifejezésük azonban, ami nem valami gyakori, s rendszerint indokolatlan, egyenesen megdöbbentő. A szomorúságuk bamba kifejezésű arcukon olyan különös elváltozást szül, hogy szinte szúrónan fájdalmas, mikor pedig valami zavaros ötletükön vigyorognak, vagy szokatlan, alig emberies kuncogással nevetnek, szinte borsózik az ember háta. És a többiek, akik a zagyva beszédet, vagy értelmetlen kuncogást hallják, fagyos nyugalommal bámulnak maguk körül, mintha tudomást se vennének semmiről. Bizonytalanul üldögélnek, vagy tévetegül bolyonganak szerte-szét ezek az emberi porhüvelyek, amelyekbe a teremtés vagy elfelejtett lelket lehelni, vagy a lélek időelőtt eltávozott belőlük...

Borosjenő község közepe táján, közvetlen a Körös partján van a régi várból átalakított gyógypedagógiai intézet. Minden gyermek meg tudja mutatni az odavezető utat. Gyönyörű regényes helyen fekszik. Egyik oldalán majdnem falait mossa a gyakran áradó Körös, mögötte jól gondozott gyümölcsös és konyhakertek

feküsznek, míg a bejáratot egészen elrejtik az illatosan virágzó dus vadgesztenyefák.

Becsöngetek a kapun. Komor külsejű, harcsabajuszu ósz ember nyitja ajtót. Az igazgatóról kérdezősködöm. Az igazgató órán van, tehát egy kissé várni kell rá. Bemegyek a tágas portáoszobába és várok. Az öreg portás nem sokat törődik velem, folytatja félbehagyott munkáját. Valami ruhajavitással bajmóldik. Nem valami nagy hajlandóságot mutat ugyan a beszélgetésre, de mégis szóba elegyedem vele.

Elmondja, hogy az igazgatónak az első osztályban van órája. Bizony sok baj van a növendékekkel. Neki nem, hanem az ápolóknak. Néha nagyon esőkönnyűek. Nagy szeretettel ápolják őket. Kivétel ugyan nincs, bár több **nagyuri gyerek is van az intézetben.**

Mikor eljön az ideje, kimegy az udvarra és meghuzza a mélyhangu csengőt. Várom, hogy majd a növendékek, mint más iskolából, hancurozva futnak ki a folyosókra és az udvarra. E helyett lézengő, többé-kevésbé nyomorék vagy elkényszeredett külsejű gyerekek, fiúk, lányok jönnek ki egykedvűen a termékből. Néhányan körülöttem csoportosulnak: ritkán látnak idegent. Révedező, bizonytalan szemmel néznek rám, fejüket ide-oda hajlogatva. Megszólítom őket. Az egyik üresen vigyorog, a másik bámul tovább, mintha nem is szoltam volna. De feleletet egyik sem ad.

Egy darabig ácsorognak körülöttem, aztán visszamennek társaikhoz. S a napon sütkérezve leülnek az udvar padjaira.

Egy ápolónő nagy kosárban kenyérdarabokat hoz. Kiosztja a tizórait. Némelyik elébe megy, a legtöbb azonban közönyösen ül a helyén, nyugodtan megvárják, míg az asszony a karéjt a markukba nyomja. Aztán gépiesen kezdenek enni. Mintha csak szokásból tennék...

Csapó György igazgató, aránylag fiatal ember, igen szívesen ajánkozik, hogy az intézetben elkalauzoljon. Mivel éppen tizórai szünet van, először azokat a növendékeket látogatjuk meg, akik a kertész felügyelete alatt a kertben dolgoznak. Néhányan az öregebbek — vannak 25—26 évesek is a fiúk és lányok között egyaránt — kint tartózkodnak az intézet nyolc holdas földjén. De az kissé messze esik.

A virágos kertben néhány gyűrött ábrázatu suhanc a virágágyak körül foglalatoskodik. Megjelenésünkre félénken kalapot emelnek. Az igazgató megszólítja az egyiket:

— Hogy hívnak fiam?
— Kender János, — feleli gépiesen.
— Mivel foglalkoztok most?
— Rózsa csoportot csinálunk.
— Hát hogyan kell azt csinálni?
— Felásom a földet, aztán megboronálom.
— Aztán?
— Aztán követ ... következik a vetés vagy ültetés.

— Lesz itt vetés?
— Nem.
— Hanem?
— Ültetés.
— Miről történik az ültetés?
— Az ültetés palántáról vagy töről történik.
— Milyen palántákat fogtok ide ültetni?

Erre a legény elsorolt vagy négy latin nevet, bizony nem jegyeztem meg közülök egyet sem. Engem csak az érdekelt kiválóan, hogy milyen határozottan, milyen pontosan felelt a kérdésekre. Csodáltam a dresszura hatalmát. Mert ha nem tudtam volna, hogy hülyék között vagyok, azt hittem volna, hogy valami kertészeti szakiskolában hallok egzaminálni.

Az igazgató meglegedetten néz rám, aztán tovább indulunk. A következő pillanatban kiál-

tásokat hallunk a hátunk mögött.

— Nini madár, madár! — kiáltja a mi tudós féllegyelésünk. Hátranézünk és akkor látjuk, hogy a hirtelen támadt forgószél egy eldobott papírlapot kapott fel a levegőbe. Ezt nézte madárnak.

Végig megyünk a gazdasági udvaron; szép baromfitenyésztése és nyultenyésztése van az intézetnek. Az istállóban négy jól ápolt ló. Mindenütt rend és fegyelem. Itt is, ott is egy-egy növendék foglalatoskodik.

Visszatérünk az épületbe. Az igazgató rendre megmutatja a csillogóan tiszta helyiségeket. A fehér terítővel leterített ágyas hálószobákat, az ebédlőt, a nappali szobát, a konyhát stb.

Az előadó termekben éppen előadás van. Bemegyünk az első osztályba. Számolni tanítja növendékeit egy fiatal gyógypedagógus. Felelteti őket.

— Mond csak Mariska — szólít fel egy szőke leánykát, egy fővárosi nagykereskedő gyermekét — mennyi három meg öt?

A leányka feláll, ide-oda mozog, szinte ki-gyózik a testével, de nem szól semmit.

— Mit kérdeztem? — kérdezi a tanító. A gyerek nem tudja. Meg kell ismételni a kérdést.

Aztán, hogy újra hallja a kérdést, idegesen mozgó ujjából előbb hármat, majd kettőt nyit ki, gondolkozik és megadja a feleletet:

— Hat.

Istenem, mennyi türelem, mennyi felebaráti szeretet kell ezeknek a szájalomraméltó emberárnyékoknak a tanításához.

A betűvetésből is megmutatják a gyerekek mit tudnak. Érdekes, hogy őket nem a modern fonomimikai módszerrel tanítják, hanem a régi írva-olvasási módszerrel. S ez természetes is. Náluk nem lehet az értelemre hatni, ami a fonomimikai rendszer alapja. Náluk előbb minden tárgynak a nevét kell megmagyarázni, hogy könnyen szötfeszülő emlékübe vessék. S egyáltalán náluk az egész nevelési rendszer nem más, mint dresszura.

A harmadik osztályban szintén számoltak a növendékek, mikor beléptünk. Az első padban egy bánatosan szép arcú szőke kis leány vonta magára a figyelmemet. Olyan intelligens, kedves arca volt, hogy senki első látásra el nem hitte volna, hogy milyen szellemi fogyatékosai vannak. Legfeljebb a neurastheniát bizonytalan tekintetű szeméből és testének folytonos rángatózásából. Kihívják a táblához s akkor látom, hogy a leánykának más hibája is van: rosszak a lábai. Érdeklődésemre a tanító megmondja, hogy a **leányka egy általánosan ismert író gyermeke.** Igen sok baj van vele, mert súlyos idegbajban szenved és gyakran makrancoskodik.

Mialatt a gyerekek felváltva gépiesen felelnek a hozzájuk intézett kérdésekre, egyszerre feláll egy vézna kislány és vigyorogva kérdezi az igazgatótól:

— Mikor lesz május negyvenediké?
Az igazgató kihívja a gyereket.
— Ejnye Irénke, egy hónapban nincs negyven nap. Hát mondd csak meg szépen, hány nap van egy hónapban?
— Harmincegy.
— Vagy?
— Vagy harminc.
— Ugy van. Tehát mond utánam: egy hónapban harminc vagy harmincegy nap van.

A kislány utána mondja helyesen. Megmondja, hogy hány nap van november, december, március hónapokban, de mire a helyére visszamegy, már ismét azt kiabálja:

— Mikor lesz május negyvenediké?

— Van ebben az osztályban egy fiú, aki ha megmondják milyen napra esik elseje, a hónap minden egyes dátumát megtudja mondani milyen napra esik. Igaz, hosszas kínos gondolkodás után, de ez itt rendkívül talentumszámba megy.

Az ötödik osztályban már pelyhesedő állu legények és felnőtt leányok is vannak. Az igazgatóra várnak, annak lesz órája. Eppen az íráshoz készülnek. Az igazgató kihív egy folytonosan vigyorgásban vonagló arcú, vörösés haju kamaszt. Megtestesülése a rutságnak, igazán szinte visszataszító.

Az igazgató bemondására kifogástalanul felírja a nevemet a táblára. Mint mondták, a **fiú igen előkelő család gyermeke...**

Megmutatja az igazgató a munkatermet. Most szünetel a munka. Elkezdett és félig elkészített kosarak, kefék, gyékénycekkerek hevernek a munkaasztalokon.

Megnézem a kész termékeket is. Elég ügyes munkák, sőt például a kefék majdnem olyan tökéletesek, mint a vakok készítményei. Csak az a baj, hogy végtelen lassan készülnek. Így az intézet a készítményeket maga elhasználja, eladásra nem lehet számítani.

Érdekesek a női kézimunkák; himzések és néha aránylag meglepően komplikált horgolások. De legjobban megleptek a gyerekek agyagból formált Szőlő figurái. Általában roppant kevés érzékük van a művészetek iránt. Zenéről egyetlen egynek sincs fogalma. Rajzaikban már látni néha valami különös tehetséget felcsillanni. Agyagból formált figuráik azonban határozottan nem várt plasztikai érzékről tesznek tanulságot. Hogy ez miben nyilvánul, azt — sajnos — e cikk keretében nem részletezhetem.

A tornaterem, mikor bementünk, üresen állott. Egész felszerelése néhány hintából áll. Sztortornázásnak itt helye nincs, mert a mozgások utánzására teljesen képtelenek.

Hogy az intézetről a közönség lehetőségig alapos áttekintést nyerjen, itt közlünk néhány adatot.

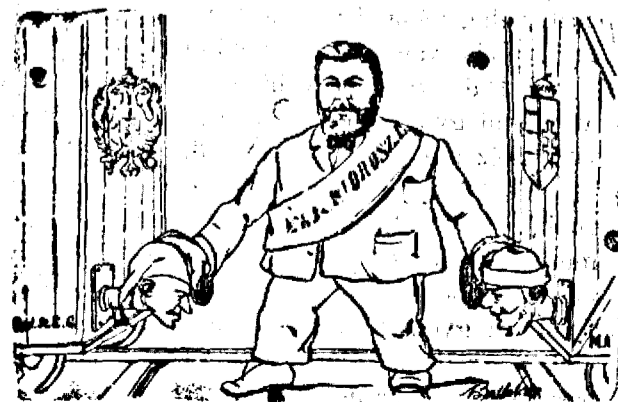
A borosjenői állami gyógypedagógiai intézet az egyetlen, amely nevelő és egyúttal foglalkoztató intézet. A budapesti intézetben ugyanis hiányzik a foglalkoztató. (Az igazgató panaszképpen említette, hogy Németországban 52 hasonló intézet van.) Az intézetben 73 növendék van, részben fizető, részben alapítványi helyeken.

Az intézet tantestületének tagjai a következők: **Csapó György igazgató, Csapóné Pollner Mariska tanítónő, Deschensky Nándor és Szép József tanítók.** Az intézet orvosa **Csillag Ignác dr. jarási orvos, tb. megyei főorvos.** Ezenkívül a segédszemélyzet 13 tagból áll.

Az intézet 1908-ban részt vett a londoni magyar kiállításon, ahol arany érmet nyert készítményeivel.

(O. P.)

Aradi kortesek.

Reszkes rücskös Európa!

ÉRDEKES EMLÉKEK

az aradi kereskedelem multjából.

*

A két esztendő e'ö ti müncheni kiállítás egyik osztályának legjobban vonzó tárgya: egy üzleti főkönyv volt. Egy bajor nagykereskedő állította ki, mint üzletének száz-esztendő emlékét. A könyv azon a lapon volt kinyitva, hol a bajor királyi udvar számlája állott. Egy másik nyitott főkönyvön a bajor földön átvonuló napoleoni csapatok voltak megterhelve.

Nálunk nincs ily élénken kicsiszolt érdeklődés a kereskedelem multjának emlékei iránt. S Aradon, amelynek kereskedelmi és ipari multja olyan gazdag a színes emlékekben, amelynek kereskedelme a kucruc háboruk idejéig nyulik vissza, szintén keveset foglalkoznak ezzel.

Pedig érdemes lenne könyvbe foglalni a kereskedelem multjának emlékeit, ereklyéit. Az alábbiakban néhányat összegyűjtünk; nemcsak a tagadhatatlan érdekességük miatt, de azért is, hogy alkalom legyen a hasonló emlékek gyűjtésére, megismerhetésére.

(Teljes vasárnap munkaszünet Aradon.)

A kereskedők ifjabbjai hol vágyva, hol meg harcolva remélnék egy jobb jövődőt, a mikor az üzletek vasárnap egész nap zárva lesznek, s a hét egy napja egészen az övék lesz. Baross Gábor lelke iktatta törvénybe a vasárnap déli zárást; Láng Lajos toldotta meg két órával a pihenőt, amikor a vidékre nézve a délelőtt tiz órai zárást tette kötelezővé. A teljes vasárnapi munkaszünet azonban a vidék számára még csak a jövő álma.

És a mult emléke. Hogy a világ nem mindig megy előre, annak érdekes bizonyítéka, hogy Aradon hatvan év előtt teljes vasárnapi munkaszünet volt.

Dokumentum erre az aradi városkapitányság 1847. február 13-án kelt rendelete, amely német nyelven jelent meg s amely magyar fordításban így szól:

Tudomásul

A kapitányi hivatal a tekintetes Tanács rendelete folytán ismét figyelmezteti a kereskedő urakat, hogy üzleteiket vasár- és ünnepnapokon ne nyissák ki, — kivéve a fűszerárusokat, akiknek fél kilenc óráig egy ajtót nyitva szabad tartani. Ezen rendelet megszegői pénzbírságra fognak ítéltetni.

Hogy ebből a visszasóhajtott időből mint lett az az állapot, amelyre a mai kereskedőgeneráció is jól emlékszik, amikor tudniillik az üzleteket vasárnap egész nap nyitva tartották s különös kedvezés volt, ha délután hat órakor „már” zártak, — bajos megállapítani.

(Mennyi adót fizetett egy aradi boltos?)

De ha a kereskedelmi alkalmazottak visszasóhajtják a multat, még több okuk van arra a kereskedőknek. Most, amikor a kereskedők az új adóreform elhalasztásának örömeire fölsóhajtanak, aktuális is lesz annak megállapítása: mennyi adót fizetett hetven év előtt egy aradi kereskedő?

Előíttem vannak „Plesch Löbl kiskereskedő” adói az 1835—1836. és 1837. évből. Az egyik adóíven különben nem kereskedőnek van kitüntetve, hanem így: *Loebl Plesch, Farkas-Kortsmáros, Belső város Kényök-utca:*

Ugy látszik a farkashoz címzett keresmát bérelte.

Az adó-ívnek ez felírása volt:

Fizet 1836 iki Esztendőre, királyi adó, és katonai költség fejében, nemkülönbön a Házi adóba, jelesen ezen cédula átvétkor az egész adózából egy harmad — Sz. Györgynapkor a második és Sz. Jakab napján a harmadik részt.

Fizetett pedig Plesch Löbl „keresménye” után 1835-ben 5 pengő forintot 1836-ban 1 forintot, 1837-ben 2 pengő forintot, a melyeket is Szent György és Jakab napkor portosan nyugtázott neki Michalovich, az akkori pénztáros. Bizonyos, hogy a derek boltos és farkas-koresmáros zugolódott, amikor lefizette, hogy nem bírja el ezt a nehéz adót...

(Árutőzsde Aradon negyven év előtt.)

S hogy a jelen a multhoz kénytelen visszatérni, arra van egy másik példa. A kereskedelmi és iparkamarának az a mozgalma, amely Aradnak börzét akar szerezni, szintén a munkát állítja vissza.

Az élők közül sokan tudni fognak róla, de a többség előtt mégis ismeretlen lesz a tény, hogy Aradon volt már tőzsde. A Vörösmarty- és Petőfi-utca sarkán levő házban volt, ahol ahol a mai Holzer-féle ruhaüzlet helyén a Király kávéház, az akkori kereskedői kávéház állott. A kávéházzal kapcsolatos helyiségekben volt az árutőzsde, akkori nevén *Kornhalle*. A gabonacsarnok elnöke *Tedeschi* János (Tedeschi Viktor, az aradi kereskedelmi testület elnökének atyja) alelnöke *Wallfisch* János (Wallfisch Ármán Atyja volt.)

Külsejére fűszerüzlethez hasonlított a gabonacsarnok helyisége. A fal mellett tömördek fók volt, amelyben az egyes terménykereskedők és gazdák gabonamintái voltak. Déli tizenkettő és egy óra között volt az üzletkötés ideje, amikor igen élénk volt a gabonacsarnok.

Két éven át állott fenn az aradi gabonátőzsde. Hivatása volt, s a forgalma is növekedett. Az buktatta meg, hogy a gabonacsarnok tagjai nem akarták az ötven forint évi tagdíjat fizetni. Pénz nélkül pedig a börzén játszani lehet talán, de börzét fentartani nem.

Az egyre nagyobb tagdíjhátralékok arra indították a vezetőséget, hogy a gabonacsarnokot beszüntessék.

S ezen mult, hogy csak most lehet újra valóság abból, amit *Tedeschi* János ambíciója és buzgalma már negyven év előtt megteremtett.

(Régi kereskedő-bizonyítványok.)

A régi tisztos kereskedő inaslevele egyértékű ereklye a legrégebb kutyabőrre irt ármalissal. Annyival inkább, mert a régi időben ennek a megszerzése nem volt olyan könnyű, mint ma, s már akkor több tisztelet járt vele. A családnak java ment kereskedőnek s az inasévek után csak úgy szabadított fel, ha a kereskedők testülete az arról szóló diplomát neki kiadta.

Az aradi kereskedők érdemes nesztorának *Magyari* Ferencnek fölszabadító levele ilyen megőrizni való ereklye. Ezt is a kereskedői testület állította ki s ez így hangzik:

Az Arad sz. kir. városi kereskedői testület.

Kosztka Gusztáv bekebelezett helybeli műszer és norimbergai árukkal kereskedő ur kérelméhez képest jelen oklevélnél fogva hitelesen bizonyítja; mikép *Magyari* Ferenc, Magyarországon, Aradmegye Kisjenő mezővárosában született, rom. katolikus hitvallásu ennek 1860-ik évi november 1-től

egészen folyó 1864. évi november 1-ig terjedt négy év alatt a műszerárakkali kereskedést fentebb megnevezett Főnöke kereskedésében kellőleg kitanulta nemcsak, hanem tanulása egész ideje alatt magát egyszersmind hivlen, szorgalmasan és becsületesen viselme; miért is ezen kereskedői testület őt, mint egy kiképzett és szeplőtlen jellemű műszer-kereskedői segádet mindenkinek a legkedvezőbben ajánlhatja.

Kelt Arad 1864. évi november 12-ik napján.

Herrling János
elök.

(Pecsét)

Elek István
jegyző.

Maga a felszabadítás s a kereskedői szakiskola záróvizsgálja is ünnepélyesebb volt akkor mint most. A vizsgán jelen volt a polgármester s a kereskedőiskola igazgatója, a minoritarendnek egyik tanára. Az akkori záróvizsgán ép *Magyari* Ferenc tartotta az ünnepi beszédet. A *Kosztka*-cég akkor három inast szabadított föl, akiknek mindegyikéből jeles ember vált: az egyik *Magyari*, a másik *Millig* Ádám, a budapesti *Schopper* J. G. vasnagykereskedő cég igazgatója, a harmadik egy bécsi vasárugyár igazgatója.

A bizonyítványok később egyszerűbbek lettek, aminek példája *Pözl* Miksa, a Hungária kávéház tulajdonosának inaslevele. A kereskedői pályát kezdte ő is; azután letért arról is, meg a volt főnöke *Nagy* Kálmán.

A harmincöt év előtti inas levél így szól:

Az aradi kereskedők társulata jelen oklevélnél fogva hitelesen bizonyítja, miszerint *Pözl* Miksa felmésesi (aradmegyei) születésű 18 éves tannló a fűszerkereskedést *Nagy* Kálmán helybeli bejegyzett cég üzletében 3 éven át és pedig 1873. évi január hó 31-től 1876. évi január hó 31. napjáig kellőleg kitanulta és a kötelezett vasárnapi tanfolyamot kellőleg látogatta, minélfogva a kereskedői segédek jegyzékébe felvétetvén, részére ezeu bizonyítvány kiadatott.

Kelt Aradon, 1876. évi január hó 31. napján.

Az aradi Kereskedők társulata nevében:

Szontagh Gyula,
elnök.

Marschall Lajos,
h. titkár.

Bizonyára vannak még íróasztalokban, leveles ládáknak és könyvszekrényekben ezeknél szivesebb és mindenestre régebb emlékek. A tisztos multat becsülnék vele azok, akik ezek birtokában vannak, ha előkeresnek, s módot nyujtanának ezek összegyűjtésére, megszerzésére. A hazaszeretet muzeumának párja lehetne Aradon a másik: amely a kereskedelem és ipar beszédes ereklyéit tárja az utódok elé.

(f. r.)

Sose halunk meg.

A kocsis: Meddig hajtsak még?

Szavazó: (a gummikerekün.) Hajson junius elsejéig.

A kocsis: És mi lesz a fizetéssel?

Szavazó: Majd kivált innen valamelyik párt.

KULISSZATITKOK.

(Gonda gyakran téved.) Az olvasó valószínűleg különösnek fogja találni azt, hogy a kulisszatitkok rovatában gyerektörténettel szórakoztatjuk. A publikum ugyanis úgy gondolkozik, — és ebben igaza is van — hogy a kulisszák között nincsenek gyerekek. Ott még a gyerek is olyan vén, mint nyárspolgári háznál az őszszakállu bácsi. Itt van például ez a gyerekhistoria. Nyolc éves fiú a hőse, de bizony isten a nagyapánk se tudott volna raffináltabban gondolkozni, mint ez a gyerek, akiről a következőképpen szól az írás:

A történet Szendrey Misikéről, a szinigazgató nyolcesztendősi fiáról szól. A gyereket a napokban vizsgáztatták a magántanárai a második elemi osztályból. Számtanból nagyon gyöngén állott a fiú, azért olyan feladatot adtak neki, amely nagyon közel fekszik az ő gondolkodásához s így könnyen megfajtható. Azt mondja neki a tanár:

— Mond fiam, ha én hat korona nyolevan fillért adok neked és azt mondom, hogy hozzá két darab támlásszéket és ha ebből a pénzből te csak 24 fillért kapsz vissza, akkor Gonda bácsi jól adott-e vissza neked?

A gyerek hosszan elgondolkozott; látszott rajta, hogy nagyon komplikált az agyának ez a számtani lecke. Azután egy elszánt mozdulatot tett a kezével és merészen kijelentette:

— A Gonda bácsi rosszul adott vissza. Különben is a Gonda bácsira mostanában sokan panaszkodnak, hogy rosszul ad vissza...

(Szórakozottság.) Nemrég megírták a lapok, hogy H. Harmath Józsa, az aradi színház bájos naivája felemás cipőben jelent meg a színpadon. Ez a kedves feledékenység alkalmat adott egy mindentudó kulissza-embernek, hogy Harmath Józsa közismert szórakozottságát jellemző történetkét adjon le. Ez a historia a legutóbbi ujdonság főpróbáján történt. Harmath Józsa elvitte a próbára egyik fiacskáját és az első páholyba ültette.

— Maradj itt esőben és ha vége lesz a próbának, jelentkezz, majd elmegyünk a cukrászdába, — mondta.

Az engedelmes gyerek beült a páholyba és a nagy gyönyörűségtől elszundikált. Amikor véget ért a főpróba, Harmath Józsa asszony hazament és büszkén látott háziasszonyi teendői után. Elkövetkezett az ebéd ideje s már asztalhoz ültek, amikor a bájos naiva homlokára csapott:

— Jé, hiszen a gyereket a páholyban felejtettem.

(Dr. Beregi.) A szünet közeledtével természetesen arról folyik a szó a tagok között: ki hová megy nyaralni. Megkérdezték Beregi Sándortól is.

— Még nem tudom. Már két hete azon töröm a fejemet.

— Van valami terve?

— Igen. Szeretném a szünetben letenni a kolozsvári egyetemen a doktorátust. Egy hónapig szakadatlanul kellene tanulnom Kolozsvárott s még így se biztos a siker. Nagy a tananyag és különben is a vizsga sikere gyakran a véletlenektől függ. Ha arra gondolok, hogy azt az egy hónapot a Lidón szép asszonyok között tölthetem el, hát igazán nem tudom mire határozom el magamat.

Ez a párbeszéd egy hét előtt folyt le. Ma megint megkérdezték Beregitől:

— Na, határozott-e már?

— Még mindig nem. Éjszakákon át azon töprengök: mit tegyek.

— Tudja mit, — szólt a jólelkű barát — adok egy jó tanácsot.

— Inkább adjon jó protektorokat a tanárokhoz.

— De ezt a tanácsot meg kell fogadnia. Menjen le a Lidóra és ott tanuljon. Tanulja be ott Hamlet szerepét s játssza el amikor visszatér. Meglátja olyan sikere lesz benne, hogy az többet ér a doktorátusnál.

— Miért éppen Hamletet játszam el?

— Mert aki olyan pompásan tud töprengeni, mint maga, az föltétlenül kitűnő Hamlet lesz.

(Fogyókurára.) A színtársulat karszemélyzetének tudvalevőleg pünkösdi után való napon lesz a jutalomjátéka. Ez a fáradhatlan embercsoport — épp úgy mint az egész esztendőben — most is azon fáradozik, hogy a jutalomjáték kitűnően sikerüljön „úgy erkölcsileg, mint anyagilag”, ahogyan mondani szokták. Az anyagi siker érdekében a csinosabb karhölgyek léptek akcióba. Szegedi Józsa, aki a napokban jubilálta testsúlyának száz kilóra való emelkedését, naphosszat járja a hivatalokat és a magánházakat.

— A szegény karszemélyzet számára szíveskedjék aláírni néhány koronát — mondja a legérzelgősebb ariával.

A magánházakhoz leginkább pont délben állít be.

— Miért éppen délben? — kérdezték tőle — hiszen akkor ebédnél ülnek.

— Az a jó, — felelte Szegedi Józsa — akkor legalább bátran megmondhatom, hogy osszák meg a falatjukat velünk.

Tegnapelőtt a törvényszéki palotában sargótforgott a természetes karhölgy. Egy mogorva öreg bíró haragosan szólt rá:

— Én nem szoktam színházba járni. Nem adok semmit.

Szegedi Józsa kacéran dalolta a Drótostótból:

— Aki segít a szegényen, isten áldása lesz azon.

— Maga szegény? — felelte a komor bíró és haragosan villant meg a szeme a pápaszemén át. — Hiszen maga kétszer olyan kövér mint én vagyok, hát minek adjak én még magának.

A karhölgy már látta, hogy ugyis mindegy, hát ezt mondta:

— Hisz éppen azért adjon a bíró ur, mert kövér vagyok. A nyáron Márienbadban fogyókurát akarok tartani.

Aradi kortesek.

II.

A politikai Adonisz, aki nemcsak a szavazókat, de az asszonyokat is elhódítja.

Gyermeknap i strófák.

A „fillér”.

Hogy felderült a szép tavasz,
S a gömbakácok zöldék,
A gyermeknap kellemel:
Vidáman üdvözlönek.

Eljöttünk ismét jó uram
Örömmel jöttünk újra,
A sarkokon már várva-vár
Önre a sok kis urna.

Dobjon belé egy fillerkét,
Megment egy emberéltet,
Jóvá tesz e kis adomány
Sok elkövetett vétket!

És mert galád bűnös vagyok
És irtó sok a vétkem,
Két fillérral a kezemben
Egyik urnához léptem.

Bedobtam nagy előkelőn
S hogy megköszönjék vártam.
De emberismeretemmel
Ma csufosan megjártam.

— Uram, ön idegen talán
És nem tudja a módit,
No, mondhatom a szépsége,
Itt senkit meg nem hódít!

Tanulja meg kedves uram,
Hogy husz fillér az egység
S ennél kevesebbet adni
Valóban kész nevetség!

A husz fillér ma egyet ér
És így tovább a százig,
A magafajtájú fiú
Ettől tán meg nem fázik?

Szegyenkezve vonultam el,
Aztán sztanolt vettem
És a közeli urnába
Ezüst papirba göngyölvé
Egy egyfillérest tettem.

Minek a gyermeknap?

Tizenegy éves volt Mariska,
Mikor bekötötte fejét
A Pista.
S Rezsín nem volt csak tizenkettő,
Mikor egy szép nap arra ébredt,
Hogy váratlanul anya lett ő.
Tizenháromnak egy hó hija,
De Julis szörnyen büszke nő,
Mert százforint a tartásdíja
S az igazságügy komoly úre
Mást se esinál csak diszpenzál
És áldást oszt a csecsemőkre.
Ez mind nagyon csinos dolog,
Előtte én meghódolok
S őszinte szívből gratulálok,
Hogy e kis hölgyek mily önállók,
Csupán egy az, amit nem értek.
De kimondom, ha meg is vernek:
Mi szükség van a gyermeknapra,
Mikor ma már nincsen is gyermek?!

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

A REPÜLŐ VERSENYEK

Mellőzött aradi feltalálók. — Akiket külföldre űznek.

Juniusban 600000 koronát fog idegenek között szétosztani a magyar. Igazán fonák állapot, hogy aviatikai meetinget rendezünk, mielőtt számbavehető versenyzőnk volna. Mert Zsélyi, Adorján és Horváthot eddig számításon kívül kell hagynunk: most, a verseny előtt pár héttel kezdek csak meg a traininget. Már pedig ez édes-kevés idő arra — különösen kifelületű monoplánoknál, — hogy valaki fitt condicióra tehessen szert: nem is annyira a training-idő rövidsége, mint a kísérletezéssel járó defektusok miatt, melyeknek javíthatása sok időt vesz igénybe. Adorján és Zsélyi gépe is már az első kísérletnél annyira megrongálódott, hogy még most is annak kijavításán dolgoznak. Horváth tanár gépe még jóformán el sem készült. Ami pedig Kutassyt illeti, az szegény, amilyen peches ember, a versenyen — több, mint biztos — nem fog valamire való eredményt elérni.

Egyetlen magyar ember van, a kiben — eddig elért eredményei alapján — joggal remélhetünk, ez az amerikai Herring-Courtiss gyár alkalmazottja, Pfizner Sándor, aki ígéretet tett a budapesti meetingen való részvételre. Rajta kívül még az aradi Némethy tarthat szép szereplésre igényt, ha addig el tud készülni trainingjével.

Az általa felállított „léghegy-theoria“, melynek alapján konstruálta, teljesen önálló típusu monoplánját, sok gánc oskodásra, sőt gunyolódásra adott alkalmat még a mérnöki körökben is. Pedig épen nekik nem volna szabad a hitetlen Tamás szerepét játszani, mert az ő jel-szavuk kell, hogy legyen: „mindent lehet csak akarni kell“. Már azért sem, miután a laikus közönség szentül meg van arról győződve, hogy minden mérnök szakértő az aviatika terén és jó gépet csakis mérnök tud konstruálni. No hát ez alapos tévedés, mert ez olyan különálló tudomány, mely mindenkinél egyformán megkívánja az alapos tanulmányozást, amihet még jó adag leleményesség is kell! Hiszen, ha minden találmánnyal a mérnökökre kellett volna várni, akkor nem tudom most még hol állanánk. De különben csakis az gáncsolhatja Némethy gépét, ki azt nem ismeri, vagy akiből a „magyar betegség“ beszél. Én hiszem, hogy az ő típusa lesz a mostani monoplán típusok között a legjobb s az ő elmélete fogja a legtöbb konstruktort foglalkoztatni.

(A magyarnak semmit.)

A pesti repülőgépverseny tizenkét száma közül egyetlenegy szám van csak a magyar versenyzőknek fentartva: a Zichy-díj. A többi 11 szám oly feltételekhez van kötve, hogy színmagyar startolónak vajmi kevés a reménye, habár minden számban a legjobb magyar versenyzőt külön dobálják, ha ugyan meg tud felelni a versenyfeltételeknek. De nézzük a versenyszámokat, feltételeket és esélyeket:

I. *Utazási verseny* feltétele körülbelül 200 kilométeres távrepülés. A díjakon Paulhan, Méric Fahrman, Sommer Roger és Rougier fognak osztozkodni. (Arról ne is álmodjunk, hogy lesz magyar versenyző, ki e távolságot berepülje. Némethyben lehetne bízni, de sajnos — Anzani motorja van.)

II. *A gyorsasági versenyt* Latham, Grade, Santos Dumont és talán-talán Pfizner intézik a maguk között. Feltétel: 80 kilométert legalább 32 perc alatt repülni.

III. *Az időtartam versenyt* Gnome motorral felszerelt Fahrman gép fogja nyerni. Kötelező idő 100 perc, ami eleve kizárja bármely magyar versenyző esélyét.

IV. *A távolsági versenyről*, miután a mini-

mális díjnyerő rekord 90 km, ugyanazt mondhatjuk, mint az időtartam versenyről.

V. *A magassági versenyt* Latham, esetleg Paulhan fogja nyerni. Minimális magasság 100 m. Lehetséges, hogy lesz magyar, ki ezt el fogja érni.

VI. *Az amplitudo verseny* eredménye nyílt kérdés. Itt magyar startolónak is lehet egy csekélyke esélye.

VII. *A minőség versenyt* Latham fogja nyerni.

VIII. *A Zichy-díj*, mint már említettem, magyar szerkezetű és gyártmányu gépek számára van kiírva. (Igazán nagy hálával kell adóznunk, hogy legalább egy versenyt tartottak fenn részünkre!)

IX. *A debutasok versenyénél* van némi esélyük a magyaroknak is.

X. *A terhelési versenyt* Fahrman- vagy Antoinett-gép nyeri Magyarok számításhoz sem jöhetnek, miután a minimális megterhelés 150 kg. kell, hogy legyen.

XI. *A startversenynél* sokat remélhetnek a magyarok — Lathamtól.

XII. *A vigaszverseny* csakugyan megvigasztalhatja a díjat nem nyert magyar aviatikusokat: a 600,000 korona összedíjból nyerhetnek — egyezerhatszáz koronát.

(Természetes, ezen tippelések reálitása a a nevezett pilóták startolásához van kötve.)

Sajnos, ilyenek az esélyek és kilátások. És ezeket tudva, osztozhatunk Kutassy, Zsélyi és a többiek elkeseredésében. Azzal akarja a Magyar Aero Club a magyar aviatikát megteremteni és nivóra emelni, hogy száze. reket ad — idegeneknek.

Ezzel a versenyyel egy csepp propagandát sem fognak a magyar aeronautikának csinálni, mert a nagyközönség, amely eddig is a zsenit, a tehetséget mindig az idegenben keresi és véli feltalálni, látva a meetingen a magyarok gyenge szereplését, még kevesebb bizalommal fog viseltetni a hazájabeli aviatikusokkal szemben, mert a gyenge eredmények okát nem traininghiányban keresi, hanem a gépek konstrukciójában fogja látni. Haladni fogunk, mint a rák...

Ne akarjon az Aero Club *kifelé reprezentálni*. Ha annak a pénznek, a mit a külföld visz el, csak egy tized részén magyar konstruktörököt segélyezne, bizony nagyobb érdemeket szerezne, mint egy nagy hű-bóval s még nagyobb költségekkel megrendezett versenyyel. Nem díjat kell kifizetni, hanem módot nyújtani arra, hogy beszélhessünk magyar aviatikáról. És, ha van aviatikánk, akkor lehet meetinget rendezni s akkor is elsősorban *nemzetit*, s csak azután nemzetközit. Ezt odafönn éppen fordítva csinálták...

Nagy hangon hirdetik: „keresve keressük a komoly konstruktöröket“ s több efélet. S mégis *Faludytól* — már ez csak elég komoly és ügyes konstruktör — megtagadták a pár ezer korona segélyt. Nálunk igazán fordított világ van: minden, ami külföldi, felkelti az érdeklődést, ami magyar, azzal szemben közönyösek. Hisz' a magyar elme produkált már külön dolgokat, mint sok istenített külföldi.

(Elutasított aradiak.)

Velünk is úgy van. Anélkül, hogy ismernek gépeink konstrukcióját, gáncsolnak, sőt gunyolnak és kinevetnek. Pedig gépeink (Horváth Gyuláé és e sorok írójéé) a kísérletezések alkalmával jöknak bizonyultak: motortricikli után kötve már 20'5 kilométeres sebességnél teljesen felemelkedtek mintegy 3 méter magasságra. Egy-egy nagy kísérleti modell gépünk súlya 45 kg. (természetes motor nélkül), hordfelülete 11 m²; tehát a kísérletnél a négyzetméterenkénti megterhelés 4 kg volt. Ha motorsúlynak 45 kg.-ot veszünk, akkor a modellek felemelésére 45 kilométeres sebesség elérése szükséges, amit egy 7 H. P. motor, kellő emelkedésű légsavarral ellátva, kifejt.

Nem kívánom most sem a Horváth, sem az én biplánom konstrukcióját bőven ismeretelni. (Nem mintha titkolódnék, mint a leg-

többen teszik, hiszen nem ment még el a mi hangárunkból senki, aki tölem magyarázatot és alapos ismertetést nem kapott volna) A Horváth-biplánnak a legnagyobb előnye az, hogy a specifikus megterhelés egyenlő lesz a monoplánok megterhelésével. Az én gépem pedig rekordot fog teremteni a gyorsaság terén. Theoriám helyessége mellett szól Courtiss, Pfizner és a legújabb H. Fahrman gép eredményei, kik gépük konstruálásánál megközelítették a légtámadási pontra nézve theoriámat, de el nem találták és már így is óriási gyorsaságot értek el aeroplánjaikkal.

Erdekes és nem hagyhatom említés nélkül, hogy a nagy Fahrman öccse — Henry — biplánt épített, mely rendkívül hasonlít az én gépemhez. S lehet, hogy sokan, látva gépem fényképeit, plágiumnak hinnék. Ezeknek felvilágosításul ki kell jelentenem, hogy az én gépem már múlt év december elején meg volt építve, míg az ő gépe csak folyó év március végén épült. Így tehát plágiumról szó sem lehet! Az ő gépe kitűnőnek bizonyult s így nem hinném, hogy az én gépem kevésbé jó lenne, miután Fahrman csak megközelítette, én pedig eltaláltam a theoriát. Azt jegyzem még meg, hogy sem a Horváth, sem az én gépem nem utközik a Wright-féle szabadalmakba.

Van egy automatikus stabilizátor találmányom, mely a kísérletezésnél bevált s amit bármely aeroplanra egy fél óra alatt fel lehet szerelni és ami teljesen veszélytelené teszi bármely repülő gépet. Szerkezetét illetőleg azt mondhatom csak, hogy nem gyroskop, amivel a franciák oly sokat bajlódnak. Rendkívül egyszerű készülék, ami nem teszi szükségessé a motor hajtóerejét.

De lehet a mi találmányunk jó, vagy kitűnő, nem törődik ezzel senki. Azok, kik praedestinálva vannak a szegénysorsu feltalálók segélyezésére, a leghidegebben visszautasítják az embert. Egy helybeli dúsgazdag Maecenás — mindenki ismeri — ezzel utasított vissza:

— Volt már kérem nálam N. is, meg F. is s azokat nem segélyeztem, mit szólnának ők, ha ezt önökkel tenném meg.

Ilyen állapotok mellett senki sem fog kételkedni ama bécsi előkelő egyén szavainak igazában, aki nekünk — ismerve helyzetünket s találmányainkat — ottlétiinkkor mondta:

— Wenn Sie wien wären, wäre ihre Maschinen schon längst gebaut. Sehen Sie, wir kennen die grosse Fragweite solcher Erfindungen und wir schrecken von keinen Opfer zurück, wenn von diesem die Rede ist.

(— Ha Önök bécsiek volnának, gépeik már régen felépültek volna. Lássák, kérem, mi ismerjük az ilyen találmányok nagy horderejét s azért nem riadunk vissza áldozattól, ha ilyenről van szó...)

Mondott ő még egyebet is, de azt nem akarom e helyen publikálni... Es nekünk nem jött szó az ajkunkra, nem birtuk, mert nem is lehetett megcáfolni.

Mi még nem fo dultunk az Aero Clubhoz segélyért, mert kevés a reményünk ott, a hol inkább adnak százezreket idegennek, mint pár ezret magyarnak.

... És mi így várunk tétlenül már hetek óta, hátha akad egy vállalkozószellemű Maecenás, ki lehetővé teszi gépeink felépültét. S ha ezt akár a szűkkeblűség, akár a kishitűség akadályozza meg, akkor az utolsó eszközhöz nyúlunk, a hazájában nem boldoguló minden magyar feltaláló mentsvarához folyamodunk: a külföldre megyünk.

Vásártéri hangárunkban bármely érdeklődőt — ha ugyan van Aradon — szívesen látunk (minden nap d. e. 11—1/2-ig és d. u. 2—3-ig)

s bárkinek a legnagyobb készséggel adjuk meg gépeinkről a legkimerítőbb felvilágosítást. Biplánjainkról s az azokkal történt kísérleteinkről a fényképfelvételek a Bloch-cég kirakatában láthatók. Reméljük, hogy nem szorulunk a külföld pénzére és bizunk a magyar tőkepenészek vállalkozószellemében és ügyünk iránt való jóindulatában.

Asbóth Oszkár.

Merényletterv az aradi román püspök ellen?

Titokzatos levél. — Az aradi rendőrség nyomozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Különös levél miatt indított nyomozást az aradi rendőrség. A levél tartalma szerint Pap János aradi román püspök élete ellen állítólag merényletet terveztek.

A titokzatos üggyről ez a tudósításunk számol be:

A múlt héten Pap János aradi román püspök a következő levelet kapta a közeli Békésgyuláról:

Méltóságos uram, röviden tudomására adom, hogy K. B. aradmegyei román tanító méltóságod élete ellen fog törni. Nem régen Békésgyulán volt ez az elvetemült ember és nagy társaságban ilyen kijelentést tett: „Én az aradi zsinat alatt megölöm az aradi püspököt, mert ő nem tudta megvédelmezni a kormánynyal szemben a román tanítók érdekeit és ezért az egész románság föl van ellene lázadva. Ő a mi árulónk, tehát el kell tenni az utból.” — Amidőn ezt Méltóságodnak tudomásul adom, arra kérem, hogy kegyeskedjék vigyázni, nehogy a merénylet sikerüljön.

Alázatos szolgája

Axentyie Tódor.

A levelet, amely intelligens ember irásának látszott, Pap püspök átadta Trutia Péter ügyvédnek, aki ügyésze az aradi román szentszéknak. Az ügyvéd viszont a rendőrségnek szolgáltatotta át a furcsa írásművet. Greca Nándor főkapitány utasítására detektívek mentek ki abba az aradmegyei kisközségbe, ahol a levélben megnevezett tanító lakik. A tanító elképedve olvasta az öt vádoló levelet.

— Hazugság minden szava, — kiáltotta — hiszen én hónapok óta ki se mozdultam a községemből. Erre száz tanut is tudok állítani.

A detektívek sok tanut hallgattak ki, akik igazolták, hogy a tanító hosszú idő óta nem ment ki a faluból.

— Nem gondolja, hogy ki írhatta ezt a levelet? — kérdezték tőle a detektívek.

— Csak sejtem. Az írhatta, aki régideje ellenségem és szeretné az állásomat elnyerni. Már sok mindent megpróbált, hogy az állásomból kitarjon, ugylátszik, már attól se riad vissza, hogy gyilkossággal gyanúsítson meg.

A detektívek ezen az alapon Békésgyulára mentek és most ott nyomozzák a titokzatos levélíró.

A SZINFALAK KÖZKATONÁI.

A legöregebb és legfiatalabb aradi kardalos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Minden évben egyszer, így pünkösd táján, amikor bizony csak vendégszereplésekkel lehet a megcsappant érdeklődést fokozni, szót és egy marék elismerést kérnek azok is, akik egész hosszú éven át hallgattak és némán, talán egy kis fojtott keserőséggel nézték másoknak napnap után megismétlődő sikereit. A szobalány, az inas, az „egy a népből”, az udvarhölgyek és a tündérek; szóval azok, akik szerényen huzódnak meg estenként „a népség, katonaság” jelzője alatt. Ez az est azonban az övék. Teljesen az övék. A pénz, a szeretet, az elismerés, minden. Ezen az estén teljes szimpátiával, igaz rokonérzéssel fordulunk eme szegény, becsületes, szorgalmasan dolgozó emberek felé, akiknek ugyan csak egy falat kenyér jut, de akik annyi nemes ambícióval és oly kötelességtudóan dolgoznak meg a falat kenyérért. De ugyanakkor, amikor lelkünk teljes elismerésével fordulunk a szinfal derék közkatonái felé, önkéntelenül felmerül bennünk egy kérdés: Mi az, ami ezeket az embereket erre a fárasztó, rögös, küzdelmes, és megélhetést bizony alig nyújtó pályára viszi? Miért nem mennek, vagy miért nem maradnak meg ahol kevesebb küzködéssel, kevesebb verejtékezéssel egzisztenciájukat talán jobban biztosíthatnák? Még mindig olyan bűvös hatást gyakorol-e a festett falak világa, hogy aki egyszer a körbe került, az többé nem szabadulhat meg tőle?

A legilletékesebb faktorokhoz fordultunk. Megszólaltattuk a névtelenül küzdők legidősebbikét és megszólaltattuk a legfiatalabb kardaloszót. Az egyiket, aki már tul van rajta és a dolgokat olyan színben látja, aminőben vannak és a másikat, aki alig nőtt ki még a gyermekcipőkből és rózsaszínűnek, esillogónak, fantasztikusan ragyogónak látja még a világot. Az egyik, akinek harminc évi fárasztó küzdelem után minden ambíciója az a néhány hónap, amely a jól megérdemelt nyugdíjhoz juttatja, s a másikat, aki gondtalanul, boldogan örül az életnek és azt hiszi, hogy a jó s a gyönyörűségei siker csak ezután következik el.

— Mi az oka, hogy szinpadra léptem? — felelte kérdésemre Szabó Lajos, a színház legidősebb kardalosa, aki már harminc év óta tapodja a színi pálya rögös utjait, — higgye meg, édes uram, a legnemesebb ambíció. Hajlamom volt erre a pályára, igaz lelkesedéssel szerettem a színészetet és mondják, tehetségem is volt. Nem voltam ám mindig kórista. Tizenkét hosszú esztendeig baritonista szerepeket játszottam és a közönség, mondhatom, mindig meg volt velem elégedve. Már mikor volt közönség. Mert bizony a nyolcvanas évek elején, amikor én beszegődtem Gerófi társulatához Nagykanizsára, bizony keserves volt a színész élete. Nem igen volt állandó színház; városról-városra, faluról-falura vándoroltunk és nem egyszer megesezt, hogy a feleségemmel együtt egy koronát kaptunk egy estére, a lábom ujjá pedig de sokszor kikiváncozott a cipőmből. A lyukas cipők, meg az egy koronás fizetés aztán megölik az ambíciót. A falurosza és Ripp van Winkle kifáradt a küzdelemben, ott hagyta a baritonista szerepkört és beállt kóristának. 1894. óta vagyok az aradi színház-nál. Igaz, hogy megszakításokkal. Leszkay nagyon szeretett és felvitt magával Pestre. Mikor átadta a Magyar Színházat Beöthynek, átmen-

tem a Népezházhoz. De Máder nem boldogult és így én megint lekerültem a vidékre. Azóta aztán itt vagyok és itt várom most nehezen azt a harminc hónapot, ami majd a nyugdíjamhoz juttat. Mondhatom, nehezebben telik el ez az idő, mint az a harminc év, amit átkinlódtam.

— És nem bántja, ha látja, hogy más fiatal emberek milyen sikereket aratnak?

— Nem bánt engem jó uram már semmi. Harminc év épen elég, hogy az ember mindenbe beletörődjön. Az a harminc év! Az első tíz év gyorsan elröpül, a második is elmulik lassankint, de ez az utolsó tíz év, ezt bizony nagyon keserves kivárni. No de én már a végén vagyok.

Csengettek. Lajos bácsi elkészönt s lassu léptekkel, lehorgasztott fejfel tünt el a színház hátsó kis kapuján.

A barna arcu, csillogó fekete szemű, kae-kiásan frufus Bizza Piroska, a női kar legfiatalabb tagja, Bizza sugó leánya, aki csak most mult. tizenhat éves, már nem látja ilyen komornak a dolgot. Vidáman, gondtalanul csacsogott és szinte elfelejtette velem azt a sötét perspektívát, amit Szabó Lajos rajzolt elém.

— Én nagyon szeretem a színházat és engem is mindenki szeret itt. Hogy miért léptem a szinpadra? Igazán nem tudom. A édesapám is, az anyám is színészek voltak. Talán tőlük örököltem. Hogy mi lesz a jövőben? Nem tudom. Én csak azt tudom, hogy nagyon szeretem a színházat és mindazt, ami itt történik. Aztán én azt hiszem, hogy lesz is belőlem valami. Hiszen ezelőtt sokszor játszottam gyerek-szerepeket és mindig volt sikerem.

— És ott hagyná a szinpadot, ha eljönne egyszer a mesebeli herceg, akit annyiszor láttott már a festett falak között?

Bizza Piroska mosolygott.

— Nem tudom. Talán. De hiszen még olyan fiatal vagyok. Bizony elveszem még én a babáimat is.

Az ügyelő megjelent az ajtóban.

— Piroska kisasszony tessék bejönni, — kiáltotta.

A legfiatalabb karhölgy mosolyogva fordult hozzám:

— De ugye nem nekem kell leírni ezt, amit mondtam. Mert én nem tudnám úgy megírni!

Megnyugtattam és Piroska megkönnyebült szívvvel futott be a kapun. És messzire hangzott vidám, gondtalan kacagása.

Szeretném...

Szeretném, ha király volnál
S minden dicsőséget
Csupán csak a te számodra
Gyűjtene az élet;
A világnak minden üdvét
Csak neked kívánom,
Gazdag lelked játékaul.
Én szerelmes párom!

De mit bannám én azt, ha te
Földönfutó volnál;
Igy hihetném: irgalmamra
Hogy reá szorulnál;
Ha mi ketten koldulgatva
Járnánk e világon;
Igy is, mint most, boldog volnék,
Én szerelmes párom.

Vicente.

Az aradi gyermekórházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Csodájára járnak az emberek a természet egy-egy megnyilvánulásának. Iskola-könyvek és a Baedekerek ritkított betűkkel versesprózát irnak egy olyan hegy-csucsról, ahonnan szép kilátás nyílik a vidékre. Svájc a maga gazdagságát annak köszönheti, hogy fizikai erők és eddig még ismeretlen rejtélyek következtében festők ecsetjére méltó tájai vannak. Ne vegyék rossz néven a természeti szépségek rajongói, de meg kell mondanunk, hogy az emberi szívnek és elmének egy-egy alkotása bennünk ezerszerre több lelkesedést, tiszteletet és elismerést ébreszt mint a Kárpátoknak legvadregényesebb tája. Az emberi intézmény, mely az ember legnagyobb ellenségének, a természetnek káros erőit védi ki, sokkal de sokkal inkább megérdemli azt, hogy minél többen ismerjék, mint a tordai hasadékot vagy a dob-sinai jégbarlangot.

Az aradi gyermekórháznak akarjuk a Baedekerét megírni az itt következő sorokban. Az a célunk, hogy ezt a csendben működő fenséges alkotást a mi olvasó közönségünkkel megismertessük és megmondjuk, hogy ennek a városnak a legnagyobb szerű kulturintézménye ez a kórház, mely iránt érdeklődni, melynek fejlesztésére közreműködni mindazoknak kötelessége, akiket a sors olyan helyzetbe juttatott, hogy embertársaik jóvoltáért is cselekedhetnek.

Otvenegy gyermeket gyógyítanak, ápolnak, adnak vissza az életnek, egészségük helyreállításával ugyanannyi apát és anyát örvendeztetnek meg, tesznek tulon-tul boldoggá az aradi gyermek kórházban, mely megnyíltán napjától, január elsejétől, a mai napig kétszázötven gyermeket fogadott a falai közé.

Szívet megkapó látvány a beteg gyermek. Az életnek legszebb és legpoétikusabb megnyilvánulása a gyermek, kétszeresen szánódóbb ha beteg, ha szenved és fénytelen szemével bámul az orvosára és sirva fakad félelmében, fájdalmában, mikor a gyógyulást hozó kéz érinti.

Látni kell ott kűn a gyermekórházban, az apró emberkéket, amint nyolcan-tizen egy kórteremben, némán, hangtalanul, fájdalomtól gyötörve fekezenek ágyukon és észre sem veszik, hogy valaki belépett a kórterembe. A minden iránt érdeklődő élénk gyermeki fantáziát is megöli a betegség bacillusa. A kicsi ágyacskában, a beteg mellett fekszik a gummi baba, a gummi lovacska. Érintetlenül, észre sem véve. A beteg gyermek nem is játszik. Ennél szomorubb dolgot elképzelni sem lehet.

Azonban ez a kép néhány pillanat múlva megváltozik. Amint meghallják az ő kiváló orvosoknak, Lukács Jenő drnak a hangját, mintha az élet térne vissza a sorvadó testbe.

— Kezét csókolom, — mondja egyszerre valamennyi és bágysdt mosoly jelenik meg vértelen ajkukon. Az anyjukat nem fogadhatják annyi és oly őszinte bizalommal a gyermekek, mint ezt a csodálatos fiatal embert. A gyermeklélek ismerői tudják, hogy a gyermek érzelmeit palástatatlanul szokta kifejezni. Lukács drt valamennyi betege szereti és a romlatlan lélek bizalmával eresztí magához közel. A gyermekorvos tudományának ez a legnagyobb titka. Aki ehhez nem ért, az min-

den tudást egyesíthet magában, gyermeket gyógyítani nem tud.

Mint a májusi égbolt, hirtelen derűje és boruja, olyan a gyermekórház szobáinak a hangulata. Néma csend, mintha az ember a halottas házban járna. A földszinti traktuson a főbejárat lépcsőjétől jobbra és balra két-két kisebbszertű szoba van három-három ágygyal berendezve. Azt feleslegesnek tartjuk még csak meg is említeni, hogy pedáns tisztaság, ragyogás és rend van mindenütt. Ezekben a szobákban vannak a felvétel után elhelyezett gyermekek, akikről még biztosan nem lehetett megállapítani, vajjon a diagnosztizált betegségen kívül nincs-e valami fertőző bajuk is, mely csak hetek múlva jelentkezik. Gyermekeknél soha sem tudja az orvos, hogy mikor jelentkezik a diftéria, a kanyaró, vagy a vörheny. Ez az előzetes megfigyelés a modern gyermek gyógyászat egyik leghatalmasabb haladása, aminthogy az aradi gyermekórházban a gyermekgyógyítás leghaladottabb álláspontja jut megnyilvánulásra. Ennek bizonyítéka Visky Pál drnak, a kórház igazgatójának fáradhatlan agitációja, melyet egy különálló, fertőzött betegek részére szolgáló kórház érdekében fejt ki.

A megfigyelő osztály állandóan zsufolva van. Minden ágyban fekszik egy szenvedő gyermek, a kinek kórállapotáról pontos feljegyzéseket és rajzokat készítenek. Különösen nagy gondossággal figyelik a gyermek táplálkozó képességét, a mi a gyermeki organizmus legnagyobb problémája. A kórháznak van egy külön tápkonyhája, ahol a beteg gyermekek élelmi szereit, a tejet és egyéb cikkeket készítik. A tegnapi napra szükséges tápszerek, vagy huszonöt üveg, egy bádóg edényben elhelyezve a vízvezeték alatt állottak, folytonos vízfolyásnak kitéve.

— Vizzel kell hűtenünk — jegyezte meg szinte restelkedve Lukács dr. — még nem nyílt meg a városi jéggyár és ezért nincs jégünk.

Egy rendkívül nagyjelentőségű terve megvalósításán fáradozik most a kórház igazgatója és a Fehér Kereszt Egyesület vezetősége. Minthogy a kórház méreteinél fogva nem fogadhat be minden beteg gyermeket, azért ugy siet Arad város szegénysorsu lakosságának segítésére, hogy a gyermekgyógyítás egyik legfontosabb eszközét: tiszta és orvosi felügyelet alatt készült ingyen tápszereket fog rendelkezésükre bocsátani. A terv részletei még nincsenek megállapítva.

A földszint alatt elhelyezett konyhában készítik ama betegek ételeit, akik koruknál fogva rendes táplálkozással élhetnek. Itt van elhelyezve a tej-sterilizáló készülék is, ami azonban az orvosok kijelentése szerint teljesen elhibázott dolog, mert annak, hogy céljának megfelelőhessen, teljesen elkönyöztetett helyen kell lennie.

Az első emeleten a lépcsőfeljárattól jobbra és balra fekszik a belgyógyászati és sebészeti osztály, valamint a tökéletes berendezésű műtőterem. Tökéletes annyiban, hogy a kórház várja azt az emberbarátot, aki egy nélkülözhetetlen Röntgen aparátussal megajándékozza.

A belgyógyászati osztály büszkesége a nagy kórterem, melynek hatalmas ablakán át beragyogott a meleg májusi nap és sugarai még fényesebbé tették azokat a neveket, melyeket emléktáblák örökítenek meg a beteg gyermekek és Arad polgárainak szívében is.

HEINRICH SÁNDORNÉ
ALAPÍTVÁNYA.

Jószáshelyi PURGLY JÁNOS
ALAPÍTVÁNYA.

GRÓF BRÉDA VIKTORNÉ
ALAPÍTVÁNYA.

STEINER FERENC
ALAPÍTVÁNYAI.

Nagy jótévdő a kórháznak, nemes szívű barátja a gyermekeknek azzal a nagy emberbaráttal együtt akinek fejedelmi bőkezősége tette lehetővé a kórház építését. Gyoroki Andor Károly báró nevét a kórház bejárata fölött elhelyezett emlékkő hirdeti örök időkre.

A kórház tulajdonképpen csak csecsemőket és tizenégy évnél fiatalabb gyermekeket vehetne fel. Egy esetben azonban kivételt kellett tenni. Egy tizenkilenc esztendő, vézna, lesorvadt legényke ül egy széken a sebészeti kórterem szobájának sarkában levő ágya mellett. Takács Józsefnek hívják. Magas növésű, fejletlen teste sokat szenved.

Ma vagy holnap kerül operációra. A fiú körülbelül két héten át naponta megjelent a rendelő intézetben. Megvizsgálták a baját, de kijelentették neki az első napon, hogy nem vehetik fel, mert már elmúlt tize négy esztendő. — Menjen fiam a közkórházba, ott majd sikeresen megoperálják — mondotta neki Visky dr.

Sirva fakadt a beteg fiú és teljesen letörve távozott. Másnap újból jelentkezett és harmadnap ismét ott volt. Órák hosszát elüldögélt a váróterem padján és valahányszor meglátta az orvosokat, könyörgően emelte fel rájuk könyökkel megtelt szeméit. A baja rosszabbodott, de Visky dr. minden rábeszélő képessége sem használt, nem akarta magát a közkórházba felvételni.

— Engem csak az igazgató ur menthet meg — zokogta a súlyosan szenvedő fiú és nem volt más út, minthogy felvegyék a gyermekórházba. Hálából úgy ápolja kicai beteg társait, mint a legügyesebb ápolónő.

A kórház ápoló személyzete válogatott, szakképzett ápolónőkből áll, akiknek lelkiismeretessége és humánus bánásmódja kifogástalan.

A földszinten át vezet az ut a fertőzött betegek pavillonjához Diftériában, sarlachban és kanyaróban szenvedő gyermekeket gyógyítanak itt három kórteremben, összesen husz ágyon. Azonban ez az osztály sokkal kisebb, semhogy az igényeket kielégíthetné. A legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen jelentette Posgay Lajos dr. főorvos, hogy a diftéria terjed, a többi fertőző betegségek is sűrűn szedik áldozataikat. A kórház fertőző osztályának építése ellen már a belügyminiszter is kifogásokat emelt és csak végső szűkségből engedte meg használatba vételét.

Visky Pál igazgató most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a kórház mellett elhúzódó élővízcsatorna jobb partján külön fertőző kórház építését tegye lehetővé. Első sorban természetesen emberbarátok segítségére számít és sikerült is már több előkelő aradi polgár érdeklődését megnyernie. Ha a terv megvalósul, akkor az aradi gyermekórház páratlanul áll az országban.

Az aradi közönség ismeri ennek a nagy emberbaráti intézménynek az áldásait. Bizonyítják a szerkesztőségünkbe ugyszólván naponta érkező hálálkodó levelek, melyek a szülőknek a kórház orvosai iránt érzett örök hálóját tolmácsolják.

A kórházban azonban egy igen szükséges könyvtár adományozásával róhatnák le elismer-

résüket azok, akik a beteg gyermekek szórakoztatásával az intézetet köteleznék bálára. Az Aradi Közlöny szerkesztősége a maga részéről öt kötet ifjúsági könyv adományozásával nyitja meg a sort.

Kórista-tréfák.

Vidám följegyzések.

Egyszer egy évben van egy olyan nap is, amelyen a közönség a névtelenül és szerényen működő karszemélyzetre is gondol. Bizony nem épen rózsás helyzetnek mondható a segédzsinész vagy színész sorsa; a fizetés csak annyi, hogy „élni kevés, meghalni sok”. De Thália ez ifjú lelki papjai és papnői beletörődnek a sorsba és mindig abban a reménységben ringatják magukat, hogy „sok közkatonából lett már tábornok.”

A kar feladata tudvalevőleg az, hogy az énekes darabokban előforduló karénekeket eldandolja. Boldog az a kardalos, aki csak pár taktust is szólózhatsz; igaz, hogy szólózik néha, a karénekes olyankor is, amikor nem kellene, tudniillik, ha eltéveszti a hangot és olyankor vág be, amikor nem kellene.

Megkérdezte egyszer valaki az aradi színház egyik örökifjú színészétől, hogy miféle énekes ő?

— Hát szólólista volnék, kéremalásan, csak az a baj, hogy mindig mások is beleénekelnek, amikor én danolok.

Természetesen a kardalosok művészi ambíciója csak az együttes éneklésben merülhet ki és ezért mindig arról van szó köztük, hogy egyik vagy másik „elsőrendű” színész, a hogy ők a szólistákat nevezik, nem oly jól játszott vagy énekelt, a hogy ők énekelték vagy játszották volna az illető szerepet. De nagyon gyakran megesik, hogy egyik vagy másik kardalos országos hírű jeles színművésszé küzd föl magát. Hegedűs Gyula például szintén kórista volt. Annak idején Kolozsvárt egy „Szamárbor” című gyermekdarabban kapott végre egy kis szerepet. Azt kellett volna neki mondani egy számárra vonatkozólag:

„Csak jól meg kell vakarni
És merő aranyat fog szórni!”

A nagy trémában azonban a vers második sorát kissé elferdítve mondta, homéri derülséget keltve a nézőtérben.

Egy kóristának szintén Kolozsvárott egy francia vígjátékban annyit kellett volna csak mondani, hogy: „Nem ön következik”. Bejön a színpadra; a sugó sugja: „Nem ön következik.” Ez szegény megijedt, azt hitte nem jókor jött és gyorsan kiment a színpadról.

Barics Gyula, a nálunk is szép sikerrel vendégszerepelt szatmári baritonista, pár évvel ezelőtt a pozsonyi színtársulatnál működött mint kórista. Igyekezettel tanulta be magánszorgalomból az összes nagy énekes szerepeket, de sajna, nem juthatott hozzá, hogy eljátszhassa azokat. Egyszer Rip van Winkle ment. Andorffy igazgató tudva azt, hogy a címszerepet Barics betanulta, felhívta a szorgalmas fiút a szobájába és így szólt hozzá:

— Ép most tudatja velem a baritonistám, hogy rekedtség miatt nem játszhatik. Hallom, fiam, hogy te tudod ezt a szerepet. Hát estére eljátszhatod. Aztán tegyél ki magadért!

Barics boldogan elrohant és este már félórával az előadás kezdete előtt ott állt teljes kosztümben, mint Rip-Rip, a zöld vadász.

Jön a jelenet, be kell menni a színpadra és elénekelni hogy: „drága nőcském, kit úgy imádok”, egyszerre a színpad másik felén fel-

tűnik még egy Rip-Rip, az igazi, a baritonista, Baricsot pedig két tűzoltó elvonszolta a színpadról. Két hétig nem jött a színházhoz dühben, hogy így felültették.

A „Stuárt Máriaiban” előfordul egy jelenet, hogy egy őrtiszt bejön és ezeket jelenti Erzsébet királynőnek:

— „Mortimer törével szíven szurta magát, a terv dugába dőlt”.

Egy pozsonyi kórista így jelentette ezt: — „Mortimer szívével törőn szurta magát és saját dugába dőlt”.

Számtalan ilyen dolgok édesítik meg a kardalosok fárasztó munkálkodásának keserűségeit és még jó, hogy bohém-kedélyük optimisztikusan ítélte meg velük helyzetüket. Annyi bizonyos, hogy köztük is igen sokan vannak, akik nagy tehetséggel indultak a festett falak világába és talán csak alkalmatlan körülmények folytán nem juthattak előbbre.

Petőfi azt mondta: „Tiszteljétek a közkatonákat”; ezt így variálhatjuk: „Becsüljétek meg a színpad közkatonáit.”

Cs. M.

A választási Hadur.

A tájékozatlan közönség nem is sejtí, hogy ennek a szelidképű, jóságos tekintetű urnak Aradon június elsején milyen csodás hatalmat adnak a kezébe. Fábry Sándor dr. lesz Aradon a választási elnök. Ez a szimpla két szó szédítően nagy hatalmat jelent — egy napra. Tudni kell ugyanis, hogy a választás napján az elnök parancsa szent. Az egész város, illetve a kerület fölött ő uralkodik. A katonai parancsnokokat ő dirigálja és annyi katonát bocsátanak a rendelkezésére, amennyit akar. Szóval ő: a választási Hadur, aki sok ezer ember szabadsága fölött korlátlanul uralkodik. Épp azért ültet a közbizalom a választási elnöki székbe olyan férfit, akinek pártatlan igazságszeretete és nyugodt ítélőképessége előtt mindenki meghajol.

Néhány héttel ezelőtt Arad és Makó között Nagy György, a bozontos haju fanatikus székely követ, az ismeretes Csonka Gyurka ezt mondta a tisztelettel alul nem jegyzetnek:

— Ha nekem csak huszonnégy órára császári hatalmam, korlátlan rendelkezési jogom lenne, kiméletlenül megöletném mindazokat, akik nem vallják a függetlenségi párt elveit.

Most, hogy utólag erre gondolok, bölcsnek kell itélnem a sors ama rendelkezését, amely lehetővé teszi, hogy a választási elnök Csonka Gyurkák — ne legyenek.

ARADI ÉLET.

A csillagvárók.

Mikor üres a korzó és a haltér,
A kávéház nem sóvárog fagyaltér!
Csak a jelzalog ül a ház-soron,
Kettőt kongat a városház-torony
S a színház-óra is — harminc perc múlva —
A tudomány szomjába beborulva
Üstököst nézünk.

És nézzük, várjuk, lessük egyre többen,
Hogy végre majd az ég boltjára csöppen,
Észak-délen hol rejtí egy sarok?
Megint nem jött el, — vaj' hol csavarog,
Talán a Vénusszal van randevuja?
És másnap éjjel fennmaradunk újra,
S üstököst nézünk.

Szép társaság, amely az éjben itt les,
Kilenc legény és tizenhárom hűves.
Hiába nyoszoróg otthon az asszony,
Ki látni akar, az kell, hogy virrasszon,
Ki kell tartni, egy éjet se mulasztván
Mert négy száz évig nem láthatjuk aztán,
— Üstököst nézünk.

Hajnalba' rájövünk: megint hiába,
S bedőlünk egy zártkörű bodegába.
És rágyújtunk egy korty vigasz-italra
A mely az embert egyre beljebb csalja,
S egy hölgy, ki a tudományért hevül
Az asztalunk fejére települ
S üstököst nézünk.

Jöjjön a Halley, ha jönne kell,
A hosszú várást így nem bírjuk el,
Elvérezni mindenik éjszakán,
Ez csődöt vág Rockefelleren magán.
Nem láttuk itt, se ott, se fent, se lent,
De annyi tény, hogy pusztulást jelent,
Azokra, akik tudatán e vésznek
Üstököst néznek.

R.

Mért utazik Boszniába a király?

(Fővárosi munkatársunktól.) Első Ferenc József az idén lesz nyolcvanestendős, két állam szövvényes politikájának minden gondja az ő vállára nehezedik, hajnali négy órakor kel és egész nap úgy dolgozik, mint a legszorgalmasabb hivatalnok. S hajlott korában, tenger munkája közt mégis eltökélte, hogy elmegy új országaiba, körutra indul az anektált tartományokba. Ő Felségének ez az elhatározása első-sorban az udvart és a két kormányt lepte meg. Csakhamar kiadták a jelszót az uralkodóház legbefolyásosabb tagjai:

— Nem szabad megengedni, hogy ő Felsége ezt a fárasztó, hosszú utat megtegye.

Első sorban Aerenthal gróf külügyminisztert igyekeztek rávenni, hogy beszélje le az uralkodót erről a — szerintük — nagyon is kockázatos vállalkozásról. Figyelmeztették arra, hogy Edvárd király súlyos megbetegedését is egy hosszú utazás okozta. Igaz, hogy az elhunyt angol király betegeskedő ember volt. A külügyminiszter föl is kereste a felséget és közölte vele az uralkodóház tagjainak, nemkülönben a közös és az osztrák és magyar kormányok aggodalmait. A király mesolyogva hallgatta Aerenthalt és így szólt:

— Azért mégis elmegyek. Bosznia és Hercegovina anektálása nincs elintézve a papiros-manifesztummal. Nekem személyesen kell befejeznem a nagy munkát.

Őfelségének ez a kijelentése rendkívül meg-

lepte Aerenhalt, aki most már hasztalan igyekezett lebeszélni a királyt. Sőt most már maga a külügyminiszter is helyeselte a boszniai utat. Hiába lépett közbe Gizella főhercegnő, a király leánya, akinek szavára mindig szívesen hallgat felséges atyja: a tervet nem tudta megmászítani.

Mikor minden intervenció meghiúsult, Kerzl doktor udvari orvost küldték a királyhoz. Kerzl figyelmeztette ő felségét a hosszú ut és a szerajevói ünnepek fáradalmaira, de ő se tudott eredményt elérni. A felség ismételtén kijelentette:

— El kell mennem Boszniába. Ez lesz életem méltó befejezése.

Csak ezek után fogtak hozzá a boszniai ut programjának összeállításához. Illetőleg előbb még különös és érdekes kísérletet tett az udvar, hogy ő felsége akaratát megváltoztassa. Hivatalos színezetű kommunikéket küldött szét a bécsi lapoknak, azzal a szelid nyomással, hogy helytelenítsék a boszniai utat. Egy reggel valamennyi nagy bécsi újság közölte a szenzációs hírt s mind egyformán úgy kommentálta, ahogy az udvar kívánta. A lapokat aztán ravaszul fölmutatták a királynak. Ennek se volt hatása. Május 17-én ünek össze a közös miniszterek, az osztrák és a magyar miniszterelnök, hogy az utiprogramot megállapítsák. Május 29-én utazik el a király Budapestről új országába. Két nemzet aggódó szeretete kíséri útján a kötelességtudás felséges mintaképet...

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

A főváros központi választmánya ma délelőtt Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülés megnyitása után az elnök rövid üdvözlő beszédet intézett a választmányhoz, mire a belügyminiszternek a képviseléválasztásokra vonatkozó rendeletét olvasták fel. A rendeletet a választmány tudomásul vette és a képviseléválasztások napját az egész fővárosra nézve június 1-ére tűzték ki. Ezután megalkototta a központi választmány a választási küldöttségeket és megállapította a választások színhelyét.

Zsombolyáról jelentik: A zsombolyai választókerületben a képviseléválasztás június 1-én lesz.

Nagykőrösről jelentik: Ifj. Beretvás János 48-as függetlenségi jelölt és Bakó József között, akik a 48-as függetlenségi párt hivatalos jelöltje, erős küzdelemre van kilátás.

Eperjesről írják: Baán Achill dr., a hétvári kerület néppárti jelöltje a jelöltségtől visszalépett.

Nyitra megyében a választásokat az állandó választmány június 1-ére tűzte ki.

Hódmezővásárhelyről jelentik: Hódmezővásárhelyen a képviseléválasztást június 1-ére tűzték ki.

Jákóhalmán a Justh Gyula elnöklele alatt álló függetlenségi és 48-as párt Gallovich Jenő dr. a D. M. K. E. főtitkárát jelölte.

Oláhfalun Dániel Gábor munkapártival szemben az oláhfalvai kerület függetlenségi és 48-as pártja Inoze Gyula dr. baróthi ügyvédet jelölte. A Kossuth-párt csatlakozott a jelöléshez és Embery Árpádot, aki ott Kossuth-párti programmal próbálkozott, tekintve vállalkozása teljes kilátástalanságát, visszaléptette.

Kiskunfélegyházáról jelentik: A képviseléválasztást június 1-én tartják meg. Elnök Tóth Imre függetlenségi pártelnök.

Fráter Lóránd, a székelyhídi kerület népszerű függetlenségi és 48-as párti jelöltje, pünkösd másodnapján tartja kerületének egyik népes községében, Ermihályfalván programbeszé-

dét, ahová a függetlenségi és 48-as párt. központjának képviselőjében Nagy György dr. volt képviselő kíséri le. Fráter Lóránd fogadására nagy előkészületeket tesznek Ermihályfalván.

Körmöcbányáról jelentik: A képviseléválasztást Körmöcbányán június 1-ére tűzték ki. Lukács László pénzügyminiszter, a körmöcbányai kerület munkapárti jelöltje e hó 19-én érkezik Körmöcbányára, hogy elmondja programbeszédét.

Tisza István programbeszéde.

Az aradi munkapárt felhívása. — Szervezkedés a kerületekben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Az aradi nemzeti munkapárt, amint azt már jeleztük is, a Tisza István gróf fogadtatásán már napok óta nagy lelkesedéssel buzgálkodik. A párt végrehajtó bizottsága fényes fogadtatást rendez Tisza István grófnak s úgy ez a fogadtatás, mint az ezt követő programbeszéd és egyéb események részleteit teljesen megállapította.

Tisza István gróf, a végleges megállapodás szerint, május hó 19-én, csütörtökön délután 12 órakor érkezik Aradra s programbeszédét délután 5 órakor tartja meg a nyári szinkörben. A munkapárt a tulzufsultság folytán keletkező tolongások elkerülése végett a programbeszéd alkalmából névre szóló belépő-jegyeket ad ki. A belépti jegyek a pártirodában kedden és szerdán, mindenkor délelőtt 9 és 11 óra és délután 3 és 5 óra között, a programbeszéd napján pedig 9—10 óra között vehetők át Batthyány-utca 20. szám alatt. Telefon: 780.

A programbeszéd után, csütörtökön este társas lakomát rendez a párt, amely iránt már előzőleg is oly nagy érdeklődés mutatkozott, hogy aligha találnak olyan nagy helyiséget, amely a jelentkezők százait képes volna befogadni. Ezért valószínű, hogy egyszerre két helyen is tartanak banketet, még pedig úgy, hogy egyik kezdete fél nyolc órakor lesz, a másiké pedig félkilenckor. A banketeket a Központi szálloda és a Fehér Kereszt télikertjeiben tartják. Tisza István gróf mindkét banketen meg fog jelenni, hogy minél huzamosabb időt tölthessen választói körében.

A társasvacsora-jegy árát négy koronában állapították meg itallal együtt. A részvételi jegyek királthatók az aradi nemzeti munkapárt új pártirodájában, kedden és szerdán d. e. 9—11 és d. u. 3—5 óra között. A munkapárt állandó és új párthelyisége a Batthyány-u. 20. sz. házában lesz, ahol a párttagok a nap bármely órájában és bárminő pártügyben felvilágosításokat nyerhetnek.

A vacsorára előjegyezni lehet a következő helyeken kitett iveken:

Államjóságigazgatóság, pénzügyigazgatóság, államépítészeti hivatal, kulturmérnöki hivatal, folyammérnöki hivatal, kir. törvényszék, Máv. üzletvezetőség, Acsev. igazgatóság, Aradi Első Takarékpénztár igazgatóság, Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár igazgatóság, Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatóság, Aradme gyei Takarékpénztár igazgatóság, Központi Takarékpénztár igazgatóság, Aradi Ipar- és Népbank igazgatóság, kereskedelmi és ipar kamara, Lloyd, Aradi Kereskedők Köre, főgimnázium igazgatóság, főreáliskola igazgatóság, kereskedelmi akadémia igazgatóság, polgármester, alispáni hivatal.

A nemzeti munkapárt az alábbi felhívást bocsájtotta ki:

Választó polgártársak!

Az aradi nemzeti munkapárt képviselő-jelöltje,

Tisza István gróf

május 19-én déli 12 órakor városunkba érkezik és ezen a napon délután 5 órakor a városi nyári színház helyiségében tartja programbeszédét.

Nemzeti Munkapárti Polgárok!

Azok az elvek, amiket képviselőjelöltünk hirdet, egy gazdaságilag erős, független Magyarország létfeltételeit képviselik s minden hazafit méltán lelkesíthetnek. A mi lelkesedésünk annál nagyobb, mert a becsületes nemzeti politika valóságos apostolát nyertük meg képviselőjelöltünknek.

Polgártársaink!

A lelkes ragaszkodás és szeretet tanujelait juttassuk fényesen kifejezésre azon a fogadtatáson, melyet jelöltünknek rendezünk.

Csütörtökön fél 12 órakor a vasuti állomás előtti téren gyülekezzünk és gyalog kísérik jelöltünket a Központi szállodához.

Minden egyes hívünknek kötelessége nagy-növű jelöltünk mellett való állásfoglalását és lelkesedését már a bevonulásnál is tanusítani. Azért kérünk mindnyájatokat, kik velünk tartatok, hogy legyetek ott a bevonulásnál és a programbeszédnél.

Hazafias kötelességetek teljesítésében nem szabad hogy gátoljon semmi! Minden egyes polgár lelkesedésére szükség van!

A nyári szinkörben a programbeszéd meghallgatására csakis névre szóló belépőjegyekkel lehet bemenni. Belépőjegyek a párt Batthyány-utca 20. sz. alatti irodájában kaphatók kedden és szerdán d. e. 9 órától 11 óráig és d. u. 3 órától 5 óráig. Arad, 1910. május 14. Az aradi nemzeti munkapárt elnöksége.

Az aradi nemzeti munkapárt III. kerületi választmánya ma este a Központi szálló különtermében népes értekezletet tartott, amelyen román választók is nagy számban jelentek meg. Ring Béla dr. elnök megnyitó beszédében örömeinek adott kifejezést, hogy a választás napjának közeledtével a munkapárt hatalmas táborra mindinkább nő. Ezután a rendkívül nagy számban jelentkezett új tagokat vették fel. Elhatározták, hogy a III. kerületi választók együttesen mennek ki az állomásra Tisza István fogadására, ezzel demonstrálva az ellenpárt hiresztelésével szemben azt, hogy a munkapártnak a III. kerületben erős talaja van s hogy nagyon sok kerületi polgár csatlakozott a párt zászlaja alá. Az értekezleten Kintzig János társelnök is megjelent s buzdító beszédet intézett a választópolgárokhoz.

TANÜGY.

(—) A negyedik aradi intézetközi gyorsíróverseny. A negyedik aradi intézetközi gyorsíróverseny folyó évi május hó 22-én, vasárnap d. e. 10 órakor lesz, a városháza közgyűlési termében. Résztvesznek benne a főgimnázium, főreáliskola, kereskedelmi iskola és a női kereskedelmi tanfolyam gyorsírást tanuló növendékei. Más tanfolyamok növendékei is résztvehetnek a versenyen. Intézetet végzett, esetleg már állásban is levő gyakorló gyorsírók ki vannak zárva. — Díjak: 180 fokos versenyben I. 20 K, II. 15 K, III. 10 K, nevezési díj 40 f; 140 fokos versenyben I. 15 K, II. 10 K, III. 5 K, nevezési díj 30 f; 100 fokos versenyben I. 10 K, II. 5 K, III. könyvjuttalom, nevezési díj 20 f; 60 fokos versenyben I. 5 K, II. és III. könyvjuttalom, nevezési díj 10 f. Minden fokon az aránylag legjobb pályázatok díccserő oklevelet kapnak. A verseny feltételei a rendezőségénél tudhatók meg.

A szociálisták és az aradi választás.

Népgyűlés a Tököli-téren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Az aradi szociáldemokratapárt ma este nyolc órakor a Tököli-téren népgyűlést tartott, a melyen elhatározták, hogy egyik politikai párthoz sem csatlakoznak a választási küzdelemben, hanem kedden este jelölő gyűlést tartanak és önálló jelölttel vesznek részt a harcban. Ezt az elhatározást indokolta Varga Ferenc párttitkár másfél óras beszédben, melyet igen sokszor szakított félbe hol a harsogó kacagás, majd pedig az éljenzés.

— A szociáldemokrata párt — ugymond — legutóbbi ülésén elhatározta, hogy felszólítja az aradi Kossuth-pártot: léptesse vissza Barabás Bálát és állítson olyan jelöltet, aki nem tagja a Kossuth-Apponyi reakciós csoportnak. Elvittük a határozatot a függetlenségi párt vezetőségéhez, ahol azt felelték: nem léptetik vissza Barabást, mert más Aradon nem veheti fel a harcot Tiszával.

— A szociálista párt más véleményen van, — mondottuk. Felveheti olyan egyént, akit politikailag teljesen intaknak ismerünk.

— Inkább lemondunk a szociálisták támogatásáról, semhogy mást jelöljünk, — felelték a pártvezetők.

— Ezután egy jellemző párbeszéd folyt le közöttünk, — folytatta Varga.

— Lépjen ki Barabás a Kossuth-pártból és mi elhiszük neki, hogy tenni is fog az általános választójog érdekében, — szoltunk.

— Nem léphet ki — felelték ők — mert akkor legalább ötszáz szavazatot veszít el. És jegyezzék meg az urak, ha Barabás sokat okoskodik és köti magát az általános és titkos választójoghoz, akkor megbukik Aradon.

— Ezek után nem várhatunk semmit, — mondotta a szónok — sem Barabástól, sem pártjától, mert mindkettő ellensége a népjogoknak. Nekünk tehát most két párt ellen kell felvinnünk a harcot és olyan jelöltet állítunk, akinek programjában az általános választójog nemesak korteszerszók. A függetlenségi párt titkára már ma azt kérdezte, hogy mi mennyit kaptunk Tiszától? Ez ép olyan rágalmazási manőver, mint a melyet a koalíció akkor elkövetett a munkások ellen, mikor a nemzeti küzdelmet megindította és azt mondotta, hogy a szociálisták Bécs szolgái. Kitént az utóbbi négy év alatt, kik hódoltak be Bécsnek. Mindig rágalmaznak bennünket, ha a demagógokkal nem értünk egyet. Ismerjük, mert kitanultuk az ő népbolondító taktikájukat. Most megint hazaárulók leszünk. De akkor nem voltunk azok, míg Tisza ellen tüntettünk és a kurucok a drága ablak-függöny mögé húzódva tojásként dobta le ránk, de a fejüket hirtelen visszakapták. A rendőrség elítélte a tüntetőket. Kétszázhusz koronát fizettünk ki mi helyettük, noha nem is tartoznak közénk, de elveinkért harcoltak. Hol vannak azok az urak, akik tüntetni küldték őket, de mikor fizetésre került a sor, bekuzódta. Ezek az urak a kávéház ablakából nézik az utcán tüntető munkásokat és azért az ilyen urak támogatását nem kerjük. Elég volt az ígéretek, hízégekéből. Milyen lármát csaptak a jó urak, mert nem lett közülük egyik sem választási elnök! Elfelejtik azonban, hogy mikor ők voltak hatalmon, távol tartottak mindenkit attól a táltól, melyet fenékig kiürítettek.

Mit tettek uralmuk egész idején? Semmi egyéb, minthogy elsikkasztották a választói reformot és csupa népellenes törvényt hoztak. A vasutasokat megcsalták a pragmatikával. Hol volt akkor Barabás, mikor ezt a törvényjavaslatot benyújtották? Sehol. Ezek után hiába akar Barabás a vasutasok halálára apellálni.

Szeretnék, ha 19 ikén Tisza bevonulásakor a munkások a bőrüket ismét az utcára vinnék. Mi akkor el leszünk foglalva a magunk kenyerkeresetével, de kíváncsiak vagyunk, hogy a függetlenségi urak hová fognak elbujni.

Ezután hosszasan foglalkozott Barabás politikai szereplésével és így folytatta:

— Tiszáról tudjuk, hogy mit akar, mert

nyíltan beszél, de Barabás alattomos barátunk bizonyult, akiből azonban ököllet kellett kiszorítanunk, hogy hiva a választási reformnak. Ha igazán hiva, lépjen ki a Kossuth-pártból és ha Kossuth ellen harcol, akkor hiszünk neki. Többé nem engedjük magunkat becsapni. Fel-szólítom a munkásságot, hogy ne higgyen a csábításnak.

Végül benyújtotta a határozati javaslatot, mely szerint a szociáldemokrata párt kedden este félnyolc órakor jelölő gyűlést tart az ipartestületben és ott jelöltet állít. A javaslatot éljenzéssel emelte határozattá a népgyűlés.

VÁLASZTÁSI EMLÉKEK.

Elmondják az aradi választási elnökök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Mi lesz két hét múlva? — ez izgatja most széles ez országban az embereket, de főként az aradi polgárokat. Hogyan megy végbe a választás, mi történik Aradon június elsején, és mit rejteget a júniusi forró nap titokzatos estéje. A higgadtan gondolkodó, az eseményeket tárgyilagosan mérlegelő emberek tisztában vannak a választás eredményével; jól tudják, hogy Tisza István neve győzelmesen kerül ki ebből az izgalmas hadjáratból. Azonban vannak kételkedők is, akik a véletlen játékában bizakodva folyton azt a kérdést vetik föl: „csakugyan biztosan Tisza István győzelme?” Ezek a kis-hitűek nem állanak meg ennél a mosolyogni való kérdésnél, hanem fantáziájukat folyton tüzelve azon töprengenek: nem rejt-e ismeretlen veszedelmeket a június elseje? A szenvedélyek nem fogják-e áttörni a józanság korlátait és előre nem sejtett események színhelyévé változik-e át Arad?

Ezek a kusza, rettegést szimatoló, s izgalmat jósoló kérdések érlelték meg bennünk azt a gondolatot, hogy megkérdezzük az aradi volt választási elnököktől: hogyan látják ők a mostani eseményeket és hogy az ő elnöklésük ideje alatt voltak-e olyan izgalmas események, amelyek megzavarták a követválasztások nyugodt menetét.

Simay István a leghosszabb ideig volt Aradon választási elnök. Az ősz szabadsághős patriarohálisan fogta föl hivatását. Nemzetiszínű mellszalaggal jelent meg a választási helyiségben és ott úgy bánt a szavazó-polgárokkal, mint apa a fiával. A szavazás megkezdése előtt rövid szónoklatot tartott, amelyben arra kérte a polgárokat: viselkedjenek komolyan, nyugodtan, méltóságteljesen, nehogy elnöki hatalmát érvényesíteni kelljen.

Most már nagyon elesenedett az agg harcos. Amikor munkatársunk fölkereste és visszaemlékezéseiből kért adatokat, szelíd mosollyal mondta:

— Én már nem akarok többet szerepelni. Különbösen se igen emlékezem a dologra. A memóriám elhomályosodott és összefolytak előtttem az elmúlt események. Én már nem akarom a nevemet újságban látni és azt szeretném, ha nem is jelenne meg többet nyomtatásban a nevem, csak akkor, ha a halálhíremet közlik. Én már hucsukodom az élettől... öreg ember vagyok már...

Igy beszélt az öreg Simay bá' s ezt olyan szeretetreméltó közvetlenséggel csevegte el, mintha nem is nyolcvan felé közelednék.

Kristyóry János.

— Én csupán egy alkalommal voltam választási elnök, a Hieronymi Péterffy választás idején. Akkoriban a függetlenségi párt élén Keresztes Gyula vármegyei főügyész ál-

lott, aki a választási küzdelmet is vezette. Megemlékezésre méltó epizód az egész választás alatt nem fordult elő, az a legnagyobb nyugalomban folyt le. Ennek igazolására megemlítem azt, hogy a választás befejeztével Keresztes Gyula hozzám jött s megköszönte azt a pártatlanságot, amellyel a választást vezettem.

— Ennél a választásnál azonban sokkal érdekesebbek is zajlottak le Aradon. Emlékszem arra a választásra, amikor Kővér Gábor és Atzél Péter állottak egymással szemben. A választás szokatlanul nagy izgalomban kezdődött, a kedélyek a végsőkig fel voltak csigázva. Nagy küzdelem után Atzél Péter kormánypartit választották meg. Az eredmény kihirdetését a polgárság nagy zajongással, elégedetlenséggel fogadta, s hevesebb verekedéseket inscenáltak.

— Kemény választás volt Atzél Péter és Falk Miksa között is. A felkorbácsolt párt-szenvedélyek már az előcsatározások alatt komoly összetűzésben törtek ki, s akkoriban az én ablakaimat is bevették az Atzél-párt kortesei, mert én exponált hiva voltam Falknak. Moggalmas volt még a Chorin-Náray féle választás is, a két párt itt is fitykósokkal bizonygatta egymásnak a maga igazát.

— De nem voltak mindig ilyen izgalmasak a választási küzdelmek. Volt nagyon csöndes is egynehány. Mindezek között a legnyugodtabb az volt, amikor Salacz Gyula polgármestert választották meg Müller Károlylyal szemben. Komoly küzdelem nem is volt ekkor, hisz Müllert csak három nappal a választás előtt léptették fel.

— Hogy milyen lesz a mostani választási küzdelem? Az i-ten tudja. Annyi bizonyos, hogy ily magasra még sohasem csigázódta fel a párt-szenvedélyek. A függetlenségi párt ezuttal is, régi szokásához híven, roppant módon fanatizálja a választókat. Remélhető azonban, hogy a vezetőkben lesz annyi önmérséklet, hogy az elvekért folyó harcot nem hagyják verekedésekké elfajulni.

Műlek Lajos dr.

közjegyző, aki a legutóbbi, Müller Károly-választás idején ült a mindenható elnöki

székben, ezeket mondta:

— Én régebben tudvalevőleg elnöke voltam az aradi függetlenségi pártnak és így a Barabás-Vörös választáson az elnöki tisztséget nem fogadhattam el. Azonban később lemondtam a pártelnökségről és négy évvel ezelőtt már elfogadhattam a választási elnöki megbízatást. Ez a választás igazán, nagyon izgalmas volt. Hiszen még emlékezhetnek rá, hogy a demokraták hogyan dolgoztak Fényes Samu érdekében. Azonban katonai segítséget még se vettem igénybe, azt nekem sikerült elkerülnöm. Pedig a záróra kitűzése körül erős differenciák voltak köztem és a demokraták között. Azt hangoztatták és nagyon meg is rohantak érte, hogy én korán tüstem ki a választási záróórát. Én azonban lecsillapítottam őket. Megmagyaráztam, hogy eljárásom törvényes volt s a puszkaporos hangulatot eloszlattam. Azzal fenyegettek, hogy petíciót nyújtanak be Müller megválasztása ellen. Azonban ettől elállottak, mert maguk is meggyőződtek róla, hogy nekem volt igazam. Hiszen ha az izgalmak lecsillapulnak, másképpen ítélnék az emberek is.

IRODALOM ES MÜVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyekkel Luxenburg grófja, operett. Este: Tatárjárás, operett, Komlóssy Emma fellépte.

Hétfő: Délután Luxenburg grófja, operett. Este: Gyimesi vadvirág, népszimfó. Komlóssy Emma fellépte.

Kedd (Utolsó előadás, a karszenélyzet jutalomjátéka): Luxenburg grófja, operett. (Nyáray Antal és R. Nagy Aranka vendégfellépt.) Hangverseny (Satojka Annuska, Bing János, Faragó Rezső, Lukácsy Ljót dr. felléptével.)

KAPUZÁRÁS.

Diadalokban gazdag színházi szezon érvéget az ünneppel. Bezárulnak a téli színház kapui, átveszi birodalmát az inspekciós tüzoltó és szabadon garázdálkodhatnak a patkányok. Vége van a téli évadnak, a színészek elmennek pihenni és négy hét múlva megnyílnak a nyári szinkör téli álomból ébredt kapui.

Az idei színházi év különösen gazdag volt jelentős eseményekben. Sok és szép siker emléke fűződik az elmúlt szezonhoz. A magyar szerzők darabjai közül Lengyel Menyhért Talfunjának volt a legnagyobb sikere. A szokatlan milió, az új hang itt sem tévesztette el hatását és nemcsak a szerzőnek, hanem a színtársulatnak is ez a darab hozta meg a legnagyobb művészi sikert. Földes Imre új darabja A kuruzsló Ditrói Mórnak, a színházról megvált kintin művésznek hozott sok babért és szerződést a Vigszínházhoz. Idegen darabok közül A kis cukros című vígjátéknak és legutóbb Rostand darabjának, a Sasfióknak volt hatalmas sikere. Az operettek közül diadalmasan vonultak végig a szezon repertoárján Fall operettje, Az elvált asszony és Lehár új darabja, Luxemburg grófja.

Gyakori vendégjárások csak növelték az elmúlt szezon művészi jelentőségét. Ebben az időben váltak az aradi publikum kedvenceivé a Magyar Színház nagy művészei, Góth Sándor és Kertész Ella, akik összesen tizenhat este vendégszerepeltek legjobb szerepeikben. Kivülök Gál Gyulát ünnepelte a közönség, továbbá Yvonne de Treville, Márkus Emilia, Blaha Lujza gyönyörködtették nagy művészetükkel a publikumot. Fejedelmi estét rendeztek az Operaház művészei a gyermekszanatórium javára, melynek erkölcsi és anyagi sikere szintén egyik nevezetesebb dátuma a művészi krónikának.

A színtársulat belső életében is több változás állt be. Dióssy Nusi lépett Kállay Jolán örökébe. Első bemutatkozásával nagy sikert aratott és sok reményt ébresztett publikumban és sajtóban egyaránt. Ezeket a reményeket azonban nem sikerült minden irányban kielégítenie. Szerencés akvizíció volt Beregi Sándor visszaszerződötése. Ez a nagy tehetségű művészember több ragyogó alakításával a társulat legértékesebb tagjának bizonyult és sokoldalúságával akárhány esetben a repertoár betartását biztosította. Mint énekes bonviván itt kezdte meg működését és máris több értékes sikert aratott és egymaga látta el a baritonista betegségével elárvult szerepkört. Nagy sikerei voltak a társulat új karmesterének, Csányi Mátyásnak is az új operettek betanításával és művészi vezénylésével.

Gazdag volt művészi eseményekben az elmúlt szezon; amennyiben sikerül Szendreynek a mutatkozó hiányokat pótolni, még élvezetesebb színházi estéket ígér a jövő téli színházi idény. H. G.

* Turista boszton. Pap Lajos, a népszerű aradi fogorvos zeneművet szerzett, Turista boszton a neve a sikerült kompozíciónak, mely

máris második kiadását érte el. A bájos dal-lamu művet, amely telve van kellemes fülbe-mászó részletekkel, Pap Lajos a turista egye-sületnek ajánlta, melynek választmányi tagja. A boszton Sugár Lórika elismert aradi zongoratanárnő írta zongorára. A mű minden aradi és budapesti könyv és zenemű kereske-désben megszerezhető Ára 2 korona.

* Ünnepi műsorok az Urániában. Pazar szóra-kozáskor gondoskodott a pünkösdi ünnepekre az Uránia színház igazgatósága. Mindkét napra más-más műsor kerül előadásra, melyek feno-menális szórakozást biztosítanak a közönség-nek. Az első napon három, hétfőn újabb négy bohózatot fognak kacagni a nézők, csupa olyan bohózatot, melyeknek ötletét elsőrangú írók szállították a kinematográf színházaknak. A második nap műsorán szerepel egy szenzációs rivierai utazás, mely világszerte feltűnést kel-tett és melynek bizonyára Aradon is feno-me-nális sikere lesz. Specialis mozgókép-mu-tatja be a majmok hazáját, mely nemcsak ter-mészettudományi szempontból érdekes és tanul-ságos látvány, hanem amellet szerfelett mulat-ságos is. Az ünnepnapokon az előadások dél-után két órakor kezdődnek. 241

Csernoch püspök Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Csernoch János dr., a csanádi egy-házmege püspöke a mai nap folya-mán főpásztori funkciókat végzett Aradon. Réggel misét szolgáltatott, majd a Mária-kongregáció tagjait avatta fel. A délelőtti folyamán különböző küldöttségeket fogadott, amelyek előtt kijelentette, hogy különösen a feleke-zetek közötti béke s egyetértés meg-szilárdításán fog továbbra is munkál-kodni.

A püspök holnap kezdi meg a bér-málást. Hétfőn a bér-málás befeje-zésével a Fehér Kereszt emeleti termé-ben a püspök tiszteletére diszebed lesz. Csernoch dr. hétfőn délután utazik el Aradról.

(A küldöttségek.)

Délelőtti 11 órakor a püspök a küldöttsé-geket fogadta a minorita rendház dísztermében. Huszonegy küldöttség vonult fel egymásután a püspök üdvözlésére, aki az egyes küldöttsége-kek néhány szóval mondott köszönetet. A val-lásfelekezetek küldöttségei előtt a kölcsönös megértés, az áldásos együttműködés szük-ségességét hangoztatta. Hosszasabban szólott az állami jószágigazgató, Csernovics Diodor mi-niszteri tanácsos üdvözlésére. Az állam birtokán levő hatvan plébániának kegyura és a püspök mint a kegyuraság képviselőjének szívélyes és fe-nékölt szavakban mondott köszönetet azért, hogy a vallásos és erkölcsös élet ápolásán fá-radozik.

A küldöttségek a következő sorrendben tisztelegtek:

1. A Minorita rendház Lakatos Ottó dr. ve-zetése alatt.
2. Az aradi főesperesség Kristófosák Gyula apátplébános vezetése alatt.
3. A kongregációk testületileg.
4. Gör. kel. román, gör. kath., gör. kel. szerb egy-házak: Ciorogaria Romulus a püspök képviselőjében, Beles Vasul esperes, Ciobán György szentszéki ü-nök, Suciu Jusztin dr. theol. tanár, Sipos Péter dr. tanár, Luca Laureán dr. g. kath. esp., Zsu-pánszky Sztankó szerb lelkész.
5. Református egyház: Csécsi Imre, Kulcsár István, Gérecs Károly, Berzsényi Imre, Szikszay Antal.
6. Ág. ev. egyház: Frint Lajos, Institoris Kálmán, Réthy Viktor, Máday Mátyás, Ábray Lajos.
7. Izs. hitközség: Ottenberg Tivadar, Vág-völgyi Lajos dr., Glück Károly, Weiss Dávid,

Glück Dossó, Róth Lajos, Braun Mór, Robitsek Samu, Funkelstein József.

8. A honvédség: Cserépy Oszkár őrnagy, Haussner Sándor százados, Sztankay százados, Va-lerian Zeigmond főhadnagy, Ubl R. hadnagy.

9. Arad város törvényhatósága: Varjassy La-jos polgármester, Andrányi Károly báró, Kris-tyóry János, Domány József, Dobiasch József, Hoffmann Antal, Steiner Ferenc, Steigerwald Ala-jos, Kovács Vince, Odray Antal, Lócs Rezső, Vannay János, Parecz Béla dr., Sarlot Domokos, Maresch Gyula, Mülek Lajos dr.

10. Barabás Béla dr.

11. A jószágigazgatóság ügyis, mint kegyur: Csernovics Diodor jószágigazgató, Töttössy dr. kincstári jogtanácsos, a kir. kincstár képviselőjé-ben: Bnja Sándor, Nagy Orbán, Jánosy felügyelő, Asbóth, Babarezy báró, Koródy.

12. Aradmegye törvényhatósága: Dálnoky Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, Bog-dánffy Béla dr., Baross Ferenc dr. főbíró, Baross Zsiga ár. ülnök, Bodrogi dr., Thold Nagy Orbán levestáros, Darányi János dr., Heppes Aladár, Ja-kabffy Gyula.

13. Kir. törvényszék: Fábian Lajos dr. elnök, Ornstein Árpád dr., Lukácsy Miklós dr. bírák.

14. Kir. Pénzügyigazgatóság, adóhivatal: Róka József, Botka István, Embey Iván, Ber-csényi Béla, Nagy Barna, Kuzmann Döme, Holn-donner, Tóth adótárnok, Fekete ellenőr, Medveczky Lajos, Schweigert Péter.

15. Kir. tanfelügyelőség: Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, Nikitsch Lajos, Marcell Kornél, Gyovay Pál, Nagy Ignác, Zoltay Mátyás, Boros Kálmán, Kenelovszky B. tanfelügyelő.

16. Kir. kath. főgymnázium: Burián János igazgató, Kara Győző, Pap György, Lindner József, Lejtényi Sándor, Szavcsk József tanárok.

17. Főreáliskola: Boros Vida igazgató, Be-rezsky Imre dr., Telbisz György.

18. Magyar államvasutak: Fetter üzletvezető h., Valkányi dr., Gyulányi Rezső, Farkas Ernő, Tóth Pál főmérnök, Benkő Gyula, Korilly Géza, Vass István dr., Láng János, Homonnay Nándor állomás-főnök.

19. Oltáregyesület: özv. Hanser Károlyné, Andrányi Károlyné, Lócs Rezsóné, Boros Jusztin, Drescher Gizella, Boros Vidané, dr. Bogdánffy Béláné, Kintag Józsefné, özv. Perger Józsefné, Gersy Józsefné.

20. Katolikus kör: Lakatos dr. elnök veze-tése alatt Szathmáry Gyula, Róka József, dr. Háromy László, Steiner Ferenc, Lócs Rezső, Lengyel Gyula dr., Mülek Lajos dr., Fehér Alfréd.

21. Paulusi hitközség nevében: Lukácsy Lajos ügyvéd, Raskó Sándor esperes, Nyáry Béla, Nyáry Vilmos.

(Kongregációs ünnepély.)

Délután 4 órakor a Mária-kongregációk az első tagfelvétel alkalmából ünnepet rendeztek, amelyen a püspök is megjelent. Az ipartestü-leti palota díszterme ez alkalomra zsufolásig megtelt díszes közönséggel.

Az ünnepélyt a kongreganisták énekkara nyitotta meg. Polorenes Caratelli „Memorare” című himnuszát énekeltek nagy precizitással Weichart Auróra énektanárnő precíz vezetése mellett. Kondor Anna, a leány-kongregáció ta-nácsosa mély érzéssel szavalta Monay Ferenc „Felavatásra” című alkalmi költeményét. Suk „Zongora négyesét” Priegl Irén kongreganista, Budite Mátyás zenetanár, Eckhart István és Müttermüller József, az aradi zenekonzervató-rium igazgatója oly bravuros biztonsággal és művészi stílusban játszották, amilyent csak legelőkelőbb koncerttermek pódiumairól lehet hallani. Láng Jánosné a női kongregáció fel-adatáról tartott színes felolvasást, az erkölcsös és tiszta élet szükségét fejtegetve. Weichart Auróra énektanárnő, Müttermüllerné-Lengyel Ersei zenetanárnő kitűnő zongorakísérete mel-lett német és magyar műdalokat énekel nagy hatás mellett. Monay Ferenc ünnepi beszédet mondott.

— Az emberek — mondta — hasonlók a sötét rengetegben eltévedt vándorhoz, akit hül-lők és vadállatok ijesztenek, de aki felé biztatón jut a falu felől oda csillogó mécs vi-lágossága. Az embert is mindenféle baj kör-nyékezi, amelyekből csak a hit fátylaja segít menekülni.

Brunhuber Mariska Horvát Gizella zongorakísérete mellett előadott „Szent Erzsébet”

című melodramája könnyekig meghatotta a halgatóságot. Az énekkar Ave Máriája után Csernoch János püspök lépett a pódiumra. Megleg szavakban mondott köszönetet a szép ünnepeért.

— Ma — ugymond — nyilvános bizonyosságot tett arról a kongregáció, hogy céljai nemesek és felemelők, a gáncstól nincs mit félni. És ha mégis gános éráé működésért, vigasztalja meg az apostolok mondása, hogy édes és kedves dolog Krisztusért kiint szenvedni. Mégegyszer köszönöm a szép ünnepeért.

A püspök az ünnepély után a minoriták templomába ment májusi ájtatosságra, amely előtt ezuttal is szentbeszédet tartott.

(A felavatás.)

Csernoch János dr. megyés-püspök ma délelőtt fél kilenckor a minoriták templomában misét szolgáltatott, amely alatt a Ferentéri polgári fiúiskola énekkara adott elő egyházi dalokat Szántó Péter tanár vezetésével. A püspök ezután a „Jöjj el Szentlélek Uristen”-t intonálta, majd pedig a Mária-oltárról szent beszédet tartott a felavatandó kongregacionistákhoz. A szentbeszéd befejeztével a püspök megáldotta a kongregációk jelvényeit, s átnyújtotta a felavatandóknak a felvételi oklevelet, majd pedig megáldotta őket. A szertartás alatt a polgári leányiskola növendékei énekeltek Farkas Mária vezetésével. Megemlítjük, hogy Aradon jelenleg négy Mária-kongregáció van, a polgári leányiskola, a felsőbb leányiskola növendékeinek, az urileányok és az urinők kongregációja.

SPORT.

+ Messina—Calabriai Reggio. A turisták olaszországi kirándulásának egy újabb érdekes képsorozata látható a Bloch féle könyvkereskedés kirakatában. Az újabb sorozat Messinát és Reggiót mutatja be háromféle időben. Az egyik az 1908. év december hó 28 iki földrengés előtti állapotot mutatja. Kellemes benyomást kelt a szép Palermonak méltó riválisa, a megragadóan szép Messina, a természeti szépségek mesés környezetében. A Corso Vittorio Emanuele és Viale Principe, Amadeo híres tengerparti sétányai, a hatalmas kikötő, a híres olasz építkezések monumentális remekei, a délszaki pazar pompájú kertek világvárosi jellegűt adnak neki. A második sorozat a föld és tengerrengés által elpusztított Messinát mutatja. Szívet facsaró látványt nyújt az a képsorozat, amely a hajdani virágzó várost a katasztrófa után teljesen romokban ábrázolja. Az eruptív elemek borzalmas pusztítása egyforma a tengeren és a szárazföldön. Bűszke paloták, híres épületek, pazar pompával épült egyházak összeomlott oszlopa romjai merednek az égbe; az utcák tele holtakkal és a tenger vizében óriási hajók roncsai uszkálnak. A harmadik sorozat az új Messinát ábrázolja. A hajdani Messina helyét a romok eltakarítása után csaknem kietlen pusztaság váltotta fel. Még ma sem más, mint a barakok nagy tömege. A legszebb paloták helyén földig simított terület, vagy primitív deszkabódé áll. Mindenesetre érdemes megnézni az ugynevezett deszkavárost, mely oly dícsőséges és fényes múlt után ma olyan szomorú képet nyújt. Az olaszországi utazás augusztus 7—26 ig fog tartani. Jelentkezni lehet június hó 20 áig. Prospektus: Bloch, Kerpel és Ingusz könyvkereskedésben és a turista egyesület (Arad, Vass-szálló) irodájában ingyen kapható. Ugyanitt részletes felvilágosítás is szerezhető.

+ Bajnoki atletikai diadal Aradon. Az Aradi Posta és Táviráda Tisztviselők Sport Egyesülete f. hó 22 én, vasárnap délután fél 4 órakor a vágóhid melletti sporttelepén a Magyar Atletikai Szövetség megbízásából kerületi bajnoki atletikai viadalt rendez a következő számokból: 60 yardos síkfutás, 300 yardos síkfutás, 1 angol mérföldes síkfutás (bajnokság), 3 angol mérföldes síkfutás (bajnokság), gerelyvetés, diszkoszvetés, távolugrás—gerelyvetés összetett verseny. A diadalon részt fog venni minden számottevő délmagyarországi sport egyesület teljes atléta gárdájával. A verseny legérdekesebb száma előre láthatólag a 3 angol mérföldes síkfutás lesz, (4827 méter). Ugyanis e számban két igen erős ellenfél találkozik egy-

mással: az idei 8 km. mezei futó bajnok Buco-vinszki Temesvárról és Knizee Imre aradi postás, a tavalyi bajnok. Utóbbi revansot akar venni a multkori legyőzeteért, előreláthatólag erős küzdelem lesz. A versenyrendezés körül többféle újításokat vezet be a rendezőség. Beléptidij: ülőhely 60 fillér, állóhely 40 fillér, diákjegy 20 fillér.

+ Az aradi „Meteor” kerékpár klub e hó 16-án, pünkösd második napján kirándulást rendez Mácsára. Vendégeket az egyesület szívesen lát, indulás d. u. 1 órakor a Weitzer János-utcai Baross kávéháztól. Az aradi „Meteor” kerékpár klub e hó 22 én tartja nagyszabású „tura” versenyét az arad—temesvári országúton. Indítás Temesvár belvárosi vámháztól d. u. 3 órakor egészen Ujarad 99 számú. kilométer köig, távolság 50 kilométer. A versenyen idegenek is részt vehetnek, nevezési zárlat e hó 19-én este 8 óráig az egyesület titkáranál.

Herczeg Ferenc az aradi új színházról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Megemlékeztünk már az új színház építésének tervéről. Egyfelől a mai türhetetlen színházi állapotok orvoslását jelenti ennek a tervnek megvalósítása, másfelől pedig a város kulturális és esztetikai fejlődését hivatott az ediginél fokozottabb mértékben előrevinni.

Az új színház elhelyezéséről két terv merült fel. Az egyik a két vármegyeház közötti kertben, a másik a Kossuth-park végén a Boros Béni-téren óhajtott az új színházat elhelyezni. Az utóbbi megoldás ellen, épenugy, mint a Kossuth-szobor felállításakor, határozottan állást foglaltak azok, akik a város egyetlen szabad és impozáns utcáját nem akarják semmiféle épülettel megszakítani. Ez a párt ma komoly és erős védelmezővel szaporodott, akinél talán kevesen hivatottabbak a színházi ügyekben véleményt mondani. Ez az ember Herczeg Ferenc, aki most is, úgy mint a multban, a legteljesebb érdeklődéssel viseltetik nemcsak a politikai, hanem a város kulturális ügyeivel szemben is. A nyugati kultúrembernek minden szép iránti nemes hevülete szólalt meg benne, amikor hevesen kikelt a városrontó terv ellen.

— Barbár vandalizmus, amit az aradiak el akarnak követni — mondta. — Nem szabad elrontani ezt a gyönyörű, impozáns teret, amelyen Magyarországon több nincsen és Európában is ritkítja párját. Mit akarnak ezek az emberek? Hiszen ez az egy, ami gyönyörű, ami elragadó ebben a városban. Amelyen a legklasszikusabban látszik az az ősi fejlődés, amely a falusi országutból az idők során a városi avenuet megteremtette. Mert nem más ez, mint a minden falu közepébe átvonuló országút, amely városivá formálódott. A különbség csak az, hogy az árok helyét palota foglalta el. Mást mondok Önnek! Ez nem kisvárosi ügy és kisvárosi érdek. Valósággal nemzeti veszedelemnek tartom ennek a Magyarországon egyedülálló gyönyörű, levegős utcának az elrontását. Budapesten meg kell fulladni az embernek, úgy teleraktak, teleépítettek minden talpalattnyi helyet. Félre kell venni a harangokat és teljes erővel kell szembe szállani ezzel a lehetetlen tervvel. A sajtónak egyenesen kötelessége meggátolni ezt a pusztítást.

— A kisvárosok nálunk Budapest után haladnak. Messzebbre nem néznek, nem látnak — jegyezte meg munkatársunk.

— Ez a baj, még pedig nagy baj, — mondta Herczeg és sokat mondó mozdulatot tett kezével. — Mért nem néznek messzebbre? Miért nem látják meg Páris avenueit, a londoni széles streeteket? Ahol kilométerekre elláthat a szem és nem ormótlan épületóriások, hanem

zöldelő kertek és impozáns szobrok szakítják meg a hosszú szabad utakat. Tessék itt is parkokat létesíteni, tessék szobrokat állítani, de nem ráfeküdni erre a nagy, szabad, lelket gyönyörködtető tere és elvegni a levegőt. Uram, ha kinézek a Fábán-ház ablakán és látom magam előtt a buja zöld gyepet, a háta mögött avval a kis templommal, úgy érzem magam, mintha egy angol parkban lennék. Kedvem volna órahosszat ott ülni az ablak mellett, nézni és teljes tüdővel szívni a szabad, üdítő levegőt.

A nagy író egészen izgalomba jött. Látzott rajta, hogy a szívéből jöttek a szavak.

— Minek is építenek új színházat az aradiak? Jobb lenne ha restaurálnák a régit, hiszen egészen jó kis színházuk van.

— No, azt nem lehet mondani, — szólt közbe munkatársunk. A folyosók szűkek, az épület tűzveszélyes, az ülések kényelmetlenek, gardrob nincs, ellenben a léghuzat óriási!

— Igen? — Én nem vettem észre. Igaz, hogy egy nagyon kényelmes proscenium páholyban ültem.

— De proscenium páholy csak négy van, a rossz páholyok száma pedig sokkal nagyobb.

— Igaz. De ha már építenek, hát az isten szerelmére, mindenhová csak, ne erre az utcára!

— Hogy van megelégedve a szintársulattal? — kérdezte munkatársunk.

— Két előadást láttam mindössze. A „Sasfiókot” és „Sári birót” Blabánéval. De minden bizelgés nélkül állithatom, hogy a vidéki szintársulatok közül az aradit tartom legjobbnak. És ez a fő a dologban. Nem az épület. Különösen nem akkor, ha egy várost tesznek tönkre vele.

A király a kertészeti kiállításon.

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, május 14.

A király ma délután — mint Budapestről jelentik — megtekintette az Iparcsarnokban berendezett országos kertészeti kiállítást. Fogadására a kiállításon megjelentek Khuen-Héderváry Károly gróf minisztereinek, Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, Bárczy István polgármester Boda Dezső rendőrfőkapitány és a kiállítás egész elnöksége. U felsége Paar hadsegéd kíséretében érkezett meg a kiállításra, ahol az egybegyűlt közönség lelkesen megéljenezte.

Serényi Béla gróf üdvözölte a királyt, örömeinek adva kifejezést a fellett, hogy látogatásával tüntette ki a kiállítást.

A király megköszönte az üdvözölést, majd megpillantva a miniszterelnököt barátságosan kezét fogott vele. Aztán a földművelésügyi miniszter bemutatva a kiállítás elnökségét Mihályi Gusztávot a király régi ismerősként üdvözölte. Erdeklődött egészségi állapotára felől. Majd Molnár István miniszteri tanácsosnak ezeket mondotta:

— Nagyon szívesen jöttem el e helyre. Nagy gyönyörűséget okoz a virág kiállítás látása.

Aztán elindult a kiállítás megtekintésére. Legtovább gyönyörködött Budapest székesfőváros kiállításánál. Régi ismerősként üdvözölte Illsemann Keresztély városi főkertészt, akinek ezeket mondta:

— Igen örülök, hogy oly jól beszél már magyarul.

Illsemann tudniillik német ember, aki csak néhány év óta van Budapesten. A király csaknem egy óra hosszat időzött a kiállításon, aztán a közönség lelkes éljenzése között visszahajtatott a budai várpalotába.

A miniszterelnök nyilatkozatai.

A románokról, a királyról, a választásokról és a választójogról.

Majláth püspök a Justh-párt ellen.

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, május 14.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma két érdekes nyilatkozatot tett. Beszélgetést folytatott vele egy német lap szerkesztője, s annak fontos nyilatkozatokat tett. Azonkívül ma este pohárköszöntőt mondott a budapesti Józsefvárosban s ott nagy figyelmet érdemlő dolgokat árult el a választójogról készülő törvényről.

A politikának van még egy följegyezni és külön kiemelni való eseménye is: Majláth püspök pásztorlevelet adott ki, amelyben megtiltja papjainak, hogy a Justh-párthoz csatlakozzanak.

Mai hireink ezek:

Miniszterek a királynál.

Mint a Bud. Tud. értesül, a király ma délben egy órakor Székely Ferenc dr. igazságügyminisztert, fél kettőkor pedig Serényi Béla gróf földművelésügyi minisztert magánkihallgatáson fogadta.

Majláth püspök a Justh-párt ellen.

Nagy feltűnést kelt Majláth Károly gróf erdélyi püspök most kiadott pásztorlevele, a mely első sorban intelmeket foglal magában a papsághoz a nemsokára bekövetkezendő választások alkalmából. Mindenekelőtt mérsékletre inti a papságot a mostani szenvedélyes harcok idejében, de nemcsak, hogy meg nem tiltja a pártpolitizálást, hanem egyenesen köteleességgé teszi. Még a pártállásukat is megszabja, mikor felhívja őket, hogy az országra előnyös és keresztény irányban való szavazásra serkentsék a népet. A püspök igen hevesen támadja a Justh-pártot, amelyet haza- és vallásellenesnek mond.

— Ami pedig a mostani pártokat illeti, — mondja a pásztorlevél — csak annak a kijelentésére szorítkozom, hogy pap nem támogathat olyan pártot, amelynek egész rendszere a nép ellen irányul. Az a politika, amely délibábokat űz, amely csak dönt, széteszed, alkotni nem akar és másokat se enged, amely kiszámítja a hazafiságot, amely nem a hazáért, hanem a hazából él, amely párt érvényesülni akar akkor is, ha a nemzet jövője veszélyeztetve van, ha az ország milliárdokat veszít is és emiatt összerokad, az ilyen politika nem méltó az isten szolgáiboz.

A miniszterelnök nyilatkozatai.

A Pester Lloyd egyik szerkesztője ma beszélgetést folytatott Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel, aki a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Azok a referádák, amelyeket a választás kiállításairól azokról a vidéki bizalmi férfaktól kapok, akik az uralkodó hangulatot alaposan ismerik, nem kedvezőtlenek. Ezeknek fellegése az, hogy a választási kilátások az

utóbbi napokban alaposan javultak. És ezek a referádák sokkal megbízhatóbbak, mint a függetlenségi párt két frakciójáé, amelyek folytonosan ingadoznak és napról-napra csökkennek. Ami a nemzetiségeket illeti, kijelentem, hogy csakugyan folytak megbeszélések a nemzeti-ségi vezérekkel a választások kimenetelére vonatkozólag. Főszólyt arra fektettük, hogy a választások — amennyiben ez nálunk lehetséges — normális utakon folyjanak le és ezáltal megakadályozzuk a kisebbség nagyobb részt mesterségesen előidézett elkeseredését. És ha lehetséges, olyan megegyezést létesítsünk, hogy a választás eredményébe a kisebbség is belenyugodjék. Ezek a beszélgetések azonban eredményre nem vezettek, ennél fogva paktum a kormánypárt és a nemzetiségek között nem volt. Ha meggondolják, hogy a koalíció annak idején a nemzeti-ségi pártokkal milyen messzemenő megegyezéseket kötött, nem kell félni semmiféle összehasonlítástól a koalíció ez irányú működésével. Legkevésbé irigyeljük Justh urat, a nemzetiségekkel való kacérkodásáért.

Arra a kérdésre, hogy a képviselőházat a miniszterelnök az aratómunkák idejében is együtt akarja tartani, azt mondta, hogy igyekezni fog a sürgős ügyeket hamarosan letárgyaltatni, hogy a gazdaképviselek az aratásra hazamehessenek.

A parlament legelső munkája a legsürgösebb teendők elvégzésére szorítkozik. Meg fog elégedni, ha a felirati vitát, az ujoncjavaslatot és a budget-previzoriumot hamarosan letárgyalják. Visszatartotta azt a vádat, hogy a király kortescélóból jött volna Budapestre. Nagyon sajnálja, hogy akadtak olyan lapok, amelyek ennek a független sajtóhoz nem méltó felfogásnak helyt adtak. A király tisztán atyai szívének sugallatából és a nemzet iránti szeretetből utazott Budapestre és azért senkinek sincs joga a király budapesti útjának morális értékét kisebbíteni.

Arra a kérdésre, hogy mit tervez a kormány az obstrukció ellen, azt felelte, hogy a kormány még nem foglalkozott a házszabályok módosításával és az országgyűlés összehívásáig nem is fog foglalkozni. Reméli, hogy a kisebbség nem fog ezzel az eszközzel élni, amelynek hátrányos morális és politikai súlyát jól ismeri. De ha akadna párt, amely az obstrukciót megkísérelné, úgy a mérsékelt elem, amihez az ellenzék mérsékelt része is tartozik, a legszigorubbán járna el.

A király boszniai utazásáról beszélve kijelentette, hogy az az annekszióknak mintegy a befejezése lesz.

Khuen-Héderváry miniszterelnök ma este a józsefvárosi munkapárt vacsoráján vett részt, ahol Hieronymi Károly miniszter és Fülepp Kálmán főpolgármester is megjelent. A miniszterelnök nagy beszédet mondott, amelyben a politikai helyzettel foglalkozott. Kijelentette, hogy örömmel jött ide, hogy kivegye részét legelső munkatársának, Jakabffy Imre belügyi államtitkárnak győzelemre segítésében. Mindig szabadelvű alapon állott s ezen akar továbbra is működni. A választójog reformját illetőleg nem lehet régi ismert jelszavakat hangoztatni, hanem meg kell keresni a leghelyesebb formát, amely annak az elemnek az uralmát biztosítja, amely egy évszázad óta a magyar államiság fentartó elemét képezte. Nem ragaszkodik általános jelszavakhoz, sem az általánossághoz, sem a titkossághoz, hanem igyekezni fog olyan választói törvényt csinálni, amely az ország érdekeinek megfelel. És hogyha vannak a párthoz olyanok, akiknek meggyőződését ez nem egészen fedi, igyekezni

fog a két álláspont között egy egyezséget létrehozni. Hogyha majd a törvényhozás elé fog kerülni az általános választójog, hiszi, hogy az egyezés meglesz s mindenki meglegedésére fog szolgálni. A liberális musra írti poharát.

A jelen voltak a miniszterelnököt nagy ovációkban részesítették.

A pestmegyei installáció.

Ma délelőtt 10 órakor tartotta Pestmegye rendkívüli közgyűlését, melyen Ráday Gedeon főispánt ünnepélyesen beiktatta. A közgyűlésen a Kossuth- és Justh párt notabilitásai is jelen voltak.

Fazekas alispán nyitotta meg a gyűlést, felolvastatta a királynak az országgyűlést egybehívó kéziratát, majd küldöttséget menesztett a főispánért, kit megjelenésekor lelkes éljenzéssel fogadtak. A főispán letette az ünnepélyes esküt és nagyhatású beszédet mondott, melyben jövőben tanúsítandó magatartását változtatta. Utána Agoraszto főjegyző javaslatot nyújtott be, mely szerint mondja ki a közgyűlés, hogy alkotmányvédelmi intézkedések foganatosítását szükségesnek nem tartja. Kossuth Ferenc kijelenti, hogy mivel az országgyűlésnek módjában lesz esetleges törvénysértéseket megtorolni, elfogadja Agoraszto indítványát. Dében a főispán tiszteletére 150 teritékes banket volt.

HIREK.

Aradi ember Edvard király társaságában.

*

A napokban elhunyt VII. Edvard királyról érdekes följegyzéseket közöl velünk Barth Lajos, az Aradról külföldre került volt kereskedő, akinek tudvalevőleg páratlanul álló autogram gyűjteménye van. Néhány héttel ezelőtt Barth elhatározta, hogy autogramgyűjteményét megpróbálja kiegészíteni Edvard király aláírásával. Akkor az angol király Biarritzban üdült s Barth Lajos ott kereste föl őt. A látogatásról Barth a következő sorokat küldte az Aradi Közlönynek:

„Március első felében könyvem érdekében Londonban dolgozva, a legelőkelőbbek is kizártak mondották, miszerint a leghatalmasabb uralkodó nekem mint magánszemélynek autogramot adjon, hol ő ezt még világhírű egyéniségeknek is megtagadja. Vasszorgalom és kitartás azonban arra birt, hogy Mensdorf gróf angol nagykövetségünk, Apponyi volt miniszterünk sógora által melegen ajánlattam magam a Biarritzban üdülő királyhoz. A meleg ajánló levél első sikere az volt, hogy a király látható kíváncsisággal vette át könyvem. Amint magyar származásomat hallotta, élénk mosolylyal, örömmel gondolt vissza fiatal korára.

— Legszebb napjaimat az Ön szép hazájában töltöttem, mint walesi herceg — mondta — soh se felejtsem el úgy a magyar vendégszeretetet, valamint a vig népdalokat.

Midőn Steinheil festő utolsó munkájára figyelmeztettem, nagytító üveget vett kezébe és ily módon perceken át élvezte a művésziesen készült Fallieres képet. Gyakran szakított felbe a könyvbene lapozgatást, különféle variációkban dicsérve annak úgy sokoldalú valamint legkiválóbb minőségű tartalmát. Midőn a nagytudományu Albert monacoi fejedelem hosszú fejtegetését az „oceanographiáról“ olvasta, főudvarmesteréhez fordulva angol nyelven azt mondá: „e könyv valóban páratlan“ Eme dicsérő szavak adták meg bátorságomat arra, kérni a páratlan kegyes uralkodót: legyen e könyvben a „piece de resistance.“

„Az érdemnek készséggel nyujtom a koronát,” mondta és sietve a könyv legelső oldalára írta az idecsatolt autogrammot, melynek clichéje ma elkészült és annak első lenyomatát ide mellékelem. Midőn örömtelt szívvel hálás köszönetet mondtam a kegyességeért, ama válasszal tüntetett ki: „Nekem valódi öröm, élvezet volt a fárasztó munka gyümölcsét élvezni, küldjön tiz diszpéldányt a könyv kiadása után londoni kastélyomba,” ez alatt egy arany szelencét nyitott ki, egy angol szivarral engem igen kedvesen megkínálva. Köszönettel megtagadtam annak átvételét „ich bin leidenschaftlicher Nichtraucher Majestät, ich versuchte noch nie zu rauchen,” mire a felség csodálkozva azt mondotta: „Ein Ungar und kein Raucher, das hätte ich nie für möglich gehalten.” Midőn már menőfélben voltam, végtelen kedves mosolylyal németül e szavakkal bucsuzott el: „Ihr Buch hat einen grossen Fehler.” Alázatos kéresemre, mi a nagy hiba, válasza ekkép hangzott: „Dass nicht ich dessen Eigentümer bin” mire „tres faciunt collegium” a főudvarmesterrel együtt mindhárman jót neveltünk. „Eljen!” kiáltásomat szívesen köszönve, e szót kétszer megismételte. Másnap a portugáli királyné magához kéretett a könyvvel, melyről az esti udvari ebéden Edvard király neki sok dicsérettel igen részletesen beszélt.

— Az Aradi Közlöny mai száma 72 oldal. Legközelebbi számunk a kettős ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 15-én az időjárás: enyhe, nyugaton elvélve csapadék, később hűvösebb.

— Az aradi munkapárt állandó irodája kedden reggel a Batthyány-utca 20. számú házban megnyílik s a párttagoknak állandóan rendelkezésére áll. Telefon szám 780.

— Meghívó. A II. kerületi aradi nemzeti munkapárt választmányát, valamint a párt ezen kerületének választó polgárait e hó 17-én este fél 9 órakor a 888-ban (Bercsényi Miklós u. Bispási vendéglő) megtartandó fontos értekezletre ezúton tisztelettel meghívja.

Szalay Károly dr.

II. ker. elnök.

— Bittó József — táblabíró. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy Bittó Józsefet, az aradi törvényszék egyik legnagyobb tudású bíróját, aki mint büntető-főtárgyalási elnök pártatlan szigoráról és kiváló judiciumáról ismeretes, táblabíróvá nevezte ki a király. Evek óta tölti be az aradi törvényszéknél ezt a fontos pozíciót, de legutóbbi időben már polgári pereket tárgyaló tanácsokban is viseli az elnöki tiszteletet. A puritán jellemű bíró, aki csakis hivatásának él, az aradi református egyháznak is vezető férfia. A táblabírói cím adományozása az aradi előkelő társadalomban osztatlan örömet fog kelteni.

— Az aradi gyermeknapról szóló hírünkre vonatkozólag kijelentik a rendezők, hogy dr. Kovács Marcellné és Keller Izsóné urnők nem a Nádaedy-palota előtt, hanem a butorszövetkezetnél felállított sátorban tartózkodnak.

— Házasság. Malina Lajos dr. szegedi ügyvéd kedden, e hónap 17-én délután 12 órakor vezeti el a házasságot az aradi mianorita-templomban Boros Margit kisasszonyt, néhai Boros Beni kedves leányát.

— Az angol királyné magyar rokonai. Köztudomású, hogy V. György-nek, Anglia új királyának felesége, a szép Teck Mary hercegnő anyai ágon rokonságban van a magyarországi Rhédey grófokkal. Ezt a vérbeli rokonságot nem felejtette el a legfiatalabb felséges asszony, sőt: hálás emlékezésba ápolja is. Meglehető ritka dolog, hogy uralkodó családok ilyen közvetlen vonatkozással kerüljenek a magyar arisztokráciával, amely nemzeti királyaink elveszte óta legfőleg ha hercegi családokba házasodik, annál érdekesebb hát, ha elmondjuk az angol királyné magyar rokonságának eredetét. Ime a szemléltető családfa:

Rhédey gróf leányai:

Rhédey Julia Rhédey Claudia
férj. Teck herceg, egyik leánya: Fráter Béláné
fia: Fráter Loránd.

másik leánya: Bárdossy Györgyné,

Teck Mary,

az angol királyné.

Igy derül ki, hogy nemcsak a Rhédey grófok, hanem a Fráter- és Bárdossy-családok is rokonai az angol királyi párnak. A neves dalköltő, Fráter Loránd, aki most Székelyhídon korteskedik, unokabátyja az angol királynénak. Fráter függetlenségi programmal lépett föl. No hát mondja még valaki, hogy a Nagyvennyole nem udvarképes — Angliában.

— A drauci dráma vége — válópör. A drauci dráma vége ugyanaz mint az e fajta szerelmi drámáké általában: válópör. Wolf Béla, a férj ma válókeresetet adott be az aradi királyi törvényszékhez, amelyben elmondja, hogy neje Lóvy Irén, akivel hat év óta házasságban él „visszaélt a beléhelyezett bizalommal.” Családi életüket neje teljesen feldúlta és a békés egyetértés helyreállítása teljesen ki van zárva. Kéri a törvényszéket, hogy a békéltetési eljárás mellőzéseivel a H. T. 80. §-ának e) pontja alapján a házasságot bontsa fel.

— Mangra lapot alapít? Mangra Vazul Budapestön román napilapot szándekezik alapítani, hogy a lap köré csoportosítsa a mérsékelt román politika híveit. Az új lap címe „Tribuna Poporului” lesz.

— A nagyhalmágyi uradalom eladása. Megírtuk, hogy a nagyhalmágyi uradalomra, amely legutóbb a Magyar Bányar. t. Dobsina cég tulajdona volt, az Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár opciót szerzett. A takarékpénztár, amint értesültünk, az opciót most gyakorolta és a birtokot az e célra alakított Nagyhalmágyi uradalom értékesítő részvénytársaság részére megvette. A részvénytársaság 700000 korona alaptőkével alakult. A birtok parcellázására nézve a tárgyalásokat a Mayer S. A. és Blau aradi cég vezeti, s a nagyobb erdőrészek közeli értékesítése már biztosítva van. Az új részvénytársaság igazgatósága a következőkből áll: Batthyány Tivadar gróf, Hájós Zsigmond dr., Semssich Tihamér gróf, sombori Sombory Lajos, Löw Antal dr., Kramer Gyula, Schwarz Izidor, Kovács J. Kálmán, Rothberg Vilmos és Mérei Jenő. Felügyelő-bizottság: Beer Béla, Steiner Manó; Kaszás E. nő, Vajda János és Pyber Ignác.

— Eljegyzés. Kalikin Nellikét Vingán eljegyezte Tóth Kálmán dr.

— Kell Manó cég ajánlja hirneves ke Lengyeharistnyait és ruhadisiz remekeit. Telefon szám 673.

— Öngyilkos főhadnagy. Egerből jelentik: Schirhan Emil közös hadseregbeli főhadnagy ma főbelötte magát s meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— Új jogtudor. Werner János ügyvédjelöltet ma Kolozsvárott a jogtudományok tudorává avatták.

— Repülőverseny Szegeden. A budapesti repülőversenyt megelőzőleg, e hónap 29-én, a jövő hét folyamán Szegeden meginduló „Dél-magyarország” című lap a „Helios” automobil-garage-zsal repülőnapot fog rendezni. A folszállásokban a két neves francia aviatikus: Montigny gróf és Croquet fog résztvenni, mindketten Blériot-rendszerű monoplánon. A közönség elhelyezésére most folynak az előkészületek a szegedi lóversenytéren, amely a várostól öt percre van. Az aviatikusok iránt az egész délvidéken nagy az érdeklődés.

— Kaszlik milliós végrendelete. Kaszlik Jenő végrendeleteire vonatkozólag a „Bud-Tud.” illetékes forrásból a következő értesítést kapja: Néhai Kaszlik Jenőnek az osztrák-magyar bank bécsi fiókjánál őrzött és ezáltal a legközelebbi, az I. kerületi csász. és kir. járásbíróshoz áttett 1880. június 22-én kelt végrendeletét és 1889. július 9-én kelt fiókvégrendeletét ez évi április 29-én kihirdették. A végintézkedések szerint az egész hátramaradt ingó és ingatlan vagyon — melyet maga az örökös szülőitől származottnak állít — egy Kaszlik Ferenc és Erzsébet neveit viselő alapítvány alkotására fordítandó, mely alapítvány a végrendelet szavai szerint aziluma legyen a műveltebb osztályokhoz tartozó oly személyeknek, akik önhibájukon kívül jutottak inséges helyzetbe. Az alapítvány létesítése azonban előreláthatólag akadályokba fog ütközni, mivel az elhaltak nővére a közös szülőktől származott vagyonnak fele részére igényt tart, amelyben Kaszlik Jenő a szülők elhalálzásakor a már akkor 1.600.000 forintot tevő ingó vagyonból csak 600.000 forintot bocsátott osztás alá. Az alapítványi ügyigazgatóság étesülvén a végrendelet tartalmáról, a törvények és a bírói gyakorlat alapján beavatkozott az elhalt nővére által megindított hagyatéki eljárásba és a már közölt módon a IV. kerületi járásbírósnál zárlatot eszközölt ki a hagyatékokra és kérte a végrendeleteknek hazahozatalát. A bírói küldöttség megjelent a bécsi I. ső kerületi cs. és kir. járásbíróshoz illetékes osztályában, a hol az eljáró osztrák bíró kijelentette, hogy az osztrák eljárás szerint az eredeti végrendeletek azon bíróságnál őrzendők meg, ahol kihirdették; mely állásponttal szemben a budapesti IV. kerületi királyi járásbírósi kirendeltség a magyar törvényre való hivatkozással ragaszkodott a végrendeletek kiadásához. Erről jegyzőkönyvet vettek fel és az osztrák bíró az eltérő törvényekről az osztrák igazságügy-miniszterhez jelentést tesz s kétségtelen, hogy a végrendelet kiadása nehézségekbe ütközni nem fog. Az ingó vagyon mintegy 9 millió korona és ugyanennyit érnek körülbelül az ingatlanok is, úgy, hogy az összes vagyon értéke tizenhét millió korona körül forog.

— Repülőgép-rekord. Bécsből jelentik: Illner, ismert osztrák aviatikus ma reggel 7 óra 21 perckor a bécsújhegyi katonai gyakorlótéren repülőgépén felszállott s mintegy 300 méter magasságba emelkedett. Több mint egy óra hosszáig maradt a levegőben s 8 óra 32 perckor ereszkedett le a jelenlevő közönség leirhatatlan lelkesedése között. Az alatt az egy óra tizenegy peronyi idő alatt, amíg Illner a levegőben tartózkodott, 82 kilométert tett meg s ezzel osztrák rekordot alkotott.

— Felfüggesztett aradmegyei ügyvéd. A kir. Kuria ügyvédi fegyelmi tanácsa a napokban ítélkezett Lengyel János dr. máriaradnai ügyvéd fegyelmi ügyében. Lengyel dr. két ízben 58–60 koronát megtartott az ügyfelével szemben, de amikor megtették ellene a fegyelmi följelentést, nyomban visszafizette. Az aradi ügyvédi kamara éppen azért, mert kisebb szabálytalanságról volt szó, csak írásbeli feddésre ítélte Lengyel drt. A határozatot megfelelőbbé tették a Kuriahoz, amely 3 hónapra felfüggesztette Lengyelt az ügyvédi gyakorlattól.

— Aki vagyont koplalt össze. Egy nyolcvanöt éves öreg asszony halt meg a fővárosban, aki ugyancsak kicsufolta az emberi irgalomról és az élet szegénységeiről alkotott fogalmakat. A párisi rémregények, melyek a milliomos béna-koldusról szólnak, aki rongyos ruhában, jajgatva és siránkozva könyörgi össze filléreit és hatszobás lakásban, mennyezetes ágyban, gobelin-függönyök közt alszik, — nem olyan kitűnő regényléma, mint ez az asszony, aki Budapesten valójában megcsinálta a párisi koldus hasonmását, szenzációsabb kiadásban.

Hiller Máriának hívták. Az operaházi habitűk jól ismerték. Valamikor „Elsner Johanna” néven bíres primadonnája volt a temesvári színháznak. Majd férjhez ment Hiller Károly operaházi kűrűshöz, mikor pedig férje elhalt, a ballerínát öltöztette az Operában. Az öreg Hiller néni örökké sopánkodott, mindenkint megpumpolt és akit csak lehetett, megtisztelt egy levéllel, hogy éhez, segítsenek rajta. Egy vendéglős küldött neki naponta ebédet, levest, pacsonyét, tésztát és segítettek összes ismerősei. Most, hogy Ó utca 36. sz. lakásában elérte az agkori betegség, még gyógyszer is potyán akart beszerezni. De ezt már nem lehetett. A házmester, akit föl hívtak, nem akart kötélni állni. Hát mit tegyen Hiller néni, ráfanyalodott, hogy a házmester nyuljon be pénzért a szekrényébe. Hiller néni nem segített az orvosság, meghalt, de hátrahagyott egy meglepő felfedezést. A szekrényben kotrászó házmester elámulva látta, hogy madzagokon csupa pénzeszacskók lógnak. Összeszámították a pénzt és kiszűrt, hogy tízezer koronát hagyott hátra, bankókban, aranyokban és takarékpénztári könyvekben. És ami a legérdekesebb, Hiller néni öröksök nélkül halt el és a pénz így most az előjáráságnál vár a kintestár kezére.

— A természetes Ferencz József keserűviz már kis adagokban használva is biztosan és fájdalom nélkül hat. Szemben a legtöbb vásári módon feldiosért a külsőleg bármily természetos hashajtó készítményekkel: sem a beleket nem izgatja, sem általános rosszulletet nem okoz!

A valódi Ferencz József-gyógyviz ideális „természetos” tisztító hatásánál fogva még elgyengült emésztő szerveknél is alkalmazható, a mi más hashajtószereknél tilos. Angolország legjelentékenyebb orvostudományi szaklapja, a „Lancet” ezért a következőkben mondja el ítéletét:

„A Ferencz József keserűviz nagy értékű természetes ásványviz, mely nagy figyelmet és kiterjedt alkalmazást érdemel.”

— Botrány történt a turfon? Budapestről jelentik: Egyes lapok hírt adnak arról, hogy tegnap délután a lóversenyen, a negyedik és ötödik futam közben, izgató incidens történt, mely parázs botránynak is beillik. Egy volt színész a jockey-páholy előtt lovagló korlácszal végig vágott egy B. M. (allítólag Berehtold) Miklós) nevű mánás arcán. A botránynak a híradások szerint gróf Széchenyiné Vanderbilt Gladys is szemtanúja volt. Miután a hölgy „elvégezte a dolgát”, sirva fakadt és elmondta, hogy a mánás szerencsétlenné tette. A nőnek a házassága előtt viszonya volt a mánással s ez indokot követve el, házasságát megrontotta. Ma a rendőri sajtóiroda erre vonatkozólag cáfolatot ad ki. Megeafóiják oly apodiktikus formában, mintha csakugyan semmi sem történt volna. Nevezetesen azt állítják, hogy botránynak számtalan tanúja volt. Többek közt olyan is akadt, aki azt állítja, hogy Boda Dezső főkapitány maga volt az, aki a hölgyet kivezette a büffébe és onnan ki a lóverseny előtti tere. Ott a mánás az automobiljába ült; a nő pedig egy gummikereű kocsihoz hajtott el. Az incidens oly rövid ideig tartott, hogy sokan nem is tudták, miről van szó. A turfon különben inkább érdeklődnek a futamok, mint az incidensek iránt. Ezek után most már csakugyan kérdés, elcsattant-e az ostor a

mánás arcán a tegnapi turfnapon? A főkapitány vezette-e ki a nőt, vagy pedig, igaz van-e a rendőri sajtóiroda-cáfolatnak? Lehet, hogy ez esetben a cáfolat csak arra való, hogy az igazságot eltakarják vele. Különben azt beszélnek, hogy a mánás provokálta a színész nő férjét, de az kijelentette, hogy neki semmi köze a dologhoz.

— Egy aradi cég védjegy-pöre. Kereskedői körök érdeklő védjegy-perben hozott most elvi jelentőségű határozatot a kereskedelmi minisztérium: Hanzu Nestor aradi drogua- és illatszerek kereskedő még 1909. évi január hó 8-án az aradi kereskedelmi- és iparkamaránál az általa forgalomba hozott folyadék kézfimomító szerére „Molly” elnevezés alatt egy ábrás védjegyet lajstromoztatott. Minthogy ez a „Molly” kézfimomító szer nagy kelendősségre tett szert, Mayer és Müller temesvári cég, crémek, lakkészítmények, mosó szappan, piperszappan, szappan, mosó-por, tisztító-szerek készítményei számára később 1909. május havában a temesvári kereskedelmi- és iparkamaránál ugyancsak „Molly” szó védjegyet lajstromoztatott be. Hanzu Nestor erre Kertész Miksa dr. ügyvédje után a temesvári cég ellen védjegy-törlési pert indított. A temesvári cég azzal védekezett, hogy Hanzu csak az ábrás lajstromoztatta és nem a „Molly” szót, ennél fogva ő jogosult áruit ezen elnevezés alatt forgalomba hozni. A kereskedelmi miniszter azonban kimondta, hogy habár Hanzu a „Molly” szót ábrás védjegyében és nem mint szó védjegyet lajstromoztatta is korábban, mégis, mivel kézfimomító szerét, amelylyel a temesvári cég áruai a lakkészítményeket kivéve, ugyanazon árunembe tartoznak és mert Hanzu az ő kézfimomító szerét ugyanazon szójelzéssel előbb hozta forgalomba és azt a fogyasztó közönség már előbb is e néven ismerte és rendelte meg, ennél fogva az aradi cégnek védjegy oltalma kiterjed valamennyi, az általa a lajstromba bevezetett áruikkal hasonló árucikkekre és ezért a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a temesvári Mayer és Müller cég a „Molly” szó védjegyet a Hanzu Nestor által forgalomba hozott szerhez hasonló árukon nem használhatja és azokra nézve a temesvári kereskedelmi- és iparkamarát a védjegy törlésére utasította.

— Ifjúsági előadás a Villand-cirkuszban. A Villandok, mint minden városban, úgy Aradon is rendeznek egy nagyszabású előadást az ifjúság részére. Ezt az előadást teljes esti műsorral rendezik kedden, a hó 17-én délután 4 órai kezdettel. Itt is megemlítjük, hogy a Villandok jövedelmük egy részét a legkulturálisabb célra, a Magyar Iakola-Egyesületnek adják s így éppen az ifjúság érdeklődésére számíthatnak leginkább. Az ifjúsági előadás helyfái (felneveltek is) rendkívül olcsók: Páholy 5 személyre 8 kor., páholy ülés 1 kor. 50 fillér, számozott bársonyülés 1 kor., I. hely 70 fill., II. hely 50 fill., karzati állóhely 30 fill. Jegyek elővételben kedden délután 2 óráig Blech H. könyvkereskedésében, azontul a cirkusz pénztáránál válthatók.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban május 13-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Szegedi Lajos asztalossegédnek Lajos; nevű fia, Schneider János szolgának Antal; nevű fia, Winterstein Lajos üvegkereskedő segédnek Erzsébet; nevű leánya, Schmitzer Ferenc önaló kéményseprőnek Paula; nevű leánya. Meghalt: Korom György 68 éves róm. kat. kántor, Bacsa Magdolna 26 napos leány. — Május 14-én született: Neisz Neisz Ferenc sütősegédnek István; nevű fia. Házasságot kötött: Popity Milán gázgyári napszámos Dragics Emiliával, Seprényi Béla géplakatos Klinger Mária Veronikával, Mayer Antal György betűszedő Rieger Réza Zsófiával, Komor Márton cserepező Szücs Rozáliával, Öhschlegl Lajos András géplakatos Szilvássy Máriával, Farkas Győző dr. járásbírósi jegyző Szilágyi Erzsébet Juliannával, Gerich Gyula Ödön jószágigazgatósági hivatalnok Zaránd Anna Rozáliával, Barta Róbert gépgyári mérnök Vasvári Máriával.

— Bérma ajándékok! A legszebb kivitelben elsőrangú ékszerek, órák, láncok, gyűrűk, stb. Weinberger Ferenc ékszerésznél Arad, Andrásy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) kaphatók, — ahol kiváló figyelemmel, szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, felülmúlhatatlan pontossággal és amellett mesés olcsó árak számításával lesz mindenki kiszolgálva. Ajánljuk legmelegebben! 2034

Borzasztó fájdalmakat

okoz testileg és lelkileg a mai kor betegsége, az idegesség, azon szegény áldozatoknak, kik ebben szenvednek. Ez a legkomplikáltabb formában és a legváltozatosabb tünetekkel jelentkezik.

Szaggatás, rángatózás, fokozottabb érzékenység a lárma, szag és más külső behatások iránt, fájás, szuró és szaggató fájdalmak az arcon, nyak vagy karokban, ájulás, vértódulás, zsibbadás, tompult érzés, szivdobogás, fáradtság, az emlékező tehetség időközi megszűnése, félelemérzet, álmatlanság, nyugtalan, vagy szeszélyes viselkedés, izgatott viselkedés a reggeli felkelés után, hátfájás, mely fájdalom a karok és lábak felé húzódik, izületi fájdalmak, bizonytalan járás, az ütőerek erős verése, elfogultság, fejféres, görcsök (nevető-, síró- és ásitó görcsök is) riasztó álmok, a nap-pali hivatással való elfoglaltság az alomban is, szédülési rohamok stb. mindazon jelenségek, melyekből következtetni lehet, hogy az

Ön idegei

meg vannak támadva. A foglalkozással járó túlmegtöltetés, a mai élet ezerféle összetételével járó gondok és különféle izgalmak, a káros egyéni szokások, minduntalan az idegrendszert és annak központját, az agyat támadják meg, mert mi ennek munkaképességét a legvégső határig vesszük igénybe. Ha tehát ezt kellő módon nem tápláljuk és nem erősítjük, úgy előbb vagy utóbb egész biztosan beköve kezik az idegeknek a fent leirt

lassu kimulása

és a lelki és testi erők elfogyasztása. A nagyfokú ideges ember már csak hazajáró lélek, egy rom, melynél csak muló hatással, izgató szerekkel lehet előidézni egy látszólagos javulást: gondolja a laikus, de ezzel nem lehet megtevésztetni az orvost. De ne hagyjuk ezt odáig jutni! A fent leirt jelenségekre vigyázzunk és ne várjunk addig, míg valóban az idegek megbetegedése — mely természetesen orvosi kezelést igényel — minket elér. A káros behatások által elgyengült ideget károsan ható izgató szerrel, melyek bár mint „idegerősítők” kináltatnak fel, újból felkurbácsolni nem szabad, hanem erősítsük idegeinket egy valóban idegfelújító és erősítő szerrel, a Dr. Erhard féle idegtápszert a „Visnervin”-nel.

A legjobb idegtápszert természetesen a nyugalom és a jó étkezés. Nyugalmat azonban nem mindig nyújthatunk idegeinknek a legjobb akarat mellett sem, mert a hivatás és foglalkozás kötelességei ezt meg nem engedik, tehát annál inkább igyekezzünk idegeinknek a szükséges tápanyagot megadni, mely az ő erősödéséhez és ellenálló képességéhez feltétlenül kívánatos. Ezt a legjobbban a Dr. Erhard féle „Visnervin”-nel érhetjük el, melynek legfőbb alkotó része a Myelin (Leithin) egy oly anyag, melynek éppoly fontos szerepe van az idegtáplálásnál, mint pl. a fehérnyé anyagoknak az izmok képződésénél. Mi egyben jótálunk egy különjótálló nyilatkozatunkkal az eredményért. Nagyon messze mennék azonban ha e helyenkimerítő tudományos értekezést adnánk e szerről, hanem had beszéljenek inkább maguk a tények.

Hallja, hogy mit mondanak azok, akik a „Visnervin” már alkalmazták:

Albrecht ur Köslinből ezt írja nekünk:

Körülbelül két hónapja, hogy tudományt szereztem az Ön világhírű „Visnervin” szeréről. Ön küldeményének két és fél doboza elhasználása után nagy örömmel értesíthetem arról, hogy gonoszul zaklató idegességemből teljesen kigyógyultam. Fejfájásom, mely szűnni nem akart, már reggel kezdődött s oly mértékben fokozódott, hogy a betűk táncoltak a szemem előtt s nem tudtam gondolkodni. Mindezen jelenségeket az Ön kiváló preparátuma segítségével leküzdöttem és most ujult erővel látok munkám után. F-gadja mélyen tisztelt Doktor ur, a füzet megküldéséért, továbbá a pasztillákért hálás köszönetemet. Sohasem fogom elmulasztani, hogy az Ön híres csillapítószerét, a „Visnervin”-t, szenvedőknek ajánljam. Albrecht C.

Ilyen és hasonló elismerő írást, melyeket persze sem nem kérünk, sem meg nem fizetünk, ezerszámra mutathatunk. Nem vehetné-e Ön is egy ilyen, hatásában kitűnő preparátumnak hasznát? Gondolkozzék ezen! Mi mindenkinek, aki aziránt érdeklődik, alkalmat adunk az önbiráltra és megfigyelésre.

Kérjen tehát tőlünk egy levelezőlapot

egy próbadozot ingyen és bérmentve!

A kísérlet eredménye majd meggyőzi önt a próbadozozal egyidejűleg megküldött érdekes füzetben foglaltak valódiságáról. Nem kell pénz küldenie hozzá, csak a címet.

Dr. Erhard Artur G. m. b. H., Abt 90. Berlin 15.

„ETERNA“

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb órája

1163

„Schild Frères Co“ Granges Schweiz.

Aradon
csakis

Weinberger Ferenc és Assael H. és Fia uraknál kapható.

— Dr. Wiener Gyula fogorvos tisztelettel tudatja klienseivel, hogy helybeli és interurbán telefont vezetett be 768. számmal.

— Bérma ajándékok nagy választékban a legizesebb kivitelben 5 koronától kezdve beszerezhetők Grallert J. és fia ékszerésznél. Andrassy-tér 22. Ez alkalomra rendkívüli olcsó árak! 1921

— Pannonia szálloda éttermében és megnyílt kertbelyiségében a pünkösdi ünnepek alkalmával Müncheni Paulaner és pilseni sör friss csapolások. Számos látogatást kér Ottinger László vendéglős. 2180

— Ne mondja senkinek tisztelt háziasszony, legfőképpen a barátnőjének, hogy az Ön parkettjei csak a valódi Eisenstädter-féle Mollin-pasta használata folytán nyerték felséges tükörragyogásu fényüket. A Mollin-pasta minden nagyobb festék és fűszerkereskedésben kapható. Egyedüli gyártója Eisenstädter Testvérek Bécsben, IV/1. Vigyéljen a védjegyre, amely egy páncélos lovagot ábrázol s amely minden dobozon látható. 6733

— Arany, ezüst ékszerek, órák nagy választékban legolcsóbb árak mellett bérmlásra legalkalmasabban beszerezhetők Igaz Sándor ékszerésznél Arad, Szabadság-tér, Uránia színház épület. 2116

— Náder J. késműves Arad (Minorita-palota.) Megérkeztek a legjobb hajsütővasak, agymint hajfodorító Marcell és ondolirozók. Ajánljuk a sportolók részére keres korcsolyáit. Sportegyletek előnyben részesülnek. 1831

— Felhívjuk a hölgyközönség szives figyelmét Szegfü R. cégnek mai lapunkban közzétett hirdetésére. 2204

— A legszebb és legolcsóbb bérmaajándékot lehet kapni 4 koronától kezdve fölfelé és pedig egy nikél-zsebórárt láncsal együtt, továbbá különféle ékszer tárgyakat a legolcsóbb forrásból beszerezvén, a legjutányosabban eladhatók. Szives próbavásárlást tiszteletteljesen kér, Brandes D., műorás (specialista) Arad, Andrassy-tér 8. sz. 2068.

— Tulzsfuott raktár miatt az összes női bőrtáskák, selyem ridikulók, kofferek, pénz, szivartárcák és más bőrűek, valamint tennisz verők, footballok, keres korcsolyák, mélyen le szállított árban lesznek eladva Hegedüs Gyula üzletében. Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon szám 506. 1761

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weisznál. 179

1851

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, közvényűnél, szukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kaplató források közöttük a gyógyvíz.

SCHULTES ÁGOST

Salya-Lápud Salgótarján, Budapest, Rudabánya.

TARKASÁGOK.

(A földesur és a szolgálja.) A földesur jókedvében összeáll az egyik munkásával és az egyenlőségről beszél vele. A munkás szépen, okosan mondja el, amit négyülésen az emberek egyenlőségéről hallott és igyekszik okoskodásával sarokba szorítani a földesurat. Ez hallgatja egy ideig, aztán elfogy a türelme és nagyot kiált:

— Most én beszélek!

És kifejti a következőket:

— Hát figyeljen ide, Gombos. Jól figyeljen ide, Gombos. Azt én tudom és hiszem, hogy maga épp olyan ember, mint én. Azt is tudom és hiszem, hogy én épp olyan ember vagyok, mint maga. De azt, hogy mi egyformák vagyunk, azt se nem tudom, se nem hiszem...

(Magyar geszt.) Egy fiatalember, aki nagyon szereti a vidám mulatságot, pénzfogytán volt és pénzre akart szert tenni mindenáron. Erre aztán igazán eredeti módot eszelt ki.

Hozatott Pestről száz üveg pezsgőt hitellebe. A nagykereskedő szívesen hitellezett neki, mert az ifjunak előkelő, gazdag ember a papája.

Mikor meg volt a száz üveg pezsgő, elment a vendéglőshöz:

— Hallja, vegyen át tőlem száz üveg francia pezsgőt. Olcsón megkaphatja, három forintért adom üvegjét.

A vendéglős megvakarta a fejébujját és sópáncodva mondta:

— Száz üveg pezsgőt? Mikor adok én el annyi francia pezsgőt. Ötven év alatt sem isznak ennyit nálam.

Az ifju önértetesen válaszolta:

— Attól ne féljen, amíg engem lát! Ha kell, megiszom azt én egymagam is!

— Megigéri?

— Persze, hogy megigérem! Csak ide azzal a háromszáz forinttal és még ma este hozzálátok!

Igy is történt. Az ifju megkapta a háromszáz forintot és most már teljes önértettel kezdett pezsgőzni — nyolc forintjával üvegenként.

Ez tehát igazi speciális ősmagyar üzlet volt; öt forintért hozatott pezsgőt, aztán, eladta három forintért, hogy visszavehesse nyolcért!

(A mentés.) A paraszt ember észjárását és romlott gondolkodását jellemzi az a kacagtató jelenet, amely a napokban történt az aradi járásbírósnál. Egy falusi földművest rágalmazással vádoltak, mert azt híresztelte a községi bíróról, hogy megvesztegethető.

Ezért az aradi járásbíró előtt pörbe fogták és a napokban tárgyalták az ügyét. A járásbíró szokás szerint megkérdezte a vádlott parasztot:

— Mivel védekezik, mit tud felhozni az érdekében?

A vádlott ravaszul hunyorgatott a bíró felé, aztán odasugott neki:

— Szegény ember vagyok, csak két malacom van, de az egyiket felhozhatom a védelmemre.

Fattinger-féle

hussal vegyült kutyaeledel.

A legjobb és legolcsóbb étel minden kutyának. Mindenütt kapható.

H. Polsterer Wr.-Neustadt 24
(Fattinger szabadalmazott hussal vegyített kuty- és szárnyas-eledel gyára.) 6328

— Óvakodjunk utánzatoktól. —

MULATSÁGOK.

(=) Népünnepély a városligetben. Pünkösdi vasárnapján rendezik az Acsev. dalkör népünnepélyét, kezdete délután 2 órakor. Belépő jegy 50 fillér, katonáknak őrmestertől lefelé és gyermekeknek 10 éves korig 30 fillér. Népünnepélyek: Pozna-mászás, viretli-évs, zaákba-futás, kifli-évs, lekvár-évs, tojás-verseny, karikadobás, számarverseny, szerencse halászat, léghajók feleresztése. Délután a vaggongyári zenekar hangversenye, 4 órakor bicikli virágkorzó, díjazva 2 értékes tárggyal. Fél 5 órakor műbirkózás, díjazva 10 ezüst éremmel. 5 órakor a dalárdák hangversenye. Fél 6 órakor kabaré előadás. Fél 7 órakor a hölgydíj (3 ezüst váza) kisorsolása. 8 órakor fényes tűzijáték. 2 konfetti, tombola, ital, virág sátor. Egész délután tombolajáték: 1000 jegy, 600 nyereménytárgy. Este fél 9 órakor hangversenyyel egybekötött táncvigalom. Felülfizetések a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogadtatnak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradi Kaszinó Egylet“ e hó 22-én délután fél 5 órakor tartja rendes évi közgyűlését egyleti helyiségeiben, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az igazgatóság. Tárgy: Elnöki jelentés, évi zárszámadás, számvizsgáló bizottsági jelentés, jövő évi költségelőrányszat.

(*) Az „Aradi Hajós Egylet“ tegnap este tagfelvételi gyűlést tartott. Új tagokul a következőket vették fel: Goldzieher Albert dr., Jancu Cornél dr., Kilényi Zoltán dr., Mandel József, Sámson Andor, Singer Jenő dr., Singer Lajos dr., Sugár Károly, Staufer János, Török Kálmán.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Előléptetés. A hivatalos lap holt napi száma Ornstein Arpád és Nagy Dezső aradi törvényszéki bírónak a VII. fizetési osztályba való előléptetését közli.

==== Rendkívüli olcsó árakban árusítunk ====

férfi öltöny, felöltő és női ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám. Kizárólagos posztó gyári raktár. 1166

APRÓ HIRDETÉSEK.

Nachtmann gyógyszerész-féle vegy prep.

„Egészségi gyapot dohányosok számára“

több ízben kitüntetve, szabadalmazva. 2007
Egyetlen szer tudományosan bizonyítva 2209

nikotin ellen.

Egy csomag ára 60 fillér prospektussal.
Kapható kizárólag:

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Comp Arad 5.

Levele van a főpostán. 2207

Varrónő ajánkozik

házakhoz napi 2 koronáért, elmegy vidékre is. Cim a kiadóhivatalban. 2198

Egy modern

6 szobás parkettás lakás, villanyvilágítással, fürdőszobával, 2 előszobával, lakás előtt kiskerttel, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet Szent Péter-tér 9. 2181

Kiadó

egy 4 szobás lakás mellékhelyiségeivel, továbbá 2 tágas műhely (esetleg raktárnak) irodahelyiséggel f. évi november hó 1-ére. Bővebbet a tulajdonosnál, Csernovics-utca 23. szám. 2192

Bölcse

szerelem az élek világában. Annak fejlődéstörténete és vándorútja. 3 kötet, füzve 18 kor, kötve 24 kor. Az I. kötet fejezeteiből: A szerelem erősebb mint a halál. Mysterium. Szerelem a föld öskorában. Ósnemzés. A törpék világa stb. Kapható Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon, Andrásy-tér 20. Telefon 385. sz. 525

Egy fiatal segéd

ki az uri divat, kalap és cipőszakmában jártas, azonnal felvétetik Grosz I.-nél, ezelőtt Gyéres M. Márton Szeged. 2148

Használt jó karban levő

steyer kocsit vagy fiakkert keresek megvételre. Cim a kiadóban tudható meg. 2185

Fakereskedés

elszámolásra esetleg fix átvételre a vidéken kerestetik. Kimerítő ajánlatok „Szakember 100“ jelíggel a kiadóba címzendők. 2184

Füszerezet (sarkon)

italmérés, trafik és bélyegeladási engedéllyel, berendezéssel, kimutatható jó forgalommal, más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóban. 2141

4 magyar hold szálló

Gyórokon, a motor megálló közelében új kolnával és az összes új kellékekkel más vállalat miatt azonnal eladó. Cim Titizer András Arad-Gáj, Gőzmalom tulajdonos. 1635

Szatócs-üzlet

jó vevőkörrel forgalmas helyen más vállalat miatt átadó. Bővebbet gróf Leiningen-u. 10. 2209

Butor

Diszes ebédlő és szalon garnitúra, valamint egyéb háztartási berendezés elköltözés miatt olcsón eladó. Lujza-u. 8. sz. 2206

Jól jövedelmező

1 emeletes bérház forgalmas helyen, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1910

Ablak redőt

minden kivitelben olcsó árban szállít Eisele János, a zöld papagályhoz. 2019

Fehérnemű varrást

elvállal legjutányosabb árban Kleinné, Kossuth-utca 25. szám. 2058

Fleischmann Zsófia

okl. szülésznő és masseur lakása Szabadság-tér 1. 2078

Szöllő birtok

vétel és eladására a hegyalján előjegyzéseket elfogad: Weber Károly bankbizományi iroda Világos, telefon szám 20. 2095

Lenkey-utca 17. szám alatt

egy 16 m. és 6 széles rég levont faalkotmány azonnal eladó kedvező árban. Bővebbet ugyanott. 2094

Jrodistanót,

ki a gépirást és gyorsírást perfektül tudja, sürgős belépésre keres Steiner József műépítész. 2108

7—10 varróleány

magas fizetéssel és egy kifizetőleány felvétetik. Káli Péterné nőtdivattermében Eötvös-u. 17. 2138

Kovaszinon

Egy kis hold termő képes szálló eladó. Bővebbet Sarkadrész Választó-utca 28. szám. 2080

Gyakornokot

vagy fiatal hivatalnokot keresek faültetvény részére. Német nyelv tudása szükséges. Vass József, Uj-arad. 2128

Kelyszüke miatt

eladó egy ottomán, 2 karosszék, 2 ülőke, 1 kis asztalka. Cim a kiadóhivatalban. 1920

Barackán

(Aggvolgyben) egy ház 2 szobával nyári idényre kiadó. Cim a kiadóban. 2124

Ügyes varróleányok

6 fizetéssel felvétetnek angol és francia munkára. Ugyanott tanulóleányok is felvétetnek. Tököl-tér 7. I. em. ajtó 10. 2135

Eladó

szekrények, ágyak, fürdőkád stb. Rákóczi-utca 10. alatt. Ugyanott eladók építkezésekre igen alkalmas telkek Margit-u 3—4. 1626

Augusztus 1-ére

Tököl-tér 6. sz. alatt központi fűtéssel, gáz- és villanyvilágítással 4 szoba és minden mellékheységéből álló lakás kiadó 2171

Házvezetőné

1910. év június hó 1-ére — magányos urhoz — kerestetik. Ajánlatok alábbi címre: Házvezetőné, Bokszeg. 2172

Tanuló

és tanulóleányok fizetéssel felvétetnek Bővebbet Winternitz Jenő cégnél, Szabadság-tér. 2163

Keresek

egy ügyes, szorgalmas, komoly fűszerkereskedő segédet 20 éven felüli korban, fixfizetéssel. Aki 8 napon belül nem kap választ, annak ajánlata nem vétetett figyelembe. — Hirschmann Ignácz, Lippa. 2161

Eladó

egy csinosan berendezett fodrász-üzlet jó forgalmu helyen, üzletfelhagyás miatt. Cim a kiadóban. 2075

Jársat keres

jól jövedelmező kereskedelmi üzlethez szolid, fiatal kereskedő 4—5000 korona betéttel. Ajánlatokat „Szolid alap“ címen a kiadóba kér. 2162

Van szerencsém

a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy május 15-én keser kosztházat nyitok. Főtörékvésem lesz, hogy az igen tisztelt fogyasztó közönség megalégedését megnyerjem. Kosztosokat elvállalok házhoz és házon kívül. Szíves pártfogást kér Kohn Adolfné, Petőfi-utca 6. sz. 2138

Modernül berendezett

parkettás butorozott szoba kishozzával, villanyvilágítással, fürdőszoba, esetleg zongora használatlaltal is, katonatiszt részére igen alkalmas, azonnal kiadó Petőfi-utca 10. I. emelet. Értekezhetni Horovitz-cégnél, Forrai-utca sarok. Telefon 715. 2064

Bérmaajándékkal imakönyvek

legolcsóbbtól a legfinomabbig nagy választékban kaphatók Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, főútlel Andrásy-tér 16., fióküzlet Weitzer János-utca. 167

2 modern sarokház

eladó. Egyik 12, a másik 14 ezer korona. Vételhez az egyikhez 2 a másikhoz 3000 K. szükségeltetik. Cim a kiadóhivatalban. 1596

Ka cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 2-40. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Női kalap konfekcio

és férfi szabó részére berendezések eladók. ifj. Weisz Mór Wesselenyi- és Varjassy József-utca sarkán. 1811

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva, Aradi jégtelep, Petőfi-utca 7/a. Telephon 119. sz. 1931

Eladó ház.

Belvárosban 4500 koronát jövedelmező ház 65.000 koronáért eladó. Cim a kiadóban. 2041

Egy jó karban levő

himzett zongora terítő jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Keresünk

egy jóírásu leányt kezdő fizetéssel expeditionk részére. Ajánlatokat „jóíró“ jelíggel kérünk e lap kiadóhivatalába.

Értesítés!

Tudatjuk a m. t. helybeli és vidéki közönséggel, hogy az eddig Boros Béni-tér 3. sz. alatt létezett

kocsigyártó üzletünket

Boros Béni-tér 22. sz. alá

helyeztük át

Hol készítünk minden e szakmába vágó munkákat. 2144

Kiváló tisztelettel

Nádassy és Mészáros,
kocsigyártók.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

Saját gyártmányu
gazdasági kötélárúk
nagybani raktára.

Kender, len- és juta-árúknak.

Gabonaszák, vízhatlan ponyvák, szőlőkötöző fonál, kévekötelek stb.

Mindennemű kárpitos kellékek fonott lószőr, vásznak, gradlik, hevederek legolcsóbban kaphatók

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár

Reich B. Károly Fia és Társa
cégnél

Arad, **Andrássy-tér 6. szám**
Verbos ház. Telefon 649.

2203

ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöb- bet ígérőnek becsáron alul is el- adatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított föltéte- lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1910. április hó 29 ik napján.

Györffy Arnold,
2183 bírósági végrehajtó.

Egy
külön bejáratu
utcai
butorozott szoba
KIADÓ.

Bővebbet
Neumann M. ruhatelepén.

2175

Kisebb gazdaság önálló
vezetésére keresek

béresgazdát

Ajánlatok és igények
Niederhauser
Gyula Békésgyula in-
tézendők.

2909

8878—1910. kh.

Hirdetmény.

Probszt Mihály aradi lakos Rad-
nai-ut 22. sz. a. telkén villanyerő-
vel hajtott szalagfűrészt és kör-
fűrészt felállítására telepengedély
íránt folyamodván, az 1884. XVII.
t.-cz. 27. §-a értelmében a telep
helyszín tárgyalására határidőül
folyó évi május hó 19 én délelőtt 8
órájára kitűzetik, amelyre az érde-
keltek ez uton is meghivatnak
azon észrevétellel, hogy a telep
helyszín és tervrajza, valamint az
üzem módjának leírása a kapitányi
hivatal iparügyi osztályánál folyó
évi május hó 19-ig mindenkor a
hivatalos órák alatt betekinthe-
s a netáni észrevételek írásban
ugyanott, előszóval pedig a hely-
szini tárgyalás alkalmával megte-
hetők, mert amennyiben ilyenek
nem említettének s ha köztekint-
etek gátlólag fel nem merülend-
nek, a telepengedély az idézett
törvény 30. §-a rendelkezéséhez
képest ki fog adatni.

Arad, 1910. évi május hó 9-én.

2197 **Sariott Domokos,**
főkapitány.

Böszörményi János

lakatos mester

Aradon, Wesselényi-u. 34. sz.

Üzletem június 1-étől

Kossuth-u. 17. alá helyezem át.

Elvállalok minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.: épületva-
salásokat, vaskerítést, sárcsákat,
valamint takaraktűzhelyeket a leg-
szebb és legjobb kivitelben.

Javítások pontosan és jutányo-
san eszközöltetnek.

Tervekkel és költségvetésekkel
készséggel szolgálók.

Kiváló tisztelettel

Böszörményi János,
lakatos mester.

Ugyanott egy jóerkölcsű fiu tanuló-
nak felvétetik.

505

1910. V. 147/2.

Árverési hirdetmény.

Ahlirott kiküldött végrehajtó az
1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a ér-
telmében ezennel közbírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság
1910. V. 147/2. számú végzése
által Schrieter József szatmárné-
meti lakos végrehajtató javára
Békássy Sándor és neje aradi la-
kók ellen 89 kor. tőke és jár. ere-
jéig elrendelt kielégítési végrehaj-

tás alkalmával bíróság le- és fe-
lülfoglalt és 640 koronára becsült
butorok és egyebekből álló ingó-
ságok nyilvános árverés uján el-
adatnak. Ezen árverés a Szatmár-
németi Ipari Szövetkezet 410 kor.
és Révai Testvérek cég 25 kor.
hátralékos tőke követelése és jár.
erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínen,
vagyis Aradon, Varjassy József-u.
32. sz. alatt leendő eszközlésére az
1910. május hó 17-ik napjának d.
u. 3 órája határidőül kitűzetik és

Gyümölcsfa tulajdonosok figyelmébe!

A gyümölcsfákat számtalan betegségtől a legbiztosabban meg-
óvja és megvédi a

„DENDRIN“

Használati utasítást küld: **STEINITZER N.**
festékkereskedése Arad, hol e cikkből
a főlerakát is van.

2210

A n. é. közönség szives értesítéseül!

Van szerencsém a t. vevőközönség szives figyelmét fölhívni a dusan berendezett

óra- és ékszer-üzletemre.

Nagy választék a legszebb és legpontosabban járó **ingacrák, ébresztők, arany és ezüst férfi- és női zsebórák**, továbbá a legdivatosabb gyűrűk, úgy aranyban, mint ezüstben.

Törött aranyat és ezüstöt napi árfolyam szerint veszek!
Javítások pontosan eszközölteknék!

Tekintve azon körülményt, hogy én a külföld valamennyi nagyobb városát beutaztam s különös **szakképzettséget** szereztem e téren magamnak, úgy, hogy több ízben **saját kézzel** készítettem után **ki lettem tüntetve**. Annál is inkább bátorodom a m. t. közönséget tiszteletteljesen fölkérni, hogy szivesked-

jenek egy próbavásárlás megejtése céljából hozzám befáradni és megvagyok róla győződve, hogy állandó vevőim fognak maradni.

Midőn szolgálataimat a m. t. vevőközönségnek rendelkezésükre bocsátom, igen szépen kérem engem szives jóindulatába és pártfogásába venni.

Főtörekvésem lesz mélyen tisztelt vevőimet a legjobban és legpontosabban kiszolgálni, hogy szives megbizásukat kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel

2191

Brandes D.

chronometer (specialista) műorás.

Arad, Andrassy-tér 8. sz.

Katolikus templommal szemben.

Modern, szolid

jégszekrények

kentések, mézárások, vendégül-
sők és magánháztartások részére
legjutányosabban szereshetők be

Husserl Manó

jégszekrénygyárban 2081

Arad, Szt.-Pál-u. 11. Telefon 348.

Különlegesség

szonny és légnyomású sörkimerő szekrényekben

Önnek óvni kell a feleségét.

1877

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diskreten küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 51.

Cséplögarnitúra

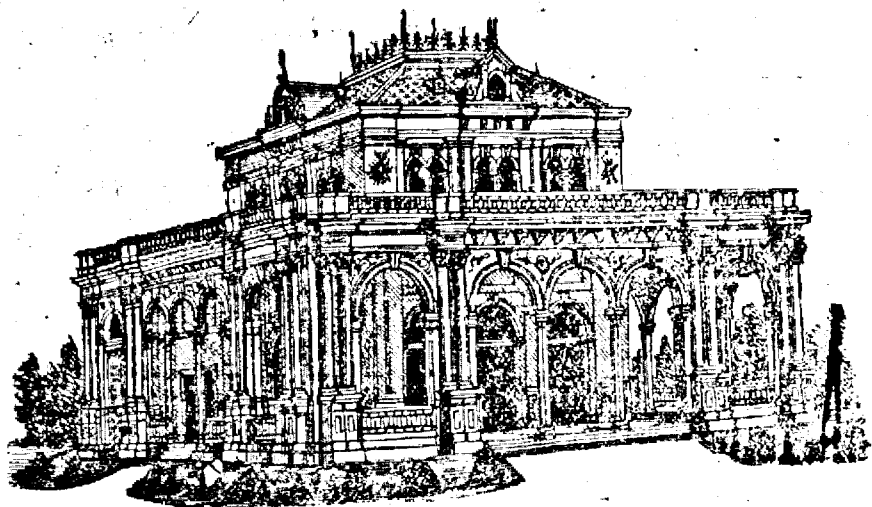
Egy 8 lóerejű Clayton-Suttleworth gyártmányu, teljesen felszerelt

magánjáró garnitúra

egy 8-as Hoffherr és Schranz gyártmányu

cséplő-szekrény s egy 6 lóerejű m. állami gyártmányu locomobill, valamennyi kitűnő állapotban, a gazdaság felosztása folytán juttanyos árban eladó.

Bővebb felvilágosítást ad szivességéből **SUGAR BÉLA** ur Aradon, Deák Ferenc-utca 32. sz. 1765

Megnyilt!

Aradváros legszebb, legkelleme-
sebb pompás üdülőhelye, az ujon-
* nan átalakított *

2194

Mihályi Gyula

Barossparki-Kioszkja.

Lichtig Irma utóda

női kalap-divatterme

Arad, Andrassy-tér 16. sz.

Ajánlom az uri hölgyközönség szives figyelmébe legujabban érkezett bécsi és párisi selyem, bársony és filz

kalap-modelljeimet,

legjutányosabb árakban. — Átala-
kitásokat és diszítéseket gyorsan és
izlésesen készít.

2186

∴ Szolid és figyelmes kiszolgálás. ∴

Itt a tavasz

Megérkeztek

a legfinomabb minőségű angol, francia és magyar gyármánu divatos

ruhaszövetek,

melyekből **Vass János** üzletvezetőm és kitűnő szabásom felelőssége mellett egy félszázad óta fennálló ruhakészítő termemben a legújabb szabású és divatu szalonruhákat a legolcsóbb árakban nagy választékban készítek. — Vidéki meghívásra szabásomat ruharendelés céljából készséggel kiküldöm. — A t. közönség eddigi szíves pártfogását tisztelettel kéri

Inokai Tóth Lajos.

2147

Hirdetmény.

A görkorsolyázást úgy életbiztonsági, mint rendészeti szempontból a gépkocsi, valamint a közúti vaspálya közlekedési utvonalain, a Szabadság- és Tökölly-téri piacteret körülövező kocsiuton, Asztalos Sándor, Hunyady, Forray, Weitzer János, Deák Ferenc, Lázár Vilmos, Fábán és Karolina-utcákban, Józseffőherceg, Nagyváradi és Radnai-uton, Andrássy- és Boros Béni-téren ezenel betiltom.

Arad, 1910. évi április hó 20-án.

Sariot,
főkapitány.

Árverési hirdetmény.

Alulírott magyarádi szőlőbirtokos szennel közhíré teszem, hogy Arad-megyében Magyarország község határában fekvő nagyuri hegyen levő szőlőben termelt, kitűnő minőségű, tisztán kezelt és a Világos késségi 3. számú házam pincéjében ászkolt, 25—70 hecto ürtartalmu, 18 hordó — 800 hectoliter — ó boromat folyó 1910. évi május hó 29 ik napján délelőtti 9 órakor Világoson a helyszínen hordónként (hecto szerint) nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek a következő feltételek mellett eladom:

Vevő köteles az ígért elfogadása esetén 20%-ot készpénzben azonnal lefizetni s a megvett bort az árve és napjától számított 30 napon belüli külön meghatározott időben, a piacéhez szállított és újonnan hitelesített hordókban tisztán átvejtve átvenni s átvételkor a hátralékos vételárát készpénzben kifizetni.

Ha vevő az átvétellel késedelmeskednék vagy az átvételkor a hátralékos vételárát ki nem fizetné, úgy az általa megvett bor a lefizetett 20% bánatpénz elvesztése mellett vevő kára és veszélyére újból fog eladatni.

Bővebb felvilágosítás az alulírottánál kapható.

2301

Arad, 1910. május hó 10-én.

Winter Adolf

ügyvéd.

Arad, Deák Ferenc-utca 40.

Tisztelettel értesitem a tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy

rőfös üzletemet

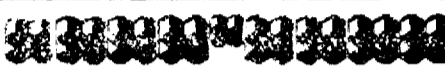
TÖKÖLY-TÉR 7. (Forrai-utca sarkán)

helyeztem át,

hol a rövidáru és kész női ruha cikkeimet mélyen leszállított árban kiárusítom. Szíves litogatóst kér

Telefon 715.

HOROVITZ E.

Üzletáthelyezés.

Benkő József műlakatos, mérlegkészítő és javítóhelyét 1910. május 1-től

2151

Fejsze-u. 39. sz. alól Rákóczy-u. 30. sz. alá

helyezte át.

Bejárat a Hasszinger-utca felől. Tisztelettel

Benkő József.

Keresünk egy ügyes

segédet

paraszt rőfös és rövidáru szakmából, mely a magyar, német és román nyelvbe jártas.

Ajánlatokat „**ügyes**” jeligével kérünk a lap kiadóhivatalba.

2302

8376—1910.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. honvéd hadapród iskolában 1910—1911. tanév kezdetén Arad sz. kir. város közönsége által alapított helyek egyike betöltendő lesz.

A pályázati feltételek a városi katonügyi osztályban betekintethők.

A pályázati kérvények f. é. július hó 1-ig a város polgármesterénél nyújtandók be.

Arad, 1910. április 28.

A városi tanács.

...
...
...
Olvasóinkat...
...
tisztelettel kérjük...
...
bevásárlásaiknál...
...
lapunkra...
...
hivatkozni....
...
...
...
...

SCHERHAG

TESTVÉREK

élővirágcsarnoka

ARADON, Andrássy-tér 18. szám,

Lócs ház.

Megyei telefon 292.

Városi telefon 476.

Élővirág csokrok, koszorúk, füzérek, asztaldiszíté-
téseket a legszebb kivitelben, legolcsóbban ké-
szítünk. ——— Vidéki megrendeléseket gyorsan
és pontosan teljesítünk.

Levélileg vagy telefonon megrendeléseknél kér-
jük a cégre vagy számra vigyázni s azokat nem
Scherhag J. utóda címre intézni, mivel ilyen cég
nem létezik s csak a t. közönség megtéveszté-
seül lesz használva.

SZULTÁN-FORRÁS

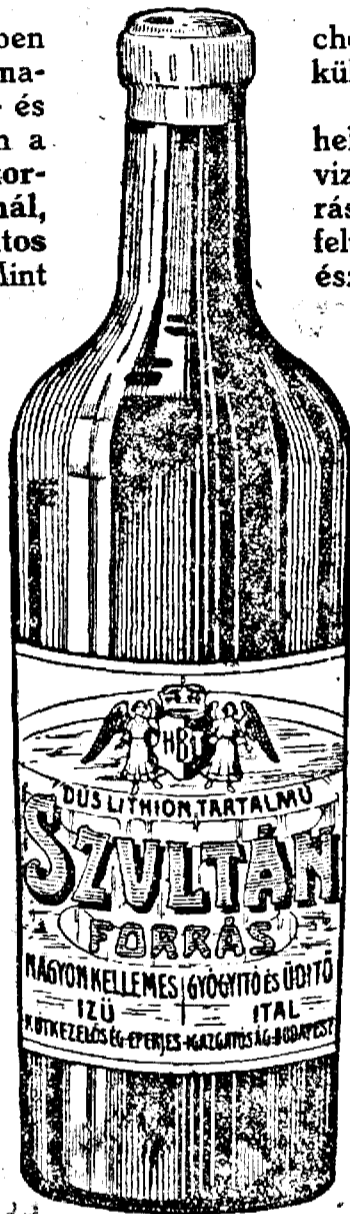
Sárosmegye Singlér községében, Eperjestől két órányira; kies fekvésben, gazdag és fenyves közepette, 657 méter a tenger színe felett.

A SZULTÁN-FORRÁS vizét 1909. évben dr. Weiser István fővegyész, főiskolai magántanár analizálta. A Szultánvíz bór- és dús lithion-tartalmánál fogva páratlan a vese- és hólyagbajok ellen. Cukorbetegségeknek, csúzos bántalmaknál, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására kiválóan alkalmas. Mint húgyhajtó és húgysavoldó gyors és sikeres hatásánál fogva egyedülálló az egész kontinensen. A bilini, faschingeni, preblau, radeini hasonló külföldi gyógyvizek hatás tekintetében elmaradnak a Szultán-forrás vize mellett. Nincs kellemetlen mellékíze. Az orvosok hólyag- és vesebántalmaknál mint páratlanul álló szert rendelik. Külföldi exportra fényesen bevált és már ma több külföldi városban elismerik gyógyhatását. Tiszta, kellemes ízű, természetes szén-savdús, állandó összetételű. Steril-csiramentes és a már palackozott víz sem tartalmaz pathogen baktériumokat. A Szultán-forrás nemcsak páratlan gyógyvíz, de kellemes ízénél és csiramenteségénél fogva a legalkalmasabb élvezeti ital és egyuttal óvszer a vízzel terjeszhető fertőző betegségek ellen. A forrás vezetősége ez okból a hygienikus viszonyoknak megfelelő óriási töltőházat építtetett. Kiemelendő, hogy a Szultán lithion-gyógyforrás vállalat tulajdonosai, Holénia Béla, Huszár Béla és Weinberg Gyula urak ennek az elsőrangú élvezeti és gyógyvíznek bel- és külföldi elterjesztése által közgazdasági szempontból is elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki, amennyiben a hazánk felső vidékén amúgy is határtalan mérvet öltött kivándorlást korlátozzák azáltal, hogy számos munkakereső embernek állandó foglalkozást nyújtanak. A kormány által a XVI-ik nemzetközi orvosi kongresszus külföldi kormányképviselői tiszteletére a Park-Klubban adott fényes estélyen is kizárólag a Szultán-forrás vizét szolgálták fel és ez alkalomból előkelő napilapjaink: Az Újság, a Budapesti Hírlap, a Pesti Hírlap, a Pester Lloyd stb. kivétel nélkül igen elismerőleg emlékeztek meg a Szultán-forrás páratlanul álló termékéről.

Az alábbiakban közzétesszük a) dr. Pálffy Mór, a Magy. Kir. Földtani Intézet főgeológusának véleményét, akit messze, hazánk határain túl is mint kitűnő tudóst ismernek; b) dr. Weiser István kir. fővegyész, főiskolai magántanár elemzését.

a) GEOLÓGIAI ÉS HYDROLÓGIAI VÉLEMÉNY.

A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, amely vonalon a föld mélyéből feltör a szénsavgáz. E szénsavgáz a vetődési vonal mentén telíti a fennebb említett idősebb képződményektől összegyűjtött vizet és a szénsavval telített víz a (vele érintkező) kőzetekből kioldja azokat a gyógyító hatású ásványi anyagokat, amiket a

chemiai elemzés kimutatott, a Szultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségű lithiumot.

E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szénsavgázzal így módon telített vizek. Egyik a Singlér községben levő Szultán-forrás, mely a Singlér patak hordalékán át fakad a felületre, a másik ettől körülbelül 1000 méterre északra Szinyelipócz község határában a Salvator- és a környékén levő források, amelyek nagy-kiterjedésű lúp közepette jutnak a felületre. Látható tehát a hydrologiai és geológiai viszonyok ezen leírásából, hogy úgy a singléri forrásnak, mint a Salvator-forrásnak teljesen ugyanaz a képződési módja s minthogy a szénsavval telített víz mindkét forrásnál hasonló képződményekkel érintkezik, a vízben oldott anyagoknak is hasonlóknak kell lenniök. És tényleg, ha a két forrás chemiai elemzését összehasonlítjuk, feltűnő a megegyezés, sőt az egyes alkatrészek mennyisége is nagyon közel áll egymáshoz. A Szultán-forrásnak annyiban előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának közepette fakad és lúp nincsen körülötte. A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy majd mindenik szénsavas víz, amelynek közelében lápos területek vannak, esőzés vagy hóolvadás után jodoformszagú. A jodoformnak vagy ahhoz hasonló vegyületeknek képződése még nincsen kellőleg tanulmányozva, de alighanem a lápos területen szénsav vagy szénsavas víz jelenlétében végbenő oxydatiós folyamatoknak kell tulajdonítanunk... stb. Budapest, 1908 november hó 11-én: Dr. Pálffy Mór, a Magy. Kir. Földtani Intézet főgeológusa."

b) A SINGLÉRI SZULTÁN-FORRÁS ANALYSISE.

Physikai vizsgálat:

A forrás hőmérséklete ... 7,5° C. A víz fagyáspontja ... 0,118° C.
A víz fajsúlya ... 1,0023 Osmosis nyomása ... 1,430 atm.
Elektromos vezetőképessége ... 0,002370 1/Ohm cm.

Chemiai vizsgálat:

10,000 cm ³ vízben		gramm egyenérték		százalék	
Calcium	Ca	3,920	0,1959	1/2 Ca	61,51
Magnesium	Mg	0,870	0,0714	1/2 Mg	22,43
Natrium	Na	1,046	0,0454	Na	14,25
Kalium	K	0,139	0,0036	K	1,11
Lithium	Li	0,0158	0,0022	Li	0,70
Sulfát	SO ₄	1,683	0,0350	1/2 SO ₄	10,99
Chlor	Cl	0,458	0,0129	Cl	4,06
Bórsav	B ₂ O ₃	0,042	0,0005	1/2 B ₂ O ₃	0,16
Hydroc.	H CO ₂	16,479	0,2701	H CO ₂	84,79
Szénsav	CO ₂	15,210	0,6910		
Kovászav	SiO ₂	0,660	0,0219		
Tímföld	Al ₂ O ₃	0,084	0,0493		

Összes szénsav (CO₂) = 27,1 gramm 10,000 cm.³ vízben.

1908 november 4-én általam személyesen vett vízmintában az összes szilárd maradék mennyisége 1,7090 gr. literenként, egy-két év előtti mintában pedig 1,7160 gr. Ezen adatok, valamint a fenti összetétel alapján a singléri Szultán-forrás vize állandó összetételű, elsőrangú lithium-tartalmú bicarbonatdús ásványvíznek minősítendő. Budapest, 1909. január hó 15-én. Dr. Weiser István, kir. fővegyész, főiskolai magántanár.

A „MEDICAL PRESS” című világhírű angol orvosi szaklapnak 1909. évi november hó 10-iki számában egy mindnyájunkat nagyon érdeklő, magyar vonatkozású cikk jelent meg és az a ritka kitüntetés ért minket, hogy a kiváló szaklap vizünkkel részletesen is foglalkozik, s többek között jelzi, hogy a húgysavat oldó magyar ásványvizek között határozottan az úgynevezett Szultán-forrás termékét illeti meg a legelső hely.

A londoni kiállításon a SZULTÁN-FORRÁS vizét kiváló és állandó vegyi összetételéért tüntették ki.

Igazgatóság: Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 22. sz. Kútkezelőség: Eperjes.

Főelárusítók Aradon: Dürr Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz.

KOHN JÓZSEF

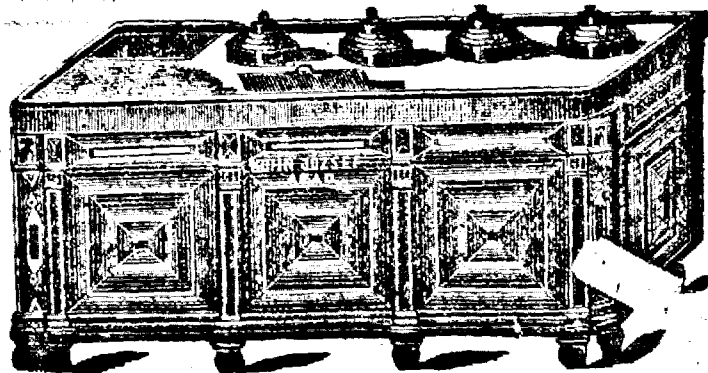
bádogos Arad.

Mindennemű háztartási, vendéglői és
mészáros

jégszekrények

állandó nagy raktár.

Arjegyzék] ingyen és bérmentve.

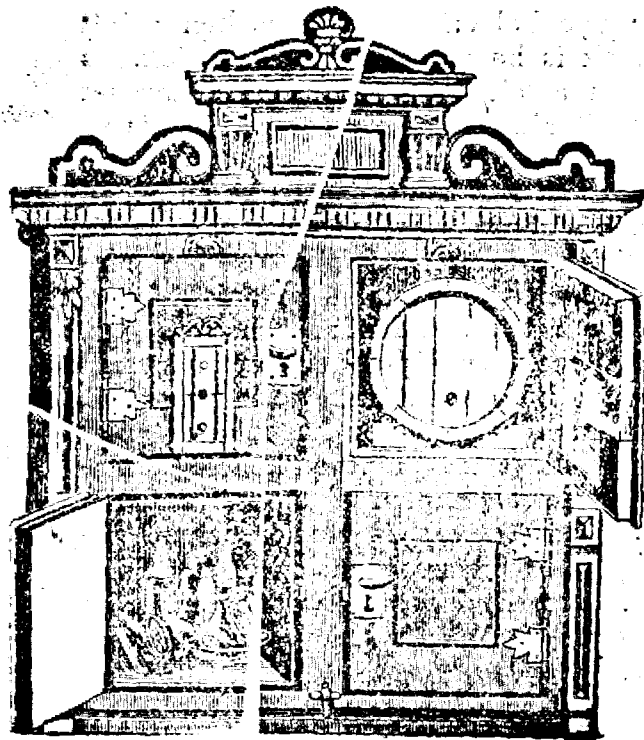

Jégszekrény gyártelep:

Batthyány-u. 32. sz.

Üzleti és háztartási
cikk nagy raktára.

Andrássy-tér 13. Minorita palota.

jégszekrényeim

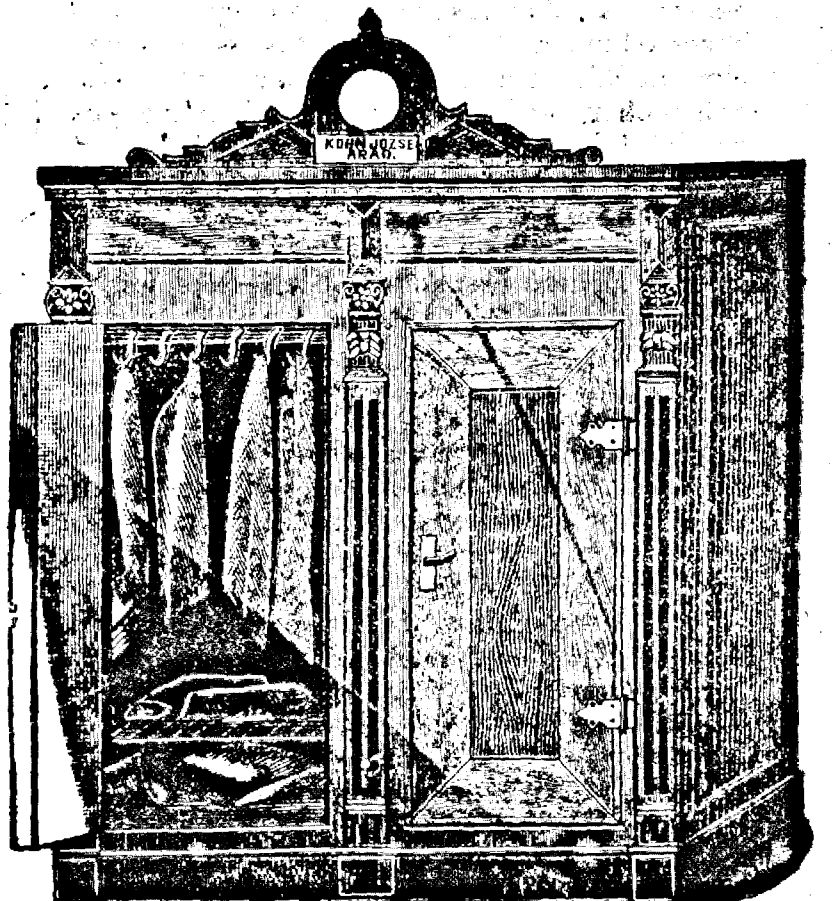
50%.

jégmegtakarítással
kitűnően hűtenek.

Gyártmányaim 6
elsőrendű kiállítá-
son kitüntetve.

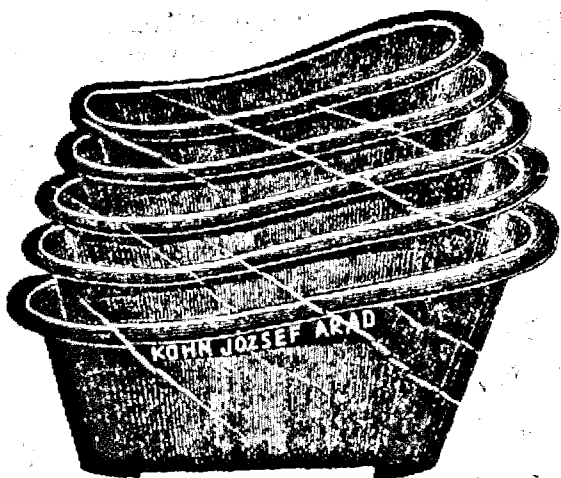
Városi és megyei
telefon szám 333.

Gyártelepi telefon sz. 321.

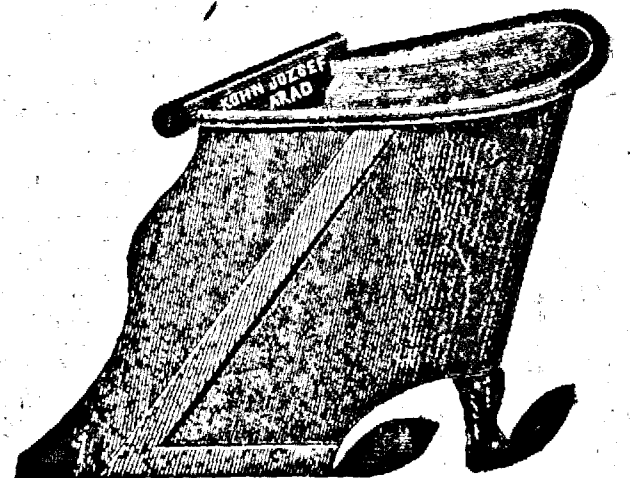

Csatornázás és vízvezeték berendezési vállalat. — Terveket és költségvétéseket díjtalanul készítek.

Épület és diszmű bádogos munkát legjutányosabb árért vállalom mindennemű javításokat gyorsan és pontosan eszközök. Házfedelek, csatornák-ujbóli átfestését és javítását is vállalom.

Ócska jégszekrények
csékely ráfizetéssel
ujakra becsereztetnek,
— ugyszintén kijavított
jégszekrények jutányos
... árbán eladatnak ...

Jakabffy István és Tsa

Telefon 576. férfi szabók. Telefon 576.

Arad, Minorita palota.

Nagy választék a legújabb divatu

* **finom hazai** *

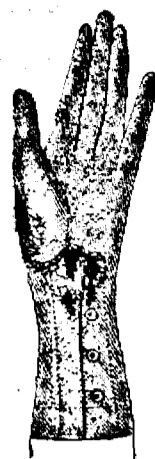
és az aradi vámhivatal által elvámolt

angol szövetekből.

Nagy raktár 2166

* **szörme árukban.** *

Egyenruházati szállítók, vásutak,
tüzoltó-testületek stb. részére.
Inas livreék. Liberiák.
Meghívásra vidékre is megyünk.

Szuppi Lajos

keztűs.

ARAD,
Andrássy-tér 20.

Ajánlja saját készítményű legdivatosabb
keztűit, harisnyakötő és nadrágtartóit
mint legalkalmasabb

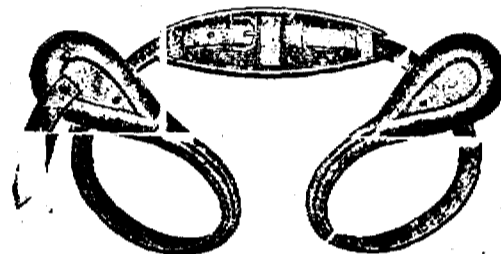
alkalmi ajándékot
olcsó árak mellett.

Keztű tisztításokat aznap eszközlök.

Kitünő tisztelettel

Szuppi Lajos

keztűs és
sérvkötő. *

2200

Moskovitz Izidor

Arad, Andrássy-tér 8. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a **legfinomabb**
kelmékből készült

kész férfi-, fiu- és gyermek
ruhákból,

melyeket a legolcsóbb árak mellett árusítok.

2188

Óriási választék!

Olcsó árak!

Alkalmi vételek
és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstnemekben, Arad legua-
gyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 210
Waltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstnemek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vétetnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 438

MOLYOK ELLEN

biztos védelem

VOJTEK és WEISZ

saját készítésű

MOLYPUSZTITO

— .50, 1.—, 2.— koronás

eredeti dobozokban,

.. .. ajánljuk továbbá

terpentinszesz,

naphtalin,

patschouli,

camphor

stb.

Gyors

és biztos

eredmény!

Parket kopott fényét

Parket-pastával

hozzuk helyre.

VOJTEK

ÉS

WEISZ**DROGUERIA ÉS PARFU-****MERIA NAGYKERESKE-**... **DÉSE** ...**ARAD.****Parket-viasz**tükörfényes par-
ket nyereséhez

1 doboz

90 fill.

Használ-
juk a régóta

biztos

hatásának elismert

VOJTEK ÉS WEISZ-

féle

ROVARPOROKAT

legyek, poloskák, bof-

hák, rusznik, és ...

SVÁBBOGÁR

ellen.

8072

TELEFON 135.

GELLER I. ékszerésznagy raktár **valódi** ezüst árukban,
modern és antique ékszerek, vala-
mint finom zsebórákban . :: :: ::

2168

Arad, Andrásy-tér 14. szám.

2189

SZUPERFOSZTÁLT ÉS EGYÉB MŰTÁRGYVÁLT
TEJGAZDASÁGI GÉPEK.

Alfa Separator r. t. gyárában készült

szuperfoszta- és egyéb műtárgyak
 zsákok, ponyvák, cséplés és gézek eljuttatása, kőszelvények, kővaskerék, egyáltalán a mezőgazdaság körében szükséges
 leendő összes műveletek és vltogított valamennyi a legelőbb
 minőségben, a legolcsóbb árak mellett kaphatók az

ARADVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET
 Fogyasztási és Értékesítési Szervezetének
 Arad, Horos-Bent-ter és Verbeoni-utca

Mem szövetkezők által
 gépek is olcsóbb árak
 mellett szolgálat-
 látnak ki.

DÖMÖTÖR BERTALAN

OKLEVELES MÉRNÖK IRODÁJA
 ARAD, FERDINAND-UTCZA 5. SZ.

Károlyi-utca

Ferdinánd-utca

Szechenyi-utca

Ferencz-ter

Orczi-utca

Mérnöki iroda

Mégyei közpörház

2156

ELVÁLLALJA

városok, községek, uradalmak
 felmérését, szabályozását, ta-
 gosítását, parcellázását, erdei
 és iparvasutak tracirozását,
 tervezését és építését.

FÖLDMÉRÉSEKET.

SPECIÁLISTA

visszabályozások és viz-
 göröművek tervezésében
 és létesítésében.

2163

Herzog és Neustadt fűzőkészítők

Arad, Salacz-utca I. sz.

Mem tévesztendő össze más hasonló céggel.

Tisztelettel

≡ BUTOR. ≡

Ajánlom kitűnő minőségű, stilszerű s a legkedveltebb fánemből, úgymint cseresnye-, jávor-, virágos kőris-, mahagoni és palisanderfából készült háló-, ebédlő- és uriszoba butoraimat, valamint igen izléeses, a legújabb rajzok után készült előszoba, konyha, cselédszoba, berendezésselmet.

Varga József, asztalosmester

kizárólag: Aradon, Kápolna-utca 6b. szám.

Nyitott üzletem nincsen.

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

Singer Sándor női divatüzlete

még rövid ideig Deák Ferenc-utca 2. (Sebessy-féle házban.)

Tavaszi ujdonságok nagy választékban megérkeztek, amelyek rendkívül olcsó árban szerezhetők be.

Divatos ruha és costum kelme.

Blous selyem és ruha vászon.

Angol zefir, delain és mosó árak.

Vászon, chiffon és asztalneműek.

Szőnyeg, függöny és ágyterítők.

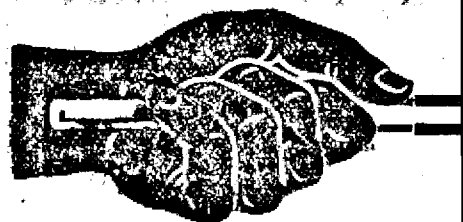
Ideiglenes üzlethelyiség Deák Ferenc-u. 2.

Singer Sándor női divatüzlete, Arad.

1571

Telefon 529.

Telefon 529.

Uj cipő és uridivat üzlet!

RÓNA JENŐ

cipő és uridivat üzlete

Arad, Andrassy-tér 17. (Reinhart házban)

megnyilt.

Dus választék legjobb minőségű mindennemű férfi, női és gyermekcipők, uri kelengyék és legizléesesebb nyakkendők és sétabotokból szabott olcsó árak mellett. Telefon 765. sz.

A világhírű Stop cipők kizárélagos raktára.

Kérem kirakatom szives megtekintését.

2001

Kitűnő tisztelettel

Róna Jenő.

Uj kézmű és divatáru üzlet

Forray-utca 4. sz. alatt. (Sörraktárral szemben.)

Legolcsóbb beszerzési forrás mindennemű ruhaszövetekben, mosóárakban, batistokban, nagy raktár vásznakban.

2142

Olcsóbb árak, mint bárhol! Kérek próbavásárlást eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Lusztig Mór.

Olcsó árjegyzék!

ny cikkekről, melyek kizárólag nálunk szerezhetők be.

Joupon tiszta selyem taftt 5 frt. 80. darabja

Moire selyem darabja 4 frt.

Cloth lüszter és mosó jouponok feltűnő olcsó áron.

Herveth fűző, legújabb facon, darabja 3 frt. 50.

Nagy parthie vétel férfi és női zsebkendőkben.

Sok ezer méter schweici himzés maradékok féláron.

Püsché szőnyegek nyírott, prima, csekély szépséghibával — újabb szállítmány érkezett.

Szőnyeg maradékok rendkívül olcsón.

Kelengye árak

Óriási kész raktár mindennemű fehérneműkből, női ingek, corsettek, himzett kész ágy készletek, Schroll chiffon, prima cerna vásznak egyelőre még minden áremelkedés nélkül nálunk beszerezhetők.

Rosenbluh H. és Társa
ARAD

Május hóra

fehér himzett batistok már 55 krajcártól kezdve. E nagy divatu cikkből állandóan kirakatainkban nagy választék megtekinthető.

Uj divat Schantoing vászon

fehér és mintás divatszineken.

Rekord-Ripsz

selyem fényű mosó, fehér, drap, lil és a többi pasztel divatszineken.

Mosó delain

pompás uj divatminták.

FRANK LEO

térfi ruha áruháza Arad, Andrásy-tér 9.

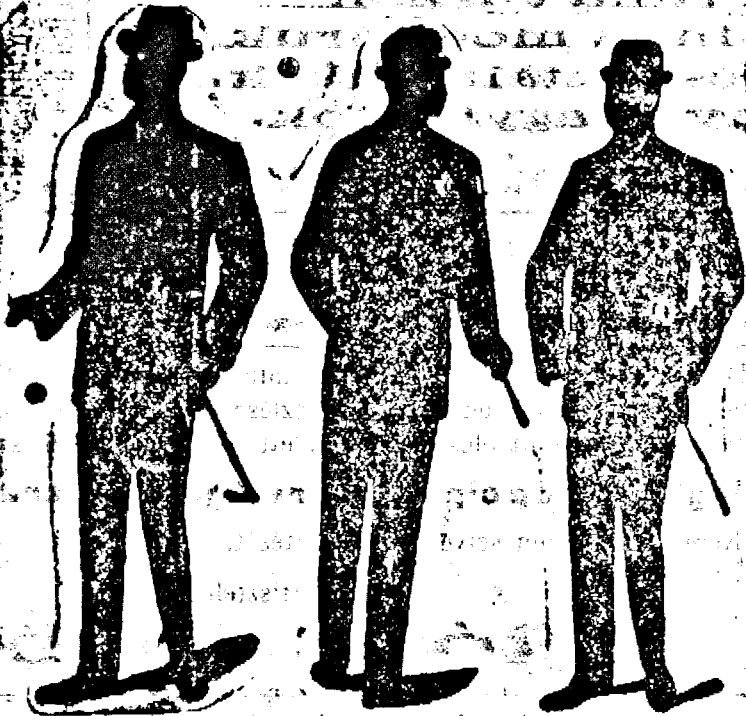
Ajánlja dusan felszerelt raktárát, u. m.:

Téli kabátok 20 koronától 80 koronáig.

Téli kabátok szörme béléssel 35 koronától 120 koronáig.

Óriási választék gyermek és fiu téli kabátokban 10 koronától 50 koronáig.

2182

Gyermekruha

különlegességek.

• Külön mérték szerinti osztály! •

Frank Leo térfi ruha áruháza

Arad, Andrásy-tér 9. szám.

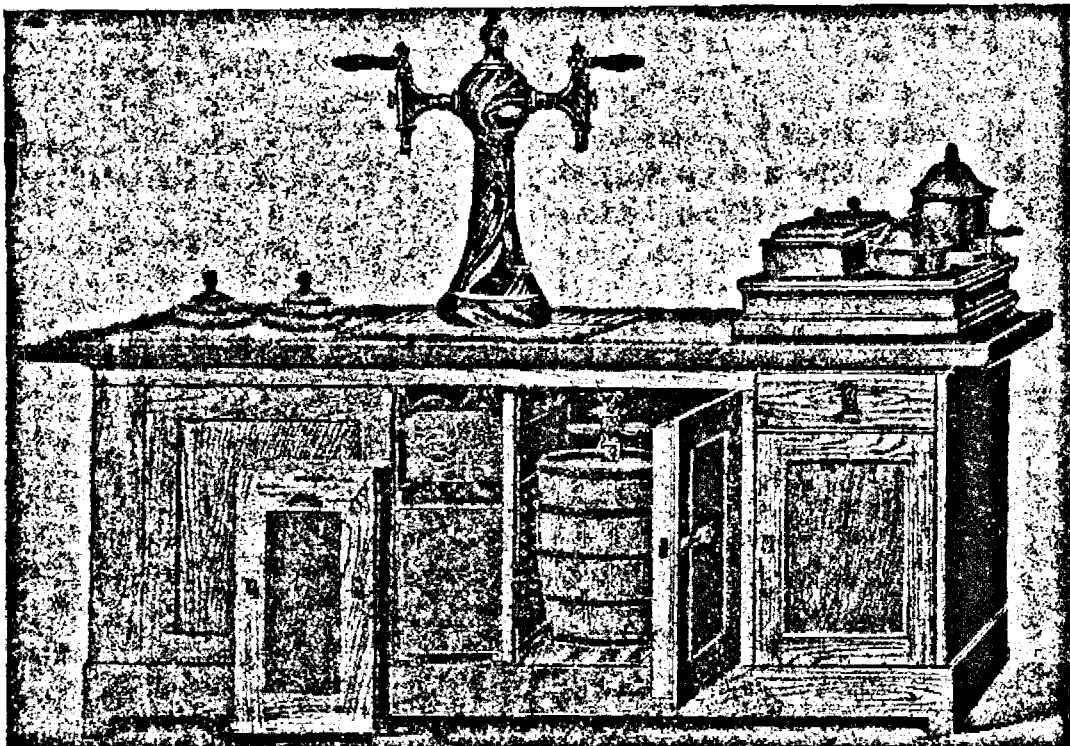
Telefon 348.

Telefon 348.

HUSSERL MANÓ

szabadalmazott jégszekrények gyára.

Szent-Pál-utca II.

Allandó nagy raktár háztartási
jégszekrényekben.

Különlegességek mézárások és
henteseknek

hushűtőkben.

Vendéglősöknek szénsav vagy lég-
nyomású 2173

sörkimérő szekrényekben.

Bádogos épület-munkák.

Vizvezeték és csatornázás.

Javitások

gyorsan, olcsón és pontosan.

Háziasszonyok részére

célszerű és közkedvelt

egy jó gázfőző

egy szépen nikkelezett

gázvasaló,

melyvel legolcsóbban főzhetünk és vasalhatunk. Könnyű és tiszta kezelés, nagy kényelem! Olcsó árakon és nagy választékban kaphatók

Az aradi légszeszgyárnál

Ugyanott kaphatók légszeszesillárok álló és függő gáz-izzófényre, valamint légszeszfűtőkályhák, légszeszfűrdőkályhák, vízmelegítők és légszesztűzhelyek, a legjobb és legcélszerűbb kivitelben.

Az aradi légszeszgyár által leégetett, legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fillér árban.

Forray-utca 2b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.
 Atzél Péter-utca 1. Diamant Ferenc, villanyszerelő.
 Andrássy-tér 25. Tapolcsányi Gyula, keféaru raktár.
 József főherceg-ut 11. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.
 Erzsébet-utca 13. Licker Viktor, fűszerkereskedő

Saját
műhely II**Tulzsufolt raktár miatt**

A legszebb, a legolcsóbb és legértékesebb

ékszer

legnagyobb választéka csakis

Weinberger Ferenc

elsőrendű ékszerésznél

Arad, Andrásy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota)

8055

Kaphatók!

Schaffhauseni, Longénes, Omega, Eterna

zsebórák nagy raktára**5 évi jótállás!**

Nagy elsőrendű chinai ezüst raktár!

2160

Arad legelső és legrégebb aranyművese.

Tört
arany
becserelés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az uri
hölgyközönséget értesíteni, hogy a legujabb divatu

bécsi és párisi
tavaszi és nyári kalapjaim
megérkeztek.

2146

Tisztelettel kérem a hölgyközönséget becses látogatásával szerencséltetni. Kitűnő tisztelettel

LÁZÁR CZ. Andrásy-tér 13.
Minorita palota. Minorita palota.

Jó, tiszta buza-szalmát megfelelő ár mellett vesz a

Magyar szalmaanyag-gyár
részvénytársaság Aradon.

Ugyanott trágya kapható.

1710

A KEZET
3
NAP ALATT

„MOLLY“

BÁRSONYPUHÁVÁ
ÉS
HABFEHÉRRÉ TESZLI

Elismerő levelek

TÖRV. VÉDVE.

TÖRV. VÉDVE.

Kitünő hatású

Egy üveg ára 1 korona.

„MOLLY“
KÉZFINOMÍTÓ

Egy üveg ára 1 korona.

Tek. HANZU Nestor urnak
droguista
Arad.

Az ön által készített Molly kézfínomítót hosszabb időn át használván, meghatároztam, hogy ezen kiváló minőségű bőrfínomító és ápoló szert a jövőben állandóan használni fogom. Felkérem tehát, sziveskedjék részemre újból néhány üveget küldeni.
Arad, 1909. március hó 10-én.

Tisztelettel
Érv. Andrásnyl Károlyné.

Tek. HANZU Nestor urnak
Drogéria a „Vörös Kereszt“-hez
Arad.

Az Ön által feltalált Molly kézfínomítót kiváló jónak találom és ezentul csakis ezt fogom használni.

Arad, 1909. március hó 13-án.
Érv. Jakabffy Zoltánné.

Tek. HANZU Nestor urnak
Vörös Kereszt Drogéria
Arad.

A Molly kézfínomítót megkaptam és örömmel tudatom, hogy annak kitünő hatása valóban megjelent, már az első használat után a kezeknek bámulatos puhaságot és fehérséget kölcsönöz. Sziveskedjék részemre utánvét mellett még 4 üveggel küldeni.

Mácsa, 1909. március 7-én.
Tisztelettel
Cselkó Árpádné.

Tek. HANZU Nestor urnak
Arad.

A múlt alkalommal Ön által ajánlott kézfínomító kitünően bevált. Küldjön részemre utánvét mellett 3 üveggel.

Székesut, 1909. március 3-án.
Tisztelettel
Friedrich Istvánné.

Igen tisztelt HANZU ur!

Hálával tartozom Önnek, amiért felhívta figyelmemet a Molly kézfínomító szerre. Mondhatom, nagyon megvagyok elégedve az eredménnyel s azóta folyton csak e kellemes és kitünő hatású szert használom — a kezét már rövid használat után finomná és fehérré teszi. Azonkívül a hideg szél nem repeszti fel többé a bőrt, bárkinék is a legmelegebben ajánlhatom.

Zaránd, 1909. március hó 11-én.
Kitünő tisztelettel
Szalay Imréné.

Tek. HANZU Nestor urnak
droguista
Arad.

Az ön Molly kézfínomítója teljes melegegéssemre szolgált, igen kellemesen puhit és fehérit, miért is ismerőseim körében szívesen fogom ajánlani.

Budapest, 1909. március 4-én.
Papp Levente

A „MOLLY“ kézfínomító vidékre szállítva 3 üveg rendelésénél ingyen csomagolás és bérmentve. Aradon kapható: gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálmán, Kárpáti János gyógyszerész urnaknál és a készítőnél,

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

**Gyárosok,
pénzintézetek,
vállalatok,
kereskedők,
iparosok**

üzleti

könyvek-

ben

401

**papiros- és
írószerekben,**

**irodai cikkekben
forduljana ajánlatért**

Pichler

Sándor^{hoz}

ARAD,

Szabadság-tér 1.

Telefon 308.

Képes árjegyzék ki-
vánatra ingyen.

Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet
Gurahoncon.

Ajánlunk elsőrendű száraz 7 láb hosszú

szőlőkart

ugyszintén

bükk, cser és gyertyán hasáb és dorongfát

a legjutányosabb árak mellett. — Kivánatra ár-
ajánlattal szolgálunk.

Körösvölgyi gazdasági keres-
kedelem és ipari szövetkezet.

1640

Telefon üzlet 337.

Telep 601.

VIOLA műkertészet és virágcsarnok

Minorita-palota

mélyen leszállított árakban szállít erkélyek, sirok és ker-
tek beültetéséhez, futó és zonal pelárgóniát, Margarettát,
Vaniliát, Szalviát, Petóniát stb. 100 darab kevert nyári
palánta 50 fillér.

Sirok betöltését jutányos árban, izléses kivitelben
elvállalunk. 2101

Tisztelettel

Schwefler Testvérek.

Vidéki megrendeléseket azonnal eszközölünk.

Levél vagy sürgönyeimnek kérjük csak VIOLA
Virágcsarnok nevet használni.

Aradon csak a Viola virágcsarnok lett arany, ezüst
érmekkel, dísz- és elismerő-oklevelekkel kitüntetve

Készít legdívaltosabb menyaszonnyi oszlokokat
Koszorúk, asztaldíszek stb. művészies kivitelben.

* Előzetes jelentés. *

Üzletáthelyezés folytán

felhivom az uri hölgyközön-
: : ség szives figyelmét, hogy : :

május hó 20-tól

kezdve raktáron levő, min-
dennemű blous, pongyola, alj
o o és gyermekruhákat o o

mélyen leszállított árban árusítom ki.

Kitünő tisztelettel

WINTERNITZ JENŐ

Arad, Szabadság-tér 3. sz.

2149

6788

Megérkeztek

az alkalmi

bérma ajándékok

ékszerekben és órákban.

Legalkalmasabban kapható Ara-
don csakis 591

Deutsch Izidor

órák és ékszerésznél

Weitzer János-u.

Minorita-palota.

Varga János

Arad, Deák F.-u. 30.

Kész butoráru üzlet.

Rendeléseket elfogad ugy asz-
talog, mint kárpitos szakmában
legjutányosabb árak mellett.

Költözködők figyelmébe

ajánljuk

DIAMANT

villanyvilágítás berendezőt

kinek

gáz és villanycsillár

raktára

1792

Atzél Péter-u. 2.

Bohus udvarban van.

Pontos és olcsó munkát végez

Telefon szám 595.

„Hungaria“ Aradi Pamutárugyár Részvénytársaság.**Hirdetés.**

A „Hungaria“ Aradi Pamutárugyár Részvénytársaság alapszabályaiban nyert felhatalmazásnál fogva alólirott igazgatóság az alapszabályok 6. és 7. §§-ra való figyelmeztetéssel felhívja a t. részvényeseket, hogy a részvényekre **darabonként**

40 %-ot, vagyis részvényenként **200 koronát**
1910. évi június hó 20-ig bezárólag Aradon:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál,
Az Aradmegyei Takarékpénztárnál,
Az Aradi Ipar- és Népbanknál,
Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál,
Az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál,
A „Victori“ Takaréks és Hitelegyletnél, vagy
az Aradi Központi Takarékpénztárnál

annál inkább befizetni sziveskedjenek, minthogy ezen határnap után 6% késedelmi kamat fizetendő, illetve ezen hirdetés harmadszori közzétételétől számítandó **28 nap után** a késedelmes részvényes eddigi befizetéseit elveszti és **részvényei megsemmisíthetők.** 1872

Arad, 1910. évi május hó 10-én.

A „Hungaria“ Aradi Pamutárugyár
részvénytársaság Igazgatósága.

Laendler Aladár aradi gőzfűrésze és fakereskedése.

Központ: Budapest, V. Nádor-utca 17. sz.

Erdőkezelőségek: Bokszeg-Beél, Ágya, Karánsebes.

Gőzfűrészek: Arad, Ágya, Garamszécs, Breznóbánya, Erdőköz.

Kádártelepek: Budapest, Komárom, Vinkovce, München.

Képviseletek: London, Páris, Berlin, Milánó, Stuttgart, Brüssel.

Fabrikett-gyártás: Aradon.

ARADI POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Részvénytőke: 2.400,000 K

Tartaléktőke 1.100,000 K

Tőkebefektetésre ajánlja

a budapesti és bécsi

tőzsdén jegyzet 5 szá-

zalékos zálogle-

veleit.

2159

Városi és megyei telefon 242. szám

Uj és használt

Kerékpárok

Kedvező havi részletfizetésre legolcsóbban kaphatók

2167

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2. sz.

műszetésznel

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Villanycsenő és telefon berendezések, ezeknek szakszerű javítása jutányosan eszközöltek. — Nagy javító műhely.

Városi és megyei telefon 242. szám.

Kedvező havi részletfizetések!

Kedvező havi részletfizetések!

Kedvező havi részletfizetések!

MŰHELY ÁTHEL YEZÉS!

Tisztelettel értesitem ugy a hely-
beli, mint a vidéki közönséget,
hogy a VÖRÖSMARTI-UTCA 3.
sz. alatt létezett épület-, butor-
❁ ❁ ❁ ❁ és portál- ❁ ❁ ❁ ❁

asztalos műhelyemet

május hó 15-től kezdve
Lázár Vilmos-u. 2. sz.
(volt Arad és Vidéke nyomda helyiségébe)
helyeztem át.

Tisztelettel:

BRAUN GUSZTÁV,
asztalos mester.

Telefon 769. szám.

Telefon 769 szám.

Május hó 15-től kezdődőleg
valódi

PERZSA

ÉS SMYRNA

szőnyegek régi, szép, értékes darabok.

Tekintettel a nyári idényre,

**minden elfogadható áron
eladattnak.**

DOMÁN SÁNDOR

szőnyegáruház (Szabadság-tér.)

Eredeti Goodyear Welt,
a jelenkor elismert legjobb minősége.

TURUL CIPŐK

dacára az olcsó áraknak
a legjobb anyagból készülnek.
Elegáns fagon.

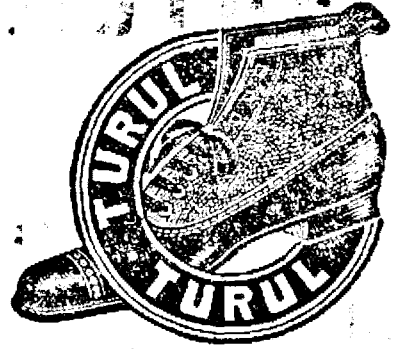
1153

120 saját fióktelep Magyarország és a külföld legnagyobb városában. Képes árjagyzék portomentessan. A monarchia legnagyobb cipőgyára.

„TURUL” Cipőgyár Részv.-Társ., Temesvár.

Központi főraktár: **Arad, Andrassy-ut, Minorita-épület.**

Uj üzletvezető: **WEINBERGER VILMOS.**

Legnagyobb választék mindenfajra cipőáruban, elismert külön minőségben.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz” 291

Arad, József főherceg-ut II. sz.

Vászon maradékok minden árbán!

A tavaszi idényre! Ajánljuk nagyválasztéku szövet, delain, zephir és karton raktárunkat a legolcsóbb áron.

Fegyházban kötött harisnyák.

Kohlhammer Ferenc

uri, női és divatcipész

Arad, Lázár Vilmos-utca.

Tudatom a nagyérdemü közönséggel, hogy üzlethelyiségemet (Deák Ferenc-utca 24. sz. alól)

Lázár Vilmos-utca Földes-palota,

(Arad és Vidékével szemben)

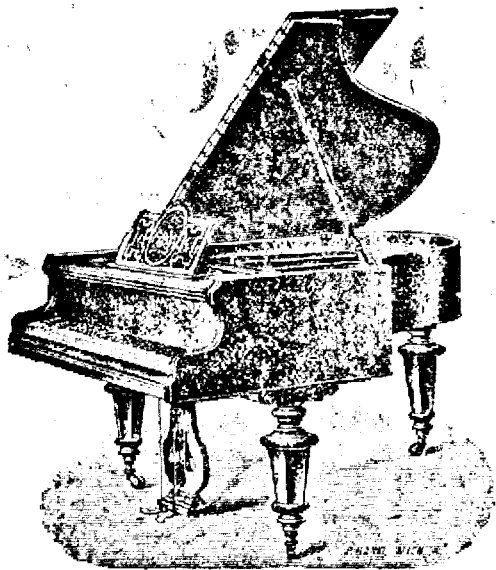
helyeztem át.

Üzletemet teljesen ujjonnan berendeztem szíves pártfogást továbbra is kérve, tisztelettel

Kohlhammer Ferenc

uri és női cipész.

2063

FAIX JACQUES

zongoraterme és készitési mőhelye

ARAD, Batthyányi-utca 35. szám.

Allandó raktár: Elsőrendő külföldi gyárosok készitményei, ugyszintén saját gyártmányu kitőnő zongorákból.

Javitások szakszerően, jótállás mellett.

Hangolások pontosan és tisztán.

A „PHONOLA” zongora játszó hangszer egyedőli képviselote.

Zongora kölcsön jutányos árbán.

2118